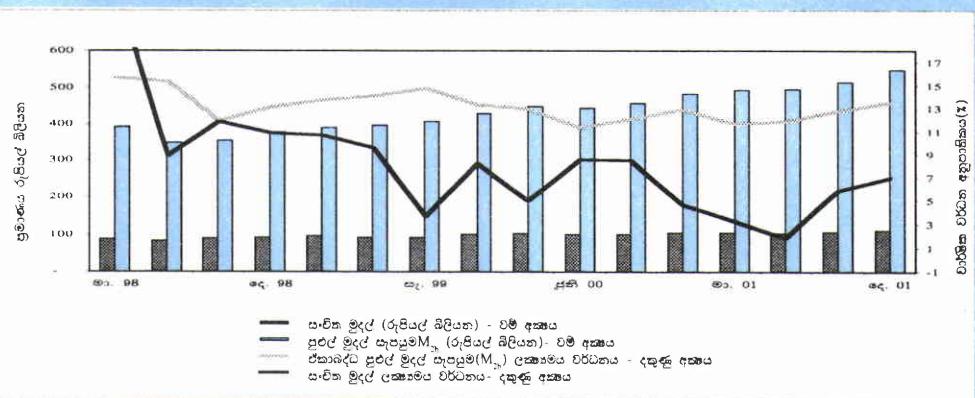

**10.1 රුප සටහන
මූල සමයෙන් - ප්‍රමාණය සහ වර්ධනය
(රාජාඛද්‍ය පුරුෂ තුළදී පැවතුම් හා දැව් තුළු)**

වර්ත 2000 දී සිදුවූ විශාල වැඩිවීම හා සයදන කළ රාජ්‍ය සංස්ථා සඳහා ලබා දුන් ඇය ඉහළයාම විඩා අප්‍රේලිය වේගයෙන් සිදුවිය. බතිහෙල් තීජ්පාදන මිලගණ් වල සිදුවූ සංස්ථෑධිතය සහ ලෝක වෙළඳපොලේ තෙල්මිල ගණන් අඩුවීම, තීජා ලංකා බතිහෙල් තෙල් සංස්ථාවට එහි මූල්‍ය තත්ත්වය එළඹි දියුණු කර ගැනීමට හැකි වූ අතර, ඒ අනුව වර්තය තුළදී බැංකු අංශයට තිබූ වගකීම් රුපියල් බිඳියන 6 කින් අප්‍රේලි කර ගැනීමට හැකිවිය. එහෙත් දේශීය බැංකු අංශයට එම සංස්ථාවට මගින් පියවිය යුතු මූදල 2001 වර්තය අවසන් වන විට රුපියල් බිඳියන 19 ක් තරම් ඉහළ වර්තය අවසන් වන විට රුපියල් බිඳියන 19 ක් තරම් ඉහළ

අගයක පැවතුණි. කෙයේ වුවද, ලංකා විදුලිබල මැණ්ඩිලය මගින් ලබාගත්තා ලද ඇය වැඩිධිය. එයට හේතු වූයේ අජහපත කාලගුණ තත්ත්වයන් තීජා මිවුතට මිල අධික තාප විදුලිබලය ලබා ගැනීම අවශ්‍යවීමත්, විදුලිබලය ලබාදීම සඳහා වූ සාමාන්‍ය වියදමට වඩා අඩු මට්ටමක සාමාන්‍ය විදුලිබල ගාස්තු පවත්වා ගෙන යාමන් තීජාය. ආනයන මිලගණ් ඉහළ යාම හේතුවෙන් සමුපකාර නොග වෙළඳ සංස්ථාව විසින් ලබාගත් ණයෙහි වැඩිවීමක් සිදුවිය.

ඇරඹික ක්‍රියාවලියන්හි ප්‍රස්ථාම පිළිබැඳු කරමින් පොදුගැලීක අංශය වෙත ලබාදුන් ඇය වර්තය මධ්‍යස්ථාන ප්‍රස්ථාව විසින් ලබාගත් නොයෙනි වැඩිවීමක් සිදුවිය.

**10.2 පාඨ්‍ය සටහන
මූල සමයෙන් 2000-2001(අ)**

කාලවේදීය අවසානයට	පුදු තුළද පැපුම් (M ₁)				පුරුෂ තුළද පැපුම් (M ₂)				රාජාඛද්‍ය පුරුෂ තුළද පැපුම් (M ₃)			
	ප්‍රතිශත වෙනය		ප්‍රතිශත වෙනය		ප්‍රතිශත වෙනය		ප්‍රතිශත වෙනය		ප්‍රතිශත වෙනය		ප්‍රතිශත වෙනය	
	2000	2001	පෙනෙන මත	වල භාවෘතාවය	2000	2001	පෙනෙන මත	වල භාවෘතාවය	2000	2001	පෙනෙන මත	වල භාවෘතාවය
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
රඟපාර	108	112	11.5	3.8	11.0	7.7	360	399	13.4	10.9	11.4	12.7
පෙබරවාරි	107	112	9.2	4.6	10.8	7.3	361	401	13.1	11.0	11.7	12.5
ආරුණ	110	114	7.0	3.8	10.4	7.0	366	404	12.8	10.3	12.0	12.3
පැපුල්	110	114	6.7	3.9	9.8	6.7	369	407	13.2	10.2	12.3	12.0
මැයි	106	110	4.0	3.5	9.1	6.7	365	406	11.6	11.2	12.4	12.0
ජූනි	109	109	8.9	-0.2	8.9	5.9	371	406	13.1	9.4	12.6	11.7
ජූලි	108	109	8.0	1.1	8.9	5.4	374	410	13.1	9.8	12.8	11.4
ඇලෙක්ට්‍රොනික්	109	110	9.4	0.7	8.9	4.6	376	413	13.7	9.8	13.0	11.1
ඇප්ප්‍රොට්‍රුම්	112	112	9.4	0.4	8.9	1.9	384	421	13.6	9.9	13.1	10.8
මිනින්දොරු	113	111	11.7	-1.1	9.1	2.9	389	426	13.7	9.7	13.2	10.5
නොච්චුලිං	109	117	5.0	7.5	8.6	3.1	387	436	10.7	12.5	12.9	10.6
දෙසුල්ලිං	118	122	9.1	3.2	8.3	2.6	405	451	13.0	11.4	12.9	10.5
මායින භාවෘතාවය	110	113	8.3	2.6			376	413	12.9	10.3		
											449	508

(අ) ප්‍රමාණ ආත්මකතාව පිළිබා උග්‍ර පරිදි 1990 පිට මූල දාන ප්‍රිතිච්‍රිතරණය තර ඇත. පරිභේදය 105, 106 පන 110 අංශ පටන්වල ඇති පටන් බලන්න.

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

10.3 පාඨම සටහන
මූල්‍ය සමයෙන් සහ තුළු දුන් සාධක 1999-2001 (අ)

රුපියල් දැනුවත්

ගිණුම	දෙසැ. 1999	දෙසැ. 2000	දෙසැ. 2001	වෙනස			
				ප්‍රමාණය(ල)	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය(ල)	ප්‍රතිශතය
මූල්‍ය සමයෙන්							
මහත්තා වෙතාති ව්‍යවහාර මූල්‍ය	58,481	62,647	65,536	4,166	7.1	2,889	4.6
මහත්තා වෙතාති ඉංග්‍රීස් තැන්පත්	50,073	55,830	56,674	5,757	11.5	844	1.5
ප්‍රමා මූල්‍ය ප්‍රස්ථාපන(M ₂)	108,554	118,477	122,210	9,923	9.1	3,733	3.2
වාණිජ බැංකු වෙතැනි පෞද්ගලික							
අංශය කාලීන සහ ඉංග්‍රීස් තැන්පත්	319,765	364,944	426,927	45,179	14.1	61,983	17.0
දේශීය බැංකු ඒකක	298,158	341,776	395,071	43,618	14.6	53,295	15.6
විදෙළ ව්‍යවහාර මූල්‍ය බැංකු ඒකක	21,607	23,168	31,856	1,561	7.2	8,688	37.5
රෝකාබද්ධ ප්‍රතිල් මූල්‍ය භැංස්ථාපන (M ₂)	428,319	483,421	549,137	55,102	12.9	65,716	13.6
තුළු දුන් සාධක							
ඇදු විදෙළ ව්‍යවහාර ප්‍රතිල්	102,092	69,529	77,077	(32,563)	(31.9)	7,548	10.9
මූල්‍ය අධිකාරිය	89,287	57,947	87,293	(31,340)	(35.1)	29,346	50.6
වාණිජ බැංකු	12,805	11,582	(10,216)	(1,223)	(9.6)	(21,798)	(188.2)
දේශීය බැංකු ඒකක	3,235	11,629	(1,117)	8,394	259.5	(12,746)	(109.6)
විදෙළ ව්‍යවහාර මූල්‍ය බැංකු ඒකක	9,570	(47)	(9,099)	(9,617)	(100.5)	(9,052)	(19,259.6)
ඇදු දේශීය ව්‍යවහාර	326,228	413,892	472,061	87,664	26.9	58,169	14.1
අදේශීය ණය							
රෘතය අය ගැනීම්(ඇදු)	432,888	549,927	639,009	117,039	27.0	89,082	16.2
මූල්‍ය අධිකාරිය	93,915	147,304	201,444	53,389	56.8	54,140	36.8
වාණිජ බැංකු	46,716	91,556	84,668	44,840	96.0	(6,888)	(7.5)
දේශීය බැංකු ඒකක	47,199	55,748	116,776	8,549	18.1	61,028	109.5
විදෙළ ව්‍යවහාර මූල්‍ය බැංකු ඒකක	39,166	42,928	77,067	3,762	9.6	34,139	79.5
රාජ්‍ය ප්‍රජාවලට දෙන ලද අය	8,033	12,820	39,709	4,787	59.6	26,889	209.7
රාජ්‍ය ප්‍රජාවලට දෙන ලද අය	13,046	38,254	40,811	25,208	193.2	2,557	6.7
දේශීය බැංකු ඒකක	12,707	26,986	22,934	14,279	112.4	(4,052)	(15.0)
විදෙළ ව්‍යවහාර මූල්‍ය බැංකු ඒකක	339	11,268	17,877	10,929	3,223.9	6,609	58.7
පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද අය	325,927	364,369	396,754	38,442	11.8	32,385	8.9
දේශීය බැංකු ඒකක	275,532	307,613	328,788	32,081	11.6	21,175	6.9
විදෙළ ව්‍යවහාර මූල්‍ය බැංකු ඒකක	50,395	56,756	67,966	6,361	12.6	11,210	19.8
අනෙකුත් හිරු(ඇදු)	(106,660)	(136,035)	(166,948)	(29,375)	(27.5)	(30,913)	(22.7)
දේශීය බැංකු ඒකක	(59,930)	(78,406)	(82,351)	(18,476)	(30.8)	(3,945)	(5.0)
විදෙළ ව්‍යවහාර මූල්‍ය බැංකු ඒකක	(46,730)	(57,629)	(84,597)	(10,899)	(23.3)	(26,968)	(46.8)

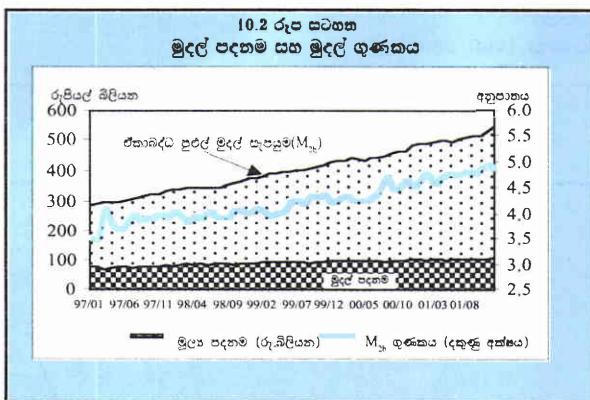
ඡ්‍රෑය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවල

(ආ) ඩා හා පාඨම සැක්කු විවිධ රෝකාබද්ධ ප්‍රතිල් මූල්‍ය භැංස්ථාපන (M₂) සෙවණී වූ බැංස්ථාපන දැක්වේ.

මට්ටමක පැවතිණු. පෞද්ගලික අංශය වෙන ලබාදුන් ගුයෙහි වාර්ෂික වර්ධනය 2000 වර්ශයේදී පියයට 12 ක සිට 2001 වර්ශයේදී සියයට 9 ක් දක්වා ඇතුළුවිය. පෞද්ගලික අංශය සඳහා දෙන ලද අය 2000 වර්ශයේදී රුපියල් නිලධාරී 38 ට සාපේක්ෂව 2001 වර්ශයේදී රුපියල් නිලධාරී 32 ක් විය. ගුය වර්ධනය අඩුවීමට ආරථික ක්‍රියාවලියන්හි වූ පසුබුම් හා ආයත්තන සඳහා ව්‍යාපාරික විශ්වාස්ථායන්විය අඩුවීම තරමක් දුරට හේතුවිය. මේ අමතරව පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතිම සහ අඩුවීය ගුය ඉහළ මට්ටමක පැවතිම හේතුවින් බැංකු ඒකක ඒකුම් විදෙළ විනිමය මිලදී ගැනීම පැවතින් පෞද්ගලික ප්‍රමාණයක් වෙළඳපාලට එක් විය. මහ බැංකුවල විසින් තිබුන් රුපියල් නිලධාරී ගැනීම පැවතින් ප්‍රමාණයක් වෙළඳපාලන් විදෙළ විනිමය මිලදී ගැනීම තැන්පත් අංශය විදෙළ විනිමය මිලදී ගැනීම සහ පෞද්ගලිකරණයන්හි ලැබුණු විදෙළ විනිමය මිලදී ගැනීම සයාරිත මූල්‍ය වැඩිවීමට ඉහළ වූ ප්‍රධාන සාධක විය.

වාණිජ බැංකුවල මූල්‍ය මැලිචී භැංකුවල 2000 විසරු දී රුපියල් නිලධාරී 4.7 ක වැඩිවීම හා සපදන විට මෙම වර්ශයේදී රුපියල් නිලධාරී 7.4 කින් වැඩි විය. ව්‍යාප්ත්‍රාපිත සාම්ප්‍රදාය අඩුවීමේ හිසා මේ දක්වා මහ බැංකුවල වෙන රඳවාගෙන තිබු රුපියල් නිලධාරී 3.7 ක පමණ අමතර මූල්‍ය ප්‍රමාණයක් වෙළඳපාලට එක් විය. මහ බැංකුවල විසින් සිය පාවත වැඩිකර ගැනීම පැවතින් ප්‍රමාණයක් වෙළඳපාලන් විදෙළ විනිමය මිලදී ගැනීම තැන්පත් අංශය විදෙළ විනිමය විනිමය මිලදී ගැනීම තැන්පත් අංශය විදෙළ විනිමය මිලදී ගැනීම සහ ප්‍රමාණයක් විදෙළ විනිමය මිලදී ගැනීම සහ ප්‍රමාණයක් විදෙළ විනිමය මිලදී ගැනීම සයාරිත මූල්‍ය වැඩිවීමට ඉහළ වූ ප්‍රධාන සාධක විය.

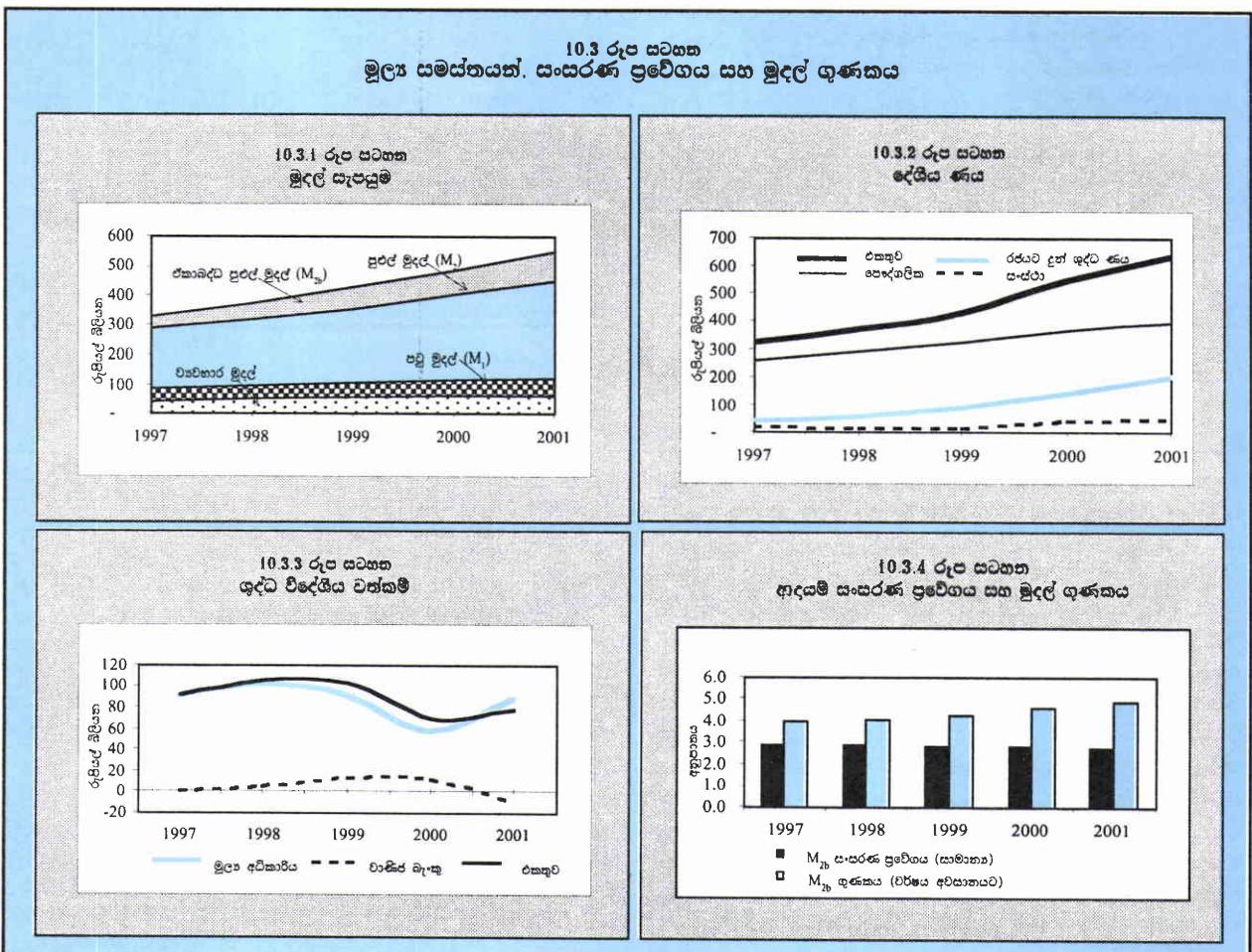
වාණිජ බැංකුවල මූල්‍ය මැලිචී භැංකුවල 2000 වර්ශයේදී දෙපුම්බිර අවසානයේදී පියයට 4.60 ක් වූ මූල්‍ය ගැනීම විය. 2001 වර්ශයේදී දෙපුම්බිර අවසානයේදී පියයට 4.88 ක් දක්වා වැඩි විය. රුපියල් තැන්පත් වගකීම් මහ බැංකුවල ව්‍යාප්ත්‍රාපිත සාම්ප්‍රදාය සහ ව්‍යාප්ත්‍රාපිත සාම්ප්‍රදාය සියයට 1 කින් අඩුවීම සියයට 10 ක් විමත් එක්සෑ ව්‍යාප්ත්‍රාපිත මූල්‍ය

හා තැන්පත් අතර අනුපාතය අඩු වීමත් මෙම වැඩිවිමට බලපාන ලදී. මේ අතර, මූදල සංසරණ ප්‍රවේශයෙහි සාමාන්‍යය 2000 වර්ෂයේ 2.79 ක පිට 2001 වර්ෂයේ දී 2.76 ක් දක්වා යුත් වශයෙන් අඩු විය.

10.3 මූල්‍ය සම්ක්ෂණය

මූල්‍ය සම්ක්ෂණය සකස් කර ඇත්තේ මූල්‍ය අධිකාරිය සහ බලපෑත්‍රලාභ වාණිජ බැංකු වලට අමතරව තැන්පත් ලබාගන්නා යියුතුම මූල්‍ය ආයතනයන්හි (එනම් බලපෑත්‍රලාභ විශේෂ බැංකු සහ මූල්‍ය සමාගම්) ගණුදෙනු ආවරණය වන අයුරින් එකාබැඳු මූල්‍ය සම්ක්ෂණයට වඩා විස්තරන්මතක මූල්‍ය සම්ක්ෂණයන් පැපයීම සඳහාය. ඒ අනුව මෙම මූල්‍ය සම්ක්ෂණය මගින් ලබාදෙන ලබන ප්‍රථ්‍රි මූදල පැපයුම (M_{2b}) මූදල වල විවාත් ප්‍රථ්‍රි මිණුමකි. එමත්ම, මූල්‍ය සම්ක්ෂණයෙහි අඩු ඇද්ධ විදේශ වත්කම් තුළින් මූල්‍ය අංශය ලොව අනෙකුත් රටවලට මූල්‍යය වශයෙන් ඇති බැඳීම පිළිබඳව වඩාත් ඇයුතුමෙන්තුවක් දෙනු ලබන අතර දේශීය ණයෙහි සම්බන්ධ වන කාණ්ඩයන් මගින් රාජ්‍ය සහ පොදුගලික යන දෙඅංශයටම වාණිජ බැංකුවලින් මෙන්ම අනෙකුත් මූල්‍යයන්න වෙතින් ලබා දුන් නිය පිළිබඳ විස්තර සපයනු ලබයි.

10.4 සංඛ්‍යා සහන
මුළු සම්බන්ධතායේ සංඛ්‍යා සාරාධිය (M_4)

கிராம	2000	2001	வெள்ள		2001	
	ஆரிச்சனையில் ரூ. விடுதலை	ஆரிச்சனையில் ரூ. விடுதலை	பொதுக்கூட ரூ. விடுதலை	%	பொதுக்கூட ரூ. விடுதலை	%
இலூ கல்வதைன்'						
பூர்த் தீவிர ஆபஸ்டி (M ₁)	404.7	450.7	46.6	13.0	46.1	11.4
தொகையிற் பூர்த் தீவிர ஆபஸ்டி (M _{2h})	483.4	549.1	55.1	12.9	65.7	13.6
பூர்த் தீவிர ஆபஸ்டி (M ₃)	616.0	699.6	69.5	12.7	83.5	13.6
ஏழி முன் புமிகள் (எ)						
ஏதுவ விடையை வித்தனி	57.9	66.2	-31.5	-35.2	8.3	14.3
ஏதேனு கூடுதல்	735.6	839.6	134.7	22.4	104.0	14.1
ஏதேனு கூடுதல்	220.9	282.9	61.8	38.8	62.0	28.1
ராசு பா-ப்ர்லாவலர் முன் கூடு	39.2	41.7	25.2	179.1	2.5	6.2
போங்கோகை கூடுமென்ற கூடு	475.4	515.0	47.7	11.2	39.5	8.3
ஏதேனு எப்பினமுன் (ஏதுவ)	(177.5)	(206.2)	-33.7	-23.4	-28.7	-16.2
இவ்வு காந்தகை (M ₄)	5.86	6.22				

(d) (M_4) වෙනස්වීම් කෙරේ කුඩාදැන් යාධක මෙහි දක්වේ.

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ලක්ෂමය පදනම මත, මූල්‍ය සූමික්ෂණයෙන් (M_4) පෙන්වු ලබන පරිදි 2000 දෙසැම්බරිහිදී පුරුෂ මූදල සැපයුමෙහි (M_4) සියයට 12.7 හා වර්ධනය හා සැපයුමෙහි 2001 දෙසැම්බරිහිදී වර්ධනය සියයට 13.6 ක් විය. 2001 වසරේ පුරුෂ මූදල සැපයුමේ (M_4) සහ (M_{2b}) හි වර්ධනයන් සාමාන්‍යයෙන් සියයට 12-14 අතර පරාසක පැවතින්. M_{2b} හි වර්ධනය පදනා මෙන්ම M_4 හි වර්ධනය පදනාද බලපෑ ප්‍රධාන සාධකය වියේ ගුරුද දේශීය වන්කමිය.

2001 දී පුලුල් මූදල සැපයුම (M₄) රුපියල් නිලයන
84 කින් පමණ වර්ධනය වී 2001 දෙපාමිලරක්සී රුපියල්
නිලයන 700 ක් විය. පුලුල් මූදල සැපයුම (M₄) ඒකාබද්ධ
පුලුල් මූදල සැපයුමට (M_{2b}) වඩා රුපියල් නිලයන 151
කින් වැඩි විය. මෙයට ප්‍රධාන වියෙන් හේතු වූයේ ජාතික
ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙහි සහ මූල්‍ය සමාගම්හි මහතනයා
සතු තුන්පත්තු ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විමසේ.

පුරුද මූදල සැපයුමෙහි (M_4) ඇද්ද විදේශීය වත්කම් විසින් ප්‍රකාශනය කළ තුළ නොවා ඇති අවස්ථා වෙත මායි 12 ක කාලය තුළදී රුපියල් බිජියන 8 කින් පමණු වර්ධනය වී 2001 දෙසැම්බර් අවසානයේදී රුපියල් බිජියන 3 න් ක් විය. මෙම ඇද්ද විදේශීය වත්කම්හි වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ගෙවුම් ගෙෂයෙහි සිදු වූ වර්ධනයන් සමඟ මහ බාංකුවහි ඇද්ද විදේශීය වත්කම් විසින් වර්ධනය වීමය.

රුපයට දුන් ඇද්ධ ජාය, 2000 දෙසුම්බර අග සිට 2001 දෙසුම්බර අග දක්වා කාලය තුළදී රුපියල් බිජියන 62 කින් වර්ධනය වූ අතර මෙය පුලුල් වූදල් සැපුපුමේ (M_4) ප්‍රසාරණයට සැළකිය යුතු ලෙස බලපෑ ප්‍රධාන සාධකයක් විය. මූල්‍ය සම්ක්ෂණයෙහි (M_4) වූ රුපයට දුන් ඇද්ධ ජාය, එකාබද්ධ මූල්‍ය සම්ක්ෂණයෙහි (M_2) වූ රුපයට දුන් ඇද්ධ ජායට වඩා සැළකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් උඩල මට්ටමක පැවති අතර මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම බලප්‍රානුලාභී විශේෂිත බැංකු (විශේෂයෙන්ම ජාතික අතිරිකිරීමේ බැංකුව) විශින් රුපයේ පුරුණුම්පත් දැනීම් සැළකිය යුතු ප්‍රමාණයකින්

ଦୁଇଲ ଯାଏ ହେଉ ବିଧ. ଶେଖିବା ମୁଲୁ ଜୀବିତରେଣ୍ଟଙ୍କୁ ଯ (M_4) ଅନ୍ତରେ ରାଶ ଆଣିଯ ପିଚିନ୍ତା ଲୋକଙ୍କରେଣ୍ଟଙ୍କୁ ଯା ପିଲିବାର ନୋର୍ଦ୍ଦର୍ଶନ ଶେଷାବଳ୍ଦିର ପ୍ରତିଲିପି ମୁଦ୍ରାରେ ବୟାପ୍କମେଣି (M_{2b}) ନୋର୍ଦ୍ଦର୍ଶନ ବିଲା ଆହୁଦିଲେ ଲେଖ ଦୂର୍ବଳେ.

ලක්ෂණය පදනමක් මත M_{2b} පහ M_4 හි පොදුගැලීක අංශයට දෙන ලද ගුයෙහි මධ්‍යස්ථාව වර්තනයක් වාර්තා විය. එය 2001 දෙපූම්බර මස හැරුණුණුකාට වර්ෂයේ දෙවන හායය තුළදී පියයට 10-12 ක් අතර පරාසයක පැවතින. නීරපේක්ෂ වශයෙන්, මූලු සාම්බුණුයෙහි (M_4) පොදුගැලීක අංශය වෙත දෙන ලද ගුය රුපිතයේ බිජියන 40 කින් වැඩි වි 2001 දෙපූම්බර අවසානයට රුපිතයේ බිජියන 515 ක් විය.

මුදල සමික්ෂණයේ (M_4) මුදල් ගණකය 2000 දෙසැම්බර මස අවසානයේ 5.86 ක සිට 2001 දෙසැම්බර අවසානයට 6.22 ක් දක්වා වැඩි විය. ව්‍යවහාර මුදල් නා තුළපතු අතර අනුපාතය අඩුවීමෙන් ව්‍යවස්ථාපිත සාරීර අනුපාතය පියයට 1 කින් අඩුවීමෙන් මෙම වැඩිවීම පදනා ගෙන් විවා විය නැතිය.

10.4 පොලී අනුපාතික

පොලී අනුපාතික 2000 දී ඉහළ යාමේ ප්‍රවිතතාවයක් පෙන්වුවද, 2001 දී එම අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි. දේශීය විදේශ විත්මය වෙළඳපාල සහ මූදල වෙළඳපාල විධාන් ස්ථාපිතිම, ජාත්‍යන්තර පොලී අනුපාතිකයන් සහ උද්ධමන පිඩිනය අඩුවීමෙන් සමඟ මහ බැංකුව එහි ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාතික එනම්, ප්‍රතිප්‍රලීඛනුම් අනුපාතිකය, ප්‍රතිවිභූණම් අනුපාතිකය සහ මහ බැංකු අනුපාතිකය වර්ෂය තුළ කිහිප වතාවක්ම විශේෂයෙන්ම වර්ෂයේ දෙවන භාගයේදී අඩු කළේය. වැඩිවූ වෙළඳපාල දුවකි ලතාවය හෝතුවෙන් පොලී අනුපාතිකයන්ගේ මෙම අඩුකිරීම කළ හාකි වූ ඇතර, එය

කොට්කාලීන පොලී අනුපාතික, වාණිජ බැංකුවල ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය හා වෙළදපොල මත පදනම් වූ රුපයේ පුරුෂුම්පත් එස් එස් අනුපාතික රට සරිලන ලෙස පහන විවිධ පෙනු විය. එස් වූවිද, වාණිජ බැංකුවල සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකයන්ගේ අඩුවීම පුරුෂු වශයෙන් වූ අතර එම අඩුවීම පෙමින් සිදුවිය. සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකවල මුත් අගය තවමන් පැහැතිය පුරුෂු ලෙස ඉහළ මට්ටමක පැවතීමට මෙය ජොන් විය. කැන්ස් වූවිද, උද්ධමත පිවිතයන් අඩුවීම සහ විදෙශීය විනිමය වෙළදපොලේ වූ සෑපායිතාවයද යම් 2001 ජූලි සිට දෙසුම්බර දක්වා කාලය තුළ මෙම අනුපාතිකය අවස්ථා භතරකදී අඩු කරනු ලැබේ. ඒ අනුව, 2001 දෙවන හාගය තුළදී, ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 650 කින් අඩු කරනු ලැබූ අතර, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 750 කින් අඩු කරනු ලැබේ. විරුද්‍ය අවසානය වන විට, එම අනුපාතික පිළිවෙළින් සියයට 12 ක් සහ සියයට 14 ක් විය. වාණිජ බැංකුවල තාවකාලික ද්‍රව්‍යීනා අවශ්‍යතා යදහා මහ බැංකුව විනින් සපයනු ලබන තාවකාලික අත්කිකාරම් යදහා අය කරනු ලබන පොලිය විරුද්‍ය තුළ දෙවනාවකදී පදනම් අංක 700 කින් අඩු කරනු ලැබූ අතර, එය 2001 අවසානයේ දී සියයට 18 ක් විය.

මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාතික

මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති අනුපාතිකය වන්නේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය සහ මහ බැංකු පොලී අනුපාතිකයයි. ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය වෙළදපොල පොලී අනුපාතික වලට ඉතා ස්ථීරව සම්බන්ධීත අතර, මහ බැංකු අනුපාතිකය වෙළදපොල අනුපාතිකවල දිකාව පෙන්වුම් කරනු ලබන අනුපාතිකයක වේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය යනු වාණිජ බැංකු සහ ප්‍රාථමික වෙළදපොල් තම අතිරිකත අරමුදල් මහ බැංකුවේ ඇති හාණේධාර බැඳුම්කර හා හාණේධාර බැඳුම්කර ආයෝජනය කිරීමේදී ගෙවනු ලබන පොලී අනුපාතිකයයි. ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය යනු වාණිජ බැංකු සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ට හාණේධාර බැඳුම්කර ප්‍රාථමික සහ හාණේධාර බැංකුවේ ඇති අයකරනු ලබන පොලී අනුපාතිකයයි.

ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය වෙළදපොලෙහි පොලී අනුපාතිකවල පැප්ස්ක්මින දිකාව පෙන්වුම් කරනු ලබන මහ බැංකුවේ පැංඡ උපකරණයන් වේ. විදේශ විනිමය වෙළදපොලෙහි සෑපායිතාවය ඇති කිරීම සහනා මහ බැංකුව මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීම සෙනුවෙන් 2000 වරු දෙවන හාගයදී ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික වැඩි කළේය. තාවකාලික පදනමක් මත, 2001 ජනවාරි මාසයේ දී තවන් පදනම් අංක 300 බැංකින් මෙම අනුපාතික දෙකම වැඩි කරනු ලැබූ අතර, ජනවාරි තුන්වන සතිය වන විට ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සියයට 20 ක්ද ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය සියයට 23 ක් ද වූ ඉහළම අගයක විය. විදේශ විනිමය වෙළදපොලෙහි සෑපායිතාවය ගොඩ නාගා ගැනීමන් සහ ගැනීමෙන් පාවිත්‍ර ඉහළම අනුපාතිකය සාමාන්‍ය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය යන දෙකම

පෙබරවාරි මාසයේදී පදනම් අංක 100 බැංකින් සහ අප්ල් මාසයේ දී පදනම් අංක 50 බැංකින් ද අඩු කරනු ලැබේ. උද්ධමතය ඉහළයාමට පටන් ගත් බැවත්, විරුද්‍යයේ මූල් හාගය දී තවිදුරටත් සැලකියයුතු අඩුවීමක් කළ නොහැකි විය. කොස් වූවිද, උද්ධමත පිවිතයන් අඩුවීම සහ විදෙශීය විනිමය වෙළදපොලේ වූ සෑපායිතාවයද යම් 2001 ජූලි සිට දෙසුම්බර දක්වා කාලය තුළ මෙම අනුපාතිකය අවස්ථා හතරකදී අඩු කරනු ලැබේ. ඒ අනුව, 2001 දෙවන හාගය තුළදී, ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 650 කින් අඩු කරනු ලැබූ අතර, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 750 කින් අඩු කරනු ලැබේ. විරුද්‍ය අවසානය වන විට, එම අනුපාතික පිළිවෙළින් සියයට 12 ක් සහ සියයට 14 ක් විය. වාණිජ බැංකුවල තාවකාලික ද්‍රව්‍යීනා අවශ්‍යතා යදහා මහ බැංකුව විනින් සපයනු ලබන තාවකාලික අත්කිකාරම් සහනා අය කරනු ලැබන පොලිය විරුද්‍ය තුළ දෙවනාවකදී පදනම් අංක 700 කින් අඩු කරනු ලැබූ අතර, එය 2001 අවසානයේ දී සියයට 18 ක් විය.

10.5 යාබ්‍ය සටහන සී පොලී අනුපාතිකයන්හි වෙනස්වීම්

දිනය	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සෑපාතිකය	ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය	වාර්ෂකව පැවත්‍ය
2000 දෙසුම්බර 30	17.00	20.00	25.00
2001 ජනවාරි 18	20.00	23.00	25.00
2001 පෙබරවාරි 26	19.00	22.00	25.00
2001 අප්ලි 03	18.50	21.50	25.00
2001 ජූලි 02	16.00	19.50	23.00
2001 අගෝස්තු 02	15.00	18.50	23.00
2001 සැප්තැම්බර 03	13.00	15.00	23.00
2001 මක්ත්‍රවර්බර 17	12.00	14.00	23.00
2001 අයුරුම්බර 27	12.00	14.00	18.00

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

කොට්කාලීන පොලී අනුපාතික

වෙළදපොලෙහි ඉහළ පොලී අනුපාතිකයන් සහ මහ වෙළදපොලෙහි රුපියල ද්‍රව්‍යීනාවයේ හිගයක් ද ඇති විය. වෙළදපොලෙහි වූ මෙම ද්‍රව්‍යීනා හිගය මහ බැංකුවේ ප්‍රතිවිකුණුම් පහසුකම තරඟා මූදහරිනු ලැබූ අරමුදල් විනින් සපුරා ගැනු ලැබේ. එහි ප්‍රතිවිලයක් ලෙස විරුද්‍යයේ විශ්වාස්‍ය කාලයක ඒක්ස්ණ මූදල් වෙළදපොල අනුපාතිකයන්, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය සහම ප්‍රාථමික සහනා ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය විනිමය විසින් ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය ද අනිවාර්ය යියේය. 2000 අවසානයේ දී ඒක්ස්ණ මූදල් වෙළදපොල අනුපාතිකයන් සියයට 22.50 සිට සියයට 32.00 පරායයක වූ අතර, 2001 ජනවාරි අවසානයේ දී, සියයට 25.00 සිට සියයට 26.75 අතර පරායයක විය. 2001 ජනවාරි සහ අප්ලි මාසවල ඉහළම අග වාර්තා වූ අතර, එම උපරිමය සියයට 29.00 ක් විය. එට පසුව, පොලී අනුපාතිකයන් ක්‍රමයෙන් අඩු වූ අතර, සාමාන්‍ය ඒක්ස්ණ මූදල් අනුපාතිකය විරුද්‍ය අවසානය වන විට මහ

බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය හා ප්‍රතිච්චුණුම් අනුපාතිකය අතර වූ සීමාවකට ලෙන විය. ජුනි මාසය අවසානය වන විට, ඒක්සන් මුදල් වෙළඳපොල අනුපාතික සියයට 21.00 - 22.00 අතර පරායයකට අඩු විය. වර්ෂයේ දෙවන භාගයේ දී මහ බැංකුවේ පොලී අනුපාතික අඩුවීම සහ වෙළඳපොල දුවැනිලතාවය වැඩිවීම් සමඟ ඒක්සන් මුදල් වෙළඳපොල අනුපාතික සැලකියුණු ලෙස පහත වැටුණි. දෙසුම්බර් අවසානයට වෙළඳපොලෙහි අතිරික්ත රුපියල් දුවැනිලතාවය යුතු ප්‍රමාණයක් වූ අතර, එය වාණිජ බැංකු, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිච්චුණුම් පහසුකම් කරා ඒමට ජෙතු විය. ඒ ජෙතුවෙන් සාමාන්‍ය ඒක්සන් මුදල් වෙළඳපොල අනුපාතික, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිච්චුණුම් අනුපාතික වල පහළ සීමාව කරා ලෙන විය. 2001 අවසානයේ දී සාමාන්‍ය ඒක්සන් මුදල් වෙළඳපොල අනුපාතිකය සියයට 12.65 ක් වූ අතර, එය සියයට 12.50-13.00 පරායයක විය.

ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්ථය අනුපාතිකයද ඒක්සන් මුදල් වෙළඳපොල අනුපාතිකයන්ට සමාන තැක්සාවක් පෙන්වුම් කළේය. ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්ථය අනුපාතිකය පදනම් වන්නේ වාණිජ බැංකු 12 ක් විසින් අන්තර් බැංකු රුපියල් ගැනුදෙනු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතිකයන්ය. ඒක් දින අනුපාතිකය ජනවාරි මාසයේ දී එහි ඉහළම අගය වූ සියයට 28.79 ව ලෙන වූ අතර, ජුනි අවසානයේ දී සියයට 21.38 දක්වා අඩු වූ 2001 අවසානයේ දී සියයට 12.88 දක්වා තවදුරටත් අඩු විය. ඒක් අවුරුදු අන්තර් බැංකු අර්ථය අනුපාතිකය 2000 අවසානයේ දී සියයට 22.67 සිට ජනවාරි මාසයේ දී එහි ඉහළම අගය වූ සියයට 25.38 දක්වා වැඩි වූ 2001 අවසානයේ දී සියයට 14.10 දක්වා අඩු විය.

10.6 සාමාන්‍ය සටහන

ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්ථය අනුපාතිකය (SLIBOR)⁽⁴⁾

	වාර්ෂිකව %				
	2000 දෙසැ.	2001 මාරු	2001 ජුනි	2001 ජූලි	2001 දෙසැ.
එක් දින	31.50	22.08	21.38	14.27	12.88
දින 7	26.00	22.50	21.38	14.35	13.11
මාස 1	25.33	22.38	21.19	14.50	13.26
මාස 3	24.00	22.00	20.88	14.42	13.38
මාස 6	23.25	21.46	20.42	15.17	13.63
මාස 12	22.67	20.58	20.04	15.46	14.10

(4) මාසය අවසානයේ අනුපාතික

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු

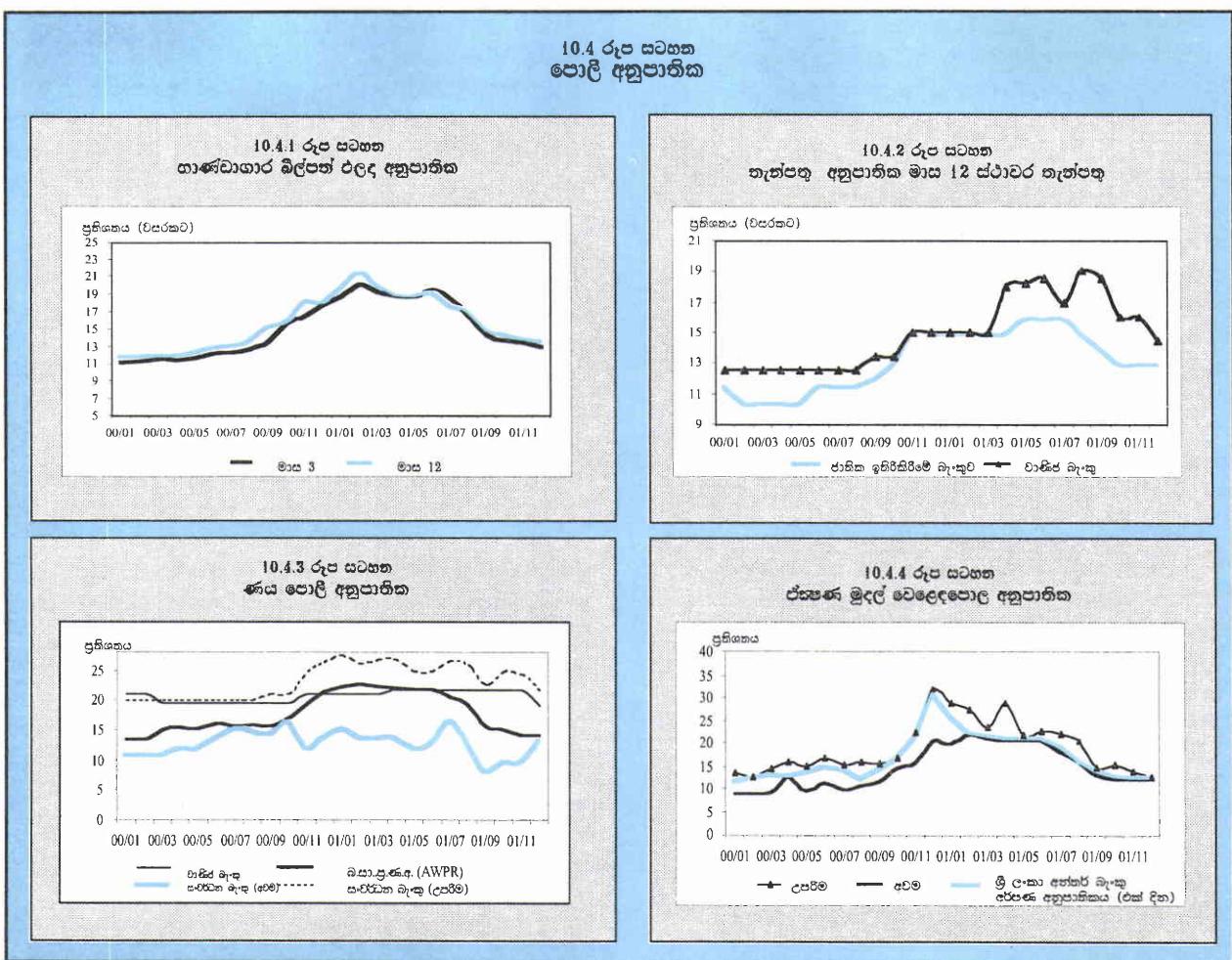
හාණ්ඩ්බාගාර බැංකුවේ එක්සන් මුදල් අනුපාතිකයන් දී අනෙකුත් කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකයන්ට සමාන තැක්සාවක් පෙන්වීය. 91 දින සහ 364 දින හාණ්ඩ්බාගාර බැංකුවේ එක්සන් අනුපාතික පෙබරවාරි මාසය අවසානයේ දී එහි ඉහළම අගයන් වූ සියලුවෙන්, සියයට 20.20 සහ සියයට 21.64 සිට 2001 දෙසුම්බර් අවසානයේ දී සියයට 12.92 සහ

සියයට 13.74 දක්වා අඩු විය. වාණිජ බැංකු සිය ප්‍රමුඛ පෙළේ ගැනුදෙනුකරුවන්ට දෙනු ලබන ණය වලට අදාළ බර තබන ලද සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ යොදීමේ අනුපාතිකය 2000 අවසානයේ දී සියයට 21.46 ක් විය. එය ජනවාරි තුවන් සහ සිතියේ දී එහි ඉහළම අගය වූ සියයට 24.27 කරා ලෙන වි 2001 දෙසුම්බර් අවසානයේ දී සියයට 14.31 දක්වා පහන වැටුණි. 2000 අවසානයේ දී හාණ්ඩ්බාගාර බැංකුවේ සහ හාණ්ඩ්බාගාර බැංකුවේ සහභාගි ප්‍රමාණය වූ අතර ප්‍රසුව එය පහනුව විතුන් වූ පැනුලි ස්වරුපයක් පෙන්වීය. 2001 අවසානයේ දී, එලද වුතුය ඉහළ නැගින එකක් වූ අතර ප්‍රසුව එය පහනුව විතුන් වූ පැනුලි ස්වරුපයක් පෙන්වීය. මෙය එලද වුතුය ඉහළ නැගින වුතුයක් විය. මෙය එලද වුතුය සැලකියුණු වෙනස්වීමක් ඉක්මණා බැංකුවේ සැලකියුණු වෙනස්වීමක් නොවූ බවත් පෙන්තුම් කිරීමකි.

මහ බැංකුවේ විවිධ සහ ප්‍රතිච්චුවම් අනුපාතිකයයි වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකයන් අනුව වෙනස් විය. විවිධ සහ ප්‍රතිච්චුවම් අනුපාතිකය යනු වාණිජ බැංකු සහ ප්‍රාථමික වෙළඳපොල් මහ බැංකුවේ දී තීතියික වෙළඳපොලෙන් හාණ්ඩ්බාගාර බැංකුවේ මිලදී ගැනුමේ දී ඇත්තේ සහ විකිණීමේ දී ඇලද වන පොලී අනුපාතිකයන්ය. මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපන්තිමය පොලී අනුපාතිකයන්ගේ අඩුවීමට අනුව යමින්, විවිධ සහ ප්‍රතිච්චුවම් අනුපාතිකය අතර අන්තරය දෙසුම්බර් මාසයේ දී අඩුකරනු ලැබේය. ඒ අනුව, විවිධ හා ප්‍රතිච්චුවම් අනුපාතික අතර අන්තරය කැලීන් නිඩු පදනම් අංක 355 සිට පදනම් අංක 130 දක්වා අඩුකරනු ලැබේය. මෙය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හා අනුකූලතාවයක් පෙන්වන වර්ධනය වීමකි.

තැන්පත් සහ ඊට අනුපාතික

කෙටිකාලීන වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකවල විගාල අඩුවීමක් පෙන්තුම් කළද, වාණිජ බැංකුවල සාමාන්‍ය තැන්පත් සහ ඊට අනුපාතික අඩු වූතෝ මද වෙශයකිනි. ඉතිරි කිරීමේ තැන්පත් සහභාගි ප්‍රමාණය වූ පොලී අනුපාතික වර්ෂයේ මුළු මාස ගණනාවකම සාමාන්‍ය වශයෙන් සියයට 9 ක් පමණ වූ අතර 2001 අවසාන කාල පරිවිශේදයේ දී සියයට 8 ක් පමණ දක්වා අඩු විය. එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පත් අනුපාතික සාමාන්‍ය වශයෙන් වර්ෂය ආරම්භයේදී සියයට 15 සිට වර්ෂය අවසානයේ දී සියයට 12.6 දක්වා අඩු විය. සාමාන්‍ය වශයෙන්, වාණිජ බැංකුවල ඊට අනුපාතික මූල්‍ය මාස ගණනාවක් ඇතුළත වූ ඉහළම අගයක සිට පදනම් අංක 200-400 කින් පමණ පහන වැටුනි. අපනයන ඊට පහසුකම් සඳහා වූ පොලී අනුපාතික වර්ෂය ආරම්භයේදී සියයට 21 සිට වර්ෂය අවසානයේ දී සියයට 17.5 දක්වා අඩු විය. ආයතන මූල්‍ය පහසුකම් සඳහා වූ පොලී අනුපාතික සම කාලපරිවිශේදය තුළදී සාමාන්‍ය වශයෙන් සියයට 21 සිට සියයට 19.6 දක්වා අඩු විය. වාණිජ බැංකුවල සියලුම පොලී දරණ තැන්පත් වශයිම් ගෙජ හා ඊට පොලී අනුපාතික වල බර තබන ලද සාමාන්‍යය මත පදනම් වූ සාමාන්‍ය බර තබන ලද තැන්පත් අනුපාතිකය ජුනි මාසයේ දී ඉහළම අගයක්, එනම් සියයට 11.55 ක් වූ අතර, 2001 දෙසුම්බර් මාසයේ දී සියයට 10.78 දක්වා පහන වැටුණි. ජනවාරි මාසයේ දී සියයට 13.27 ක් වූ සාමාන්‍ය බර

තබන ලද සේවාවර තැන්පත අනුපාතිකය ජ්‍යෙ මාසයේ දී සියයට 14.70 දක්වා වැඩිවි, දෙපුමිලර මාසයේ දී සියයට 13.47 දක්වා පහත වැටුණි. නීති පියවර ගැනීම අවශ්‍ය බව පෙන්වා දෙමින්, බැංකු ක්‍රමය තුළ ඉහළ පොලී අනුපාතික ක්‍රියාත්මක විය.

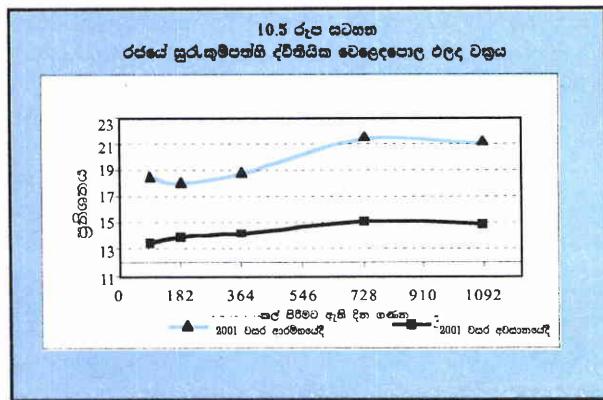
ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛ පෙලේ ඉතිරි කිරීමේ ආයතනය වන ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ තැන්පත අනුපාතික වෙළඳපාල පොලී අනුපාතිකයන්ට අනුව අඩු කරනු ලැබේ. 2000 අවසානයේ දී සියයට 8.4 ක් වූ ඉතිරි කිරීමේ තැන්පත අනුපාතිකය 2001 ආරම්භයේ දී සියයට 10 ක් දක්වා වැඩිවි වර්ෂයේ මුද්‍ර මාස භන තුළ එම මට්ටමේම පැවතුණි. ඉන්පසුව වර්ෂය අවසාන වන විට සියයට 8.4 දක්වා ක්‍රමයෙන් ඇතුළු විය. 2000 අවසානයේ දී සියයට 15 ක් වූ එක් අවුරුදු තැන්පත අනුපාතිකය මැයි මාසයේ දී සියයට 16 දක්වා වැඩි විය, ඉන්පසුව වර්ෂය අවසානය වන විට සියයට 13 දක්වා පියවර කිහිපයකින් ඇතුළු විය.

ණය කාවිපත් මගින් කෙරෙන ගෙවීම් සඳහා වාණිජ බැංකු විසින් අයකරනු ලැබූ පොලී අනුපාතික, සාමාන්‍ය

වශයෙන් 2001 ආරම්භයේ දී වූ සියයට 32 ව සාපේක්ෂව 2001 අවසානයේ දී සියයට 33 ක් විය.

දිගුකාලීන ගාය දෙන ආයතනවල එනම්, වීල්සිසි බැංකුව, ජාතික පාරිඛත බැංකුව සහ රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවෙහිද ගාය අනුපාතික වර්ෂය තුළ අඩු වූ අතර, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ ගාය අනුපාතික නොවෙනයි පැවතුණි. ජාතික පාරිඛත බැංකුවේ ගාය අනුපාතික 2000 අවසානයේ දී සියයට 14.0-26.5 සිට 2001 අවසානයේ දී සියයට 13.25-22.00 දක්වා අඩු විය. වීල්සිසි බැංකුවේ ගාය අනුපාතික සියයට 12.00-24.00 පරායයන වූ අතර, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ ගාය පොලී අනුපාතික වර්ෂය තුළ සියයට 16.0-17.5 අතර පැවතුණි.

කාර්මික රටවල වූ ආරථික පසුබැඳීම හේතුවෙන් අන්තර්ජාතික වෙළඳපාලවල පොලී අනුපාතික 2001 දී යැළකියුතු ලෙස අඩු විය. ඒ අනුව, ආරම්භයේ දී පොලී අනුපාතික සහ වෙළඳ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පත සඳහා පොලී අනුපාතික සහ වෙළඳ ව්‍යවහාර මුදල් ගාය අනුපාතික, විශේෂයෙන්ම වර්ෂයේ දෙවන හාගයේ දී අවුකරනු ලැබේ. එක්සත් ජනපද මහ බැංකු මුදල් අනුපාතිකය 2000 දෙපුමිලර

මායයේ දී සියයට 6.5 ක් වූ අතර, එය 2001 දෙසුම්බර් මායයේ දී සියයට 1.75 දක්වා තුමෙයෙන් අඩු විය. දෙලොස් මායික ලන්වින් අන්තර්බැංකු අර්ථන අනුපාතිකය පමණ කාලපරීවිලේය තුළදී සියයට 6.20 සිට සියයට 2.44 දක්වා පහත හිටෙයි.

මධ්‍ය හා දිගුකාලීන රජයේ සුරෙක්ෂණ පොලී අනුපාතික

වර්ෂය තුළ වසර 2-3 පරිණත කාලයකින් යුත් හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නීතික් කරනු ලැබේය. මෙම බැඳුම්කරවල එලද අනුපාතික වර්ෂයේ අවසාන කාලයේ දී අඩුවීමක් දක්වන ලැබේයි. වර්ෂය තුළ, දෙකවුරුදු හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල එලද අනුපාතික සියයට 14.94-22.21 පරාසයක වූ අතර තෙපුවුරුදු හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර එලද අනුපාතික සියයට 14.50-18.60 පරාසයක විය. 2001 දී ශ්‍රී ලංකා රජය, බොලර්වින් වූ ශ්‍රී ලංකා සංචරිත බැඳුම්කර නීතික් කළේය. මූල් නීතිතුවෙහි, සය මායික ලන්වින් අන්තර බැංකු අර්ථන අනුපාතිකයට පදනම් අංක 175 ක් එකතු කොට මූල් වසරේහි දීද, සය මායික ලන්වින් අන්තර බැංකු අර්ථන අනුපාතිකයට පදනම් අංක 225 ක් එකතුකොට දෙවන වර්ෂයේ දීද වශයෙන් පොලීය නීයම කෙරුණි. දෙවන නීතිතුවෙහි පොලී අනුපාතිකය සයමායික ලන්වින් අන්තර බැංකු අර්ථන අනුපාතිකයට විඩා පදනම් අංක 200 කට ඉහළින් විය.

2001 වර්ෂය තුළ, වසර 2 සිට වසර 6-8 දක්වා වූ පරිණත කාල වලින් යුතු රුපියල් හා නීතික් කරනු ලැබේය. පරිපාලනමය වශයෙන් තීරණය කරනු ලැබූ මෙම රුපියල් සුරෙක්ෂණයේ පොලී අනුපාතික වර්ෂය තුළ සියයට 13-15 අතර පරාසයක විය.

සාංගමික හා සුරෙක්ෂණයේ පොලී අනුපාතික

කොට්කාලීන හා උපකරණයක් වූ වාණිජ පත්‍රවල පොලී අනුපාතික වර්ෂයේ වැඩි කාලයක් තුළ සියයට 17.50-23.00 අතර පරාසයක වූ අතර, වර්ෂයේ අවසානය වන විට සියයට 14.30-15.24 පරාසයක් දක්වා ඇතු විය. ලැයිස්තුගත සමාගම් තුනක් සි/ප. රැගැල් රක්ෂණ සමාගම, සි/ප. සෙලාන් බැංකුව සහ සි/ප. ඇපලල් නොසිට්වල

සමාගම වර්ෂය තුළ ලැයිස්තුගත හායකර නීතික් කරනු ලැබේය. වර්ෂය තුළ හායකර පොලී අනුපාතිකය සියයට 15-23 පරාසයක වූ අතර, එම පොලී අනුපාතිකයන් හායකර වර්ගය, පරිණත කාලය සහ පොලී ගෙවන වාර ගණන යනාදිය මත වෙනස් වේ. වර්ෂය අවසානයේ දී නීතික් කරනු ලැබූ හායකරවල පොලී අනුපාතික සියයට 15 ක් පමණ විය.

නෙතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළඳපාල පොලී අනුපාතිකය

නෙතික පොලී අනුපාතිකය හා වෙළඳපාල පොලී අනුපාතිකය මහ බැංකුව විසින් වාර්ෂිකව ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබේ. නෙතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 6 දරණ සිවිල් විධිවිධාන (පැණිවිධාන) පතනේ විහෘ කර ඇති අතර එය මුදලක් සම්බන්ධයෙන් වූ විනුම නීතිමය ක්‍රියාමාරුගයකදී අදල වේ. 1990 අංක 2 දරණ හායකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පතනෙහි වෙළඳපාල පොලී අනුපාතිකය තීරුවනය කර ඇත. හාය දෙන ආයතනයන් විසින් වාණිජමය ගණුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ රුපියල් 150,000 ට වඩා වැඩි වූ විය විනුම හායකර ගැනීමේදී ඒ සඳහා එකඟ වූ පොලී අනුපාතිකයන් නොමැති විටක වෙළඳපාල පොලී අනුපාතික අදල වේ. නෙතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළඳපාල පොලී අනුපාතිකය 2000 දී සියයට 9.10 ට සාපේක්ෂව 2001 දී සියයට 9.21 ක් විය.

10.5 වාණිජ බැංකු කටයුතු

රට තුළ ක්‍රියාත්මක වෙළින් පැවති මූල් වාණිජ බැංකු පාඨ්‍රාව 2000 වසර අගදී 26 සිට 2001 වසර අගදී 25 දක්වා ඇතු විය. ආරථික කටයුතුවල පහත බැංකීම පිළිවිෂු කරනීන් 2000 වසර හා සපාදන විට 2001 වසරදී වාණිජ බැංකු කටයුතු වර්ධනය වූවේ මද වශයෙන්. විශේෂයෙන් වසරහේ ප්‍රාථම හායය තුළදී පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතිම, හාය සඳහා පොලීතිකා අංශයේ ඉල්ලුම අවධාරණයින් වීමට සෙනු විය. වසර අග වනවිට මෙය තරමක් දුරට යාව තත්ත්වයට පත් විය. කෙසේ වුවද, රජයට ලබාදුන් හාය වසර මූලදී අපේෂා කළ මට්ටම ඉක්මවීය.

වාණිජ බැංකුවල දේශීය ඒකකයන්හි මූල් වන්කම්වල වැඩිවිම 2000 වසරදී වූ සියයට 18.7 හා සපාදනවිට 2001 වසරදී සියයට 9.4 ක් විය. විදේශීය ව්‍යවහාර මූදල බැංකු ඒකකවල සම්පූර්ණ වන්කම් ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය පසුගිය වසර සියයට 27.5 සමඟ සපාදන විට සියයට 39 ක් විය. කෙසේ වුවද, 2001 වර්ෂයෙහි වර්ධනය වැඩි වශයෙන්ම විනිම් අනුපාතිකයෙහි අවප්‍රමාණය පිළිවිෂු කරන්නක් විය. ඒ සඳහා ගැලපුම් කළ විට පසුගිය වසරහේ සියයට 15 ක් වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2001 වර්ෂයෙහි සියයට 20 ක් වර්ධනයක් පැවතුණි.

රජයට බැංකු මගින් පසුරා ගැනීමට සිදු වූ මූල් අවශ්‍යතාවයන් මූලදී අපේක්ෂාකල ප්‍රමාණයට වඩා ඉහළ තිය බැවින් දේශීය බැංකු ඒකක මගින් රජයට ලබාදුන් හාය සැළකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. මේ අතර, රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් හායට වාර්ෂික 2000 වසරට වඩා

2001 දී අඩු විය. මෙයට මූලික වශයෙන් හේතු වූයේ ලංකා බහිජ තෙලු නිශිගන සංස්ථාවේහි මූල්‍ය තත්ත්වය වර්ධනයට නිසා එම සංස්ථාව යම් ප්‍රමාණයකින් සිය ණය ආපසු ගෙවීමයි.

ණයවල වර්ධනයට වඩා (සියයට 11.1) තැන්පත්වල වර්ධනය (සියයට 16.2) වැඩි වූ බැවින් වාණිජ බැංකුවල ණය තැන්පත් අනුපාතිකය පහත වැඩුණි.

විව්‍යම්බැංකු. ඒකක මගින් රජයට ලබාදුන් ණය විශාල වශයෙන් වැඩි වූ අතර, පසුගිය වර්ෂය හා සැප්තැම්බර් සංස්ථාවලට දුන් නෙයෙහි වර්ධනය අඩු මට්ටමක පැවතුණි. පොදුගැලික අංශයට දුන් නෙයෙහි සුරි වර්ධනයක් පෙන්වුම් කෙරිණි. රජයට දුන් ණය වර්ධනයෙහි ඇද්ධ නෙය ලබාදීම් එ.ජ.බොලර් දා ලක්ෂ 159 ක් සහ බොලර් අගය මත පදනම් වූ සංවර්ධන බැංකුමිකරවල ආයෝජනය කළ එ.ජ.බොලර් දා ලක්ෂ 110 (ආයතන වශයෙන්) සිලිනිමු විය.

බැංකු පහසුකම්වල දුර්ලේම සහ බැංකු අංශයෙහි තරඟකාරීන්වය සිලිනිමු කරුණින් වාණිජ බැංකුවල තැන්පත් රාජිකරණය පසුගිය වසරට (සියයට 14.2) වඩා තරමක ඉහළ වශයෙන් (සියයට 16.2) වර්ධනය විය. ආරකික කටයුතුවල පසුබුමෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පොදුගැලික අංශයට වාණිජ බැංකු මගින් ලබාදුන් ණය වර්ධනය වූයේ මද වශයෙනි. මේ අතර, ආරකික කටයුතුවලට වශයෙන්ම සංවාරක කරමාන්තය හා සම්බන්ධ කටයුතු, කැමිකාරුමික හා කරමාන්ත අංශ වලට අන්තේක්තිත බාහිර හේතුන් වලින් ඇති වූ බලපෑම සිලිනිමු කරුණින් වාණිජ බැංකුවල අනුශය ණය, මුළු නෙය සහ අත්තිකාරම්වල අනුපාතිකයක් වශයෙන් 2000 වසර අගදී සියයට 15 සිට 2001 වසර අගදී සියයට 16.8 දක්වා වැඩි විය.

වාණිජ බැංකුවල වත්කම් සහ වගකීම් ව්‍යුහය දේශීය බැංකු ඒකක

වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකකයන්හි මුළු වත්කම්වල වර්ධනය පසුගිය වර්ෂයට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතුණි. 2000 දී සම්ඟන වත්කම්වල වර්ධනය වූ රුපියල් බිලියන 106.8 (සියයට 18.7) හා සැප්තැම්බර් 2001 වසරහිදී වත්කම් වර්ධනය වූයේ රුපියල් බිලියන 63.5 (සියයට 9.4) කින් පමණි. වත්කම් අංශය ගැන සළකන විට, ණය ලබාදීම් අඩුවීම සහ වැද්දීය වත්කම් සහ වාණිජ බිල්පත් දීම් අඩුවීම තුළින් මෙම තත්ත්වය සිලිනිමු විය. ණය, අයිරා පහසුකම් සහ වාණිජ බිල්පත් මිලදී ගැනීම් ඇතුළත් වූ මුළු නෙය සහ අත්තිකාරම්වල 2000 වසරහි සියයට 17 ක වර්ධනය හා සැප්තැම්බර් 2001 දී සියයට 6 ක වර්ධනයක් පැවතුණි. 2000 වර්ෂයෙහිදී වාණිජ බැංකුවල මුළු වත්කම්වල වර්ධනයට, ණය සහ අත්තිකාරම් වර්ධනයෙන් වූ දෙකන්වය, සියයට 49 හා සැප්තැම්බර් 2001 වසරහි දී සියයට 34 දක්වා අඩු විය. වර්ෂය තුළදී රජයේ මූල්‍ය අවශ්‍යතාවයන්ගේ වර්ධනයට මිලිනිමු කරුණින් රජයට සපයන ලද අයිරා පහසුකම්වල විශාල වැඩුවීමක් සිදු

වුවද, පොදුගැලික අංශයට දුන් අයිරා පහසුකම්වල අඩුවීමක් පැවතුණි. වැද්දීය වෙළඳමෙහි පහත බැංකීම සිලිනිමු කරුණින් බැංකු නෙය වාණිජ බිල්පත් එනම් ආනයන සහ අපනයන බිල්පත් දෙවර්ගයම මත වූ මූද විශාල ලෙස අඩු විය. මේ අතර, වාණිජ බැංකුවල වැද්දීය වත්කම් වර්ධනය 2000 වසරහිදී සියයට 27 සිට 2001 දී සියයට 12 දක්වා අඩු විය.

රජයේ සුරුනුම්පත් දීම් ද ඇතුළත් වූ වාණිජ බැංකුවල ආයෝජන පසුගිය වසර පැවති අඩුවීම (සියයට 7) හා සයදනවිට විශාල වශයෙන් වැඩි විය (සියයට 98). මෙය නෙය සහ අත්තිකාරම් සයදහා වූ ඉල්පුම අඩුවීම මෙනම් වෙළඳපාල ද්‍රව්‍යීකාරණය වැඩුවීම හේතුවෙන් බැංකුවලට රජයේ සුරුනුම්පත් යොද ගතින් ප්‍රතිවිඛුණුම් ගණුදෙනුවල යෙදීමේ අවශ්‍යතාවය අඩුවීම නිසා සිදු වුවකි. 2000 වර්ෂය අවසානයේදී රුපියල් බිලියන 30 ක් පමණ වූ රුපියල් ද්‍රව්‍යීකාරණය අඩුවීම අතර 2001 වර්ෂය අවසාන වත්කම්විට එය රුපියල් බිලියන 1 ක පමණ අතිරික්තයක් බවට හැරුණි.

වාණිජ බැංකුවල ද්‍රව්‍යීකාරණ තත්ත්වය වර්ධනය විය. මුළු ද්‍රව්‍යීකාරී වත්කම්වල වර්ධනය 2000 වසර සියයට 10 සමඟ සැප්තැම්බර් සියයට 18 ක් විය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ අතුති මුදල්, මහ බැංකුව වෙත පැවති තැන්පත් සහ නෙය වාණිජ බැංකුවල අනුපාතිකයක් වැඩුවීමේ විමති. මුළු වත්කම්වලට මුළු ද්‍රව්‍යීකාරී වත්කම්වල අනුපාතිය 2000 දී සියයට 25 සිට 2001 දී සියයට 27 දක්වා වැඩි විය.

වගකීම් අංශය සිලිබද්ධ සලකන විට, තැන්පත් වගකීම්වල වර්ධනය (සියයට 16.4) මුළු වගකීම්වල වර්ධනයට වඩා වැඩි විය. පොලී අනුපාතික සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක පැවති මුදල් අනුපාතික රාජිකරණය සයදහා උපකාරී විය. මෙයට සාපේක්ෂ වශයෙන් 2000 දී තැන්පත් වගකීම් සියයට 14.4 කින් වර්ධනය විය. මුළු වගකීම්වල අනුපාතියක් ලෙස තැන්පත් වගකීම් 2000 වසර අගදී සියයට 6 සිට 2001 දී සියයට 70 දක්වා වැඩි විය. දේශීය බැංකු ඒකකවල දැඩ්පුම් තැන්පත් මෙනම් කාලීන හා ඉතිරි කිරීමේ තැන්පත්ද වර්ෂය තුළදී වැඩි විය.

බැංකුවල ද්‍රව්‍යීකාරණයෙහි වර්ධනය සහ සාපේක්ෂව ණය සයදහා වූ අඩු ඉල්පුම සිලිනිමු කරුණින් අත්තිකාර බැංකු ණය ගැනීම් 2000 වසරහි වූ සියයට 103 ක වර්ධනය හා සැප්තැම්බර් 2001 දී සියයට 13.2 කින් අඩු විය. එමෙනම් වාණිජ බැංකු විසින් වැද්දීය ණය ගැනීම්වල 2000 දී පැවති සියයට 35.9 ක වර්ධනය හා සැප්තැම්බර් 2001 දී සියයට 17.4 ක අඩුවීමක් පැවති අතර එමගින් වාණිජ බැංකුවල වැද්දීය මූල්‍ය සම්බන්ධ වගකීම් අඩු විය.

අතුම් බැංකු ණය පැහැදිලි වෙන් වැඩුවීම් විශාල වශයෙන් වෙන් කිරීම් සිදුකළ බැංකින් 2001 දී ප්‍රාග්ධන

10.7 සංඛ්‍යා සටහන
වාණිජ බැංකු වත්කම් සහ වගකීම්වල තොරාගත් හිරු (අ)

සිරසය	වටහස			
	2000-දෙපූලිබර/1999 දෙපූලිබර		2001 දෙපූලිබර/2000 දෙපූලිබර	
	ප්‍රමාණය (රුපියල් දෙනෙනා)	%	ප්‍රමාණය (රුපියල් දෙනෙනා)	%
වත්කම් වර්ගීකරණය				
1. ද්‍රව්‍යීල වත්කම්	15,552	9.9	30,789	17.8
අනුත්‍රී මුදල	(1,060)	(9.0)	356	3.3
මහ බැංකුවන් අය වියපුණු ගෙෂය	492	1.7	9,862	34.2
අනුත්‍රී විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල	19,179	27.5	10,926	12.3
භාණ්ඩාගාර බිඳීපත්	(4,225)	(36.3)	2,292	31.0
භාණ්ඩාගාර බැංකුමිකර (ආ)	(260)	(3.5)	11,876	164.0
වාණිජ බිඳීපත්	1,426	5.0	(4,522)	(15.1)
2. ආයෝජන	(2,396)	(7.3)	29,749	97.9
භාණ්ඩාගාර බිඳීපත්	(4,225)	(36.3)	2,292	31.0
රජයේ වෙනත් පුරුෂුම්පත්	(260)	(3.4)	16,161	220.4
අනෙකුත් ආයෝජන	2,089	15.4	11,295	72.2
3. මුළු ණය සහ අන්තිකාරම්	51,848	17.0	21,573	6.0
ශය	22,702	12.3	6,048	2.9
අයිරා	27,720	30.1	20,047	16.8
වාණිජ බිඳීපත්	1,426	5.0	(4,522)	(15.1)
4. ස්ථාවර හා අනෙකුත් වත්කම්	16,753	16.8	(2,720)	(2.3)
වගකීම් වර්ගීකරණය				
1. ප්‍රාග්ධන හිණුම්	237	0.5	(7,288)	(14.1)
2. මුළු තැන්පතු	55,963	14.4	73,155	16.4
ඉල්පුම් තැන්පතු	6,309	9.8	13,931	19.8
කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	49,654	15.3	59,224	15.8
3. නුග ගැනීම්	35,381	95.1	(9,864)	(13.6)
දේශීය නුග ගැනීම්	33,810	103.0	(8,828)	(13.2)
විදේශීය නුග ගැනීම්	1,571	35.9	(1,036)	(17.4)
4. අනෙකුත් වගකීම්	15,245	16.5	7,470	6.9
මුළු වත්කම්/වගකීම්	106,826	18.7	63,474	9.4

(අ) දෙදිය බැංකු එකකවල කටයුතු පමණක් ඇතුළතය.

(ආ) 1998 ජූලි 18 පිට බලපැඩිත්වා පරිදි භාණ්ඩාගාර බැංකුමිකර, ද්‍රව්‍යීල වත්කම්වල කොටසක් ලෙස යැලේ.

මුදය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ගිණුම්වල ගේෂයන් පියයට 14 කින් (රුපියල් දෙ ලක්ෂ 7,288) පහත වැටුණි. මේට සාපේක්ෂව 2000 වසරෙහිදී ප්‍රාග්ධන හිණුම් ගේෂයන්හි ආන්තික වර්ධනයක් (රුපියල් දෙ ලක්ෂ 237) පැවතුණි. මෙයට ගෙනුව සමහරක් බැංකු වර්ෂය තුළ අඩුව නුග පාදනා වෙනකීම් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිහිටියි.

බැංකු ක්‍රමය තුළ ගැඹුව විදේශීය වත්කම්වල පෘෂ්ඨතියෙහි වෙනස්වීම් සිදු විය. වර්ෂය තුළදී වියෙෂයෙන් එක්සත් ජනපද බොලර දෙ ලක්ෂ 126 ක විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් මහ බැංකුවට විනිමීම හේතුවෙන් විදේශීය වත්කම් වාණිජ බැංකුවලින් මහ බැංකුවට මාරුවීමක් සිදු විය. වර්ෂයෙහි අවසාන කාරුවට තුළදී වාණිජ බැංකු විසින් (වියෙෂයෙන් විව්‍ය මුදල එකක) රජය තීත්තන් කළ බොලර විවිනාකම්න් යුතු සාවර්ධන බැංකුමිකරවල ආයෝජනය කරන ලදී. වාණිජ බැංකුවල දේශීය එකකයන්හි විදේශීය වත්කම් සහ විදේශීය වගකීම් යන දෙඅංශයෙහිම වර්ධනයක් පැවතුන අතර

විදේශීය වගකීම්වල වර්ධනය විදේශීය වත්කම්වල වර්ධනයට ව්‍යුත්‍යා ඉනළින් පැවතුණි. 2000 වසරෙහි පියයට 28.2 ක් වූ විදේශීය වත්කම්වල වර්ධනය සමහ සැපදීමේදී 2001 දී වූ වර්ධනය පියයට 10 ක් විය. මෙම වර්ධනය වියෙෂයෙන් පිළිනිඩු වූවේ විව්‍ය මුදල. එකකවල තැන්පතු සියයට 39.4 කින් ද විදේශ ව්‍යවහාර මුදල ඇරිම් සියයට 37.3 කින් සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල නුග පියයට 12.3 කින් වැඩිවීම් තුළිනි. එයට ප්‍රතිවරුදාව, විදේශීය බැංකුවල තැන්පතු සියයට 17.5 කින් සහ අපනායන බිඳීපත් විවිත කිරීම සියයට 10 කින් අඩු විය (2000 වසරෙහිදී පිළිවෙළින් සියයට 44.4 ක සහ සියයට 35.9 ක වැඩිවීම් පැවතුණි).

දේශීය බැංකු එකකයන්හි විදේශ වගකීම්වලින් සියයට 90 කටත් ව්‍යුත්‍යා සමන්විත වත්කම් අනෙකායික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල ගිණුම්, නොවායික විජාතික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල ගිණුම්, නොවායික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල ගිණුම් සහ අපනායනකරුවත්නේ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල තැන්පතු

ගිණුම්හි ඇති තැන්පතු වලිනි. විදේශ ව්‍යවහාර මූදල ගිණුම්වල සෙනයන්හි වර්ධනය 2000 වසරහි වූ පියයට 17 පමණ සැපයීමේදී 2001 දී පියයට 19 ක් විය.

විදේශ ව්‍යවහාර මූදල බැංකු ඒකක

එන් විදේශීය බැංකුවලින් වසර දුම්ම තිසා විදේශීය ව්‍යවහාර මූදල බැංකු ඒකක සංඛ්‍යාව 2000 දී 26 පිට 2001 දී 25 දක්වා ඇති විය. වි.ව්‍ය.මු.බු. ඒකකවල මූල්‍ය වත්තම්/වගකීම් එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 314 කින් වැඩි වී (පියයට 20) 2001 අගදී එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 1,903 ක් විය. එයට සාපේක්ෂව 2000 වසරහිදී මූල්‍ය වත්තම් එ.ඩ.ඩොලර් අඟලක්ෂ 206 (පියයට 15) කින් වැඩි විය. වි.ව්‍ය.මු.බු.ශ්‍රීකළුවල අරමුදල ප්‍රහැවයන්ගෙන් පියයට 52 ක් පමණ දේශීය බැංකු ඒකක විසින් විදේශ ව්‍යවහාර මූදල තැන්පතු වලින් කරන ලද ආයෝජනයන් (එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 691) සහ ආයෝජන මණ්ඩල ව්‍යවසායන්හි තැන්පතු (එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 309) වලින් සම්බන්ධ විය. අන්වාසික ප්‍රහැවයන්ගෙන් වූ ආයෝජනයන් මූල්‍ය අරමුදල ලැබූම්වලින් පියයට 27 ක් (එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 519) පමණ විය. 2000 වර්ෂය හා සැපයීමේදී 2001 දී නොවාසික සහ අන්වාසික අංශ දෙකින්ම වූ ආයෝජනවල වැඩිවිමක් සිදු විය.

වි.ව්‍ය.මු.බු.ශ්‍රීකළු අරමුදල යෙදුවූ ප්‍රධාන අංශන් වූයේ ආයෝජන මණ්ඩල ව්‍යවසායනට දුන් ග්‍යය සහ අන්තිකාරම්, රජයට සහ රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දුන් ග්‍යය සහ අන්වාසික ව්‍යවසායන්හි කරන ලද ආයෝජනයන්ය. ආයෝජන මණ්ඩල ව්‍යවසායනට දුන් ග්‍යය එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 690 පිට එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 702 දක්වා වැඩි විය. 2001 දී වි.ව්‍ය.මු.බු. ඒකක රජයට දුන් මූල්‍ය ඉදිරි ග්‍යය ප්‍රමාණය එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 159 ක් විය. 1998 දී රජය ලබාගත් සාමූහික ග්‍යය මූදල පියවීම සඳහා එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 41 ක මූදලක් ආපසු ගෙවන ලදී. 2000 දී රජය විසින් ලබාගත් එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 100 ක සාමූහික ග්‍යය මූදල වසර තුළදී පියවා තැවතන් එයට සඳහා ග්‍යය මූදලක් ලබා ගත්තා ලදී. මේ අතර, වසර තුළදී එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 200 ක අංත්‍ර ග්‍යය මූදලක් වි.ව්‍ය.මු.බු. ඒකක වලින් රජයට ලබාදුන් අතර එසින් එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 100 ක් සපයන ලද්ද විදේශීය සාමූහික ග්‍යය මූදලක් ලබාගැනීම කුඩානි. එයට අමතරව, 2001 තොවුම්බර් සහ දෙසැම්බර් මාසවල රජය තිකුන් කළ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැංකුමිකරවල එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 110 ක මූදලක් වි.ව්‍ය.මු.බු. ඒකක විසින් ආයෝජනය කරන ලදී. මේ අතර, රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සැපයු ග්‍යය එ.ඩ.ඩොලර් දළ ලක්ෂ 51 කින් වැඩි විය. ග්‍යය සැපයීම් දේශීය බැංකු ඒකකවලින් වි.ව්‍ය.මු.බු. ඒකකවලට මාරුවීම මෙයට තරමක් දුරට හේතු විය.

වාණිජ බැංකුවල දේශීය ඒකකයන්හි අරමුදල ප්‍රහැවයන් සහ භාවිතය

වාණිජ බැංකුවල වත්තම් සහ වගකීම් වැඩිවිම පිළිවාතු කරමින් වාණිජ බැංකුවලට හාවතා කිරීම සඳහා පවත්තා

10.8 පාඨ්‍ය සටහන වාණිජ බැංකුවල සම්පත් ප්‍රහැවයන් සහ උපයෝගනය (අ)

අංශය සහ විධාන වියලුණුවය	දැඩියල් දෙලක්ස			
	වෙතත(ක)		වෙතත(ක)	වෙතත(ක)
	ප්‍රහැවය	භාවිතය	ප්‍රහැවය	භාවිතය
1. රාජ්‍ය අංශය	3,763		34,139	
රජය පුදුක්ෂම්පත් දීම	4,485		18,453	
භාත්‍රානා	490		13,150	
ආයතන ඩිප්ලෝන්	3,695		2,478	
කොමිශනල යය		1,842	12,393	
ඇපිරාවන		10,591	18,920	
2. මහ බැංකුව	1,284		11,293	
ඡය ගැනීම්	715		1,075	
ජාරිති		492	9,862	
මහ බැංකු පුදුක්ෂම්පත් පායෝජන කාට පුදුල	1,060		356	
3. රාජ්‍ය අංශාරා	14,549		1603	
භාත්‍රානා	270		2,449	
ඇත්තිකාරම්	14,279		4,052	
4. පැමුවකාර	68		378	
භාත්‍රානා	129		287	
ඇත්තිකාරම්		61	91	
5. අභ්‍යන්තර දේශීය පොදුගලික අංශය	10,739		25,726	
භාත්‍රානා (ඇ)	42,760		45,342	
දේශීය ඩිප්ලෝන්		1,360	290	
ආයතන ඩිප්ලෝන්		1,763	922	
ඇපිරාවන		13,894	1,314	
ඡය පුදුල		12,916	16,868	
පුදුක්ෂම්පත් භාවිතය පොදුගලික ආයෝජන	2,089		4,295	
ඡයතර			1,650	
6. අංශර බැංක ගණනාඩුව	14,607		8,985	
දේශීය බැංකුවල ඇති සෙනයන්	18,524		18,508	
දේශීය බැංකුවල තැන්පතු හා ග්‍යයතීම්	33,130		9,523	
7. විදේශීය අංශය	6,897		5,829	
ඡය ගැනීම්	1,571		1,036	
භාත්‍රානා	13,037		16,939	
ඇත්තිකාර ඩිප්පත් ද ඇඹුරු විදේශීය සෙනයන්	21,504		10,075	
8. අනෙකුත් වත්තකීම්				
භාවනාත් වත්තකීම්	1489		2,911	
ප්‍රාගධන භාවනා	237		7,288	
ස්ථාවර වත්තකීම්		984	1,709	
දිගුකාලීන රජයේ පිළිකළපන් ප්‍රතිච්‍රානා වත්තන පිළිකළපන්				
ඇත්තිකාර වත්තකීම්	15,769		4,430	
අනෙකුත් වත්තකීම්	15,027		7,478	
එන්දු අදව සම්පත් ලැයිම්/භාවිතය	26,697	26,697	45,432	45,432

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවල

- (ඇ) දේශීය බැංකු ඒකකයන්ගේ ත්‍රියාකැනිවරයන් ප්‍රමාණය ඇඟලත වේ.
- (ඇ) මධ පෘතින් අති පැවත්තනයන් එස් එක අංශයේ ඇඟ අංශයන් ඇඟ අංශයන් ලැබූම් හේ භාවිතය දැක්වනු ලැබේ.
- (ඇ) රුපේක් ඉතිරිකිරීම් යොමුනා තුළය වයන් රාජ්‍ය අංශය දැඩියල් බැංකු ඇති පිළිකළරය කරන දැගකාලීන තැන්පතු ද ඇඟලත වේ.

සම්පත්හි වැඩිවිමන් වර්ෂය තුළදී පිදුවිය. වාණිජ බැංකුවල පැවති ඇඟ අංශයන් ප්‍රමාණය 2000 දී වූ පියයට 71 ක (රුපේක් නිලධාන 26.7) වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2001 දී පියයට 70 කින් (රුපේක් නිලධාන 45.4) වැඩි විය. ඇඟ පදනමක් මත, දේශීය පොදුගලික අංශය, අනෙකුත් බැංකු, විදේශීය අංශය, රජයේ සංස්ථා, අනෙකුත් වත්තකීම් සහ

වාණිජ බැංකුවල පොලී පරායන්

මූල්‍ය අතරමුදියන් වශයෙන් වාණිජ බැංකු අතිරිකත අරමුදල ඇති පුද්ගලයින්ගේ හා ආයතන වලින් තැන්පත්‍ර මුදල ලබාගෙන එම මුදල, අරමුදල තිහියක් ඇති ආයෝජකයන්ට යය වශයෙන් ලබාදේ. මෙම අතරමුදිකරණ කුඩාවලියේදී, බැංකු විසින් පොලී අනුපාතයකට අරමුදල රස්කරණ ලබන අතර, එට වඩා වැඩි අනුපාතයකට යයට දෙනු ලැබේ. මෙසේ වැඩිසුර අනුපාතිකයක් මත නෞකි දෙනු ලබන්නේ පරිපාලනය වශයෙන් දීමට සිදුවන පිරිවැය වියවා ගැනීමට සහ යයදීමන් ඇතිවත අවධාම වෙනුවෙන් කිහිපය ප්‍රතිලාභයක් ලබා ගැනීම සඳහා ය. සාමාන්‍ය යය අනුපාතිකයන් පහ රස්කරණ ලැබූ අරමුදල තැත්තෙන් යයදීම සඳහා ඇති අරමුදල සඳහා දරු පිරිවැය අතර වෙනය මූල්‍ය අතරමුදිකරණ පිරිවැය ගැන්තෙන් බැංකු පොලී පරායන බැංකුවල අතරමුදිකරණ වියදම් සේතු කිහිපයක් මත ඉහළ මෙව්මත පැවතනායි. යැළකෙන අතර, එය ව්‍යාපාරික ප්‍රජාවගේ ඉමහත් පැළකිල්ලට භාෂණයටේ ඇති ගැටළුවකි. බැංකුවල ඉහළ අතරමුදිකරණ වියදම් තුළින් මූල්‍ය නුම්‍යක ආකාරයක්හමනාවය පිළිනිති විය හැකි අතර එය ඉතිරි කරන්නට මෙන්ම ආයෝජකයන්ට අහිතකර ලෙස බලපායි. අතරමුදිකරණ වියදම් වැඩි වූ විට මූල්‍ය කුම්‍යක පොලී අනුපාතික ව්‍යාපාය නීවුරුදී තන්න්වයන් පෙන්වුම් තොකරන අතර, එය ආර්ථිකයක ප්‍රාග්ධන සම්පත් ආකාරයක්හමනාව දෙදී යාමට සේතු විය හැකිය. යය ගැනුම් පිරිවැය වැඩිවීම් ව්‍යාපායකයන්ට බලපායි. එයේම ඉහළ යය ගැනුම් පිරිවැය වැඩිවීම් විවිධ ප්‍රතිකරණ විශේෂ පිරිවැය විවිධ විට පැවතු යය සහ පොලී දරන තැන්පත්‍රවල විවිධ වර්ගයන් අනුවද තැන්පත්‍රවල පොලී පිරිවැය වින්න වේ. උදෘතයක් ලෙස, බැංකුවක පොලී ගෙවනු ලබන ඉල්පුම් තැන්පත්‍ර ප්‍රමාණය විනාශ වින්න වේ.

නිය දීම සඳහා ඇති අරමුදල

වාණිජ බැංකුවක ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික කෘෂිකාල වන්නේ යයදීමය. එහෙයින් බැංකුවකට යයදීමට ඇති මුදල ප්‍රමාණය, බැංකුවක ත්‍රිඛාකාරින්වියට බලපාන තීරණයන්මඟ සාධකයකි. වාණිජ බැංකු විසින් තැන්පත්‍ර වගකීම් මත වූ ව්‍යාපිතාව සංවිත අවශ්‍යකාවයට උග්‍රවන බැංකුවල ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික කෘෂිකාල ප්‍රමාණය වින්න අහිතකර ලෙස බලපායි. එහෙයින්, මෙය සඳහා බැංකු පුතු ඇති ආර්ථික වැඩින් තැන්පත්‍ර භැංකුව ඇති ඇති විශේෂ පිරිවැය.

මූලික වශයෙන් මහ බැංකුවේ තබා ඇති ව්‍යාපිතාව පාවතිත අනුකූල පසු තැන්පත්‍ර ප්‍රමාණය සහ ගෙන් අරමුදල ය.

අරමුදල පිරිවැය

වාණිජ බැංකුවල අරමුදල පිරිවැයට ඇතුළන් වන්නේ පොලී පිරිවැය, ව්‍යාපිතාවින සංවිත සඳහා වූ පිරිවැය සහ වැටුප් සහ වේතන, අනුශාසන යය සඳහා වෙන් කිරීම් සහ අනෙකුත් පොලු කාර්යය වියදම් ඇතුළන් ලෙසෙළුම් වියදම් ය. පොලී පිරිවැය යනු තැන්පත්‍ර සහ යය ගැනීම් සඳහා වූ පොලී පිරිවැයයි. මෙය අරමුදල සඳහා වූ මූල්‍ය වියදම් ලෙස හඳුන්වයි. ප්‍රවීත් පොලී පිරිවැය විවිධ ප්‍රතිකරණයක් වෙත ඇතුළුම් තැන්පත්‍ර ප්‍රමාණය සහ පිරිවැය වේ. උදෘතයක් ලෙස, බැංකුවක පොලී ගෙවනු ලබන ඉල්පුම් තැන්පත්‍ර ප්‍රමාණය විනාශ වින්න වේ.

මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණයක් ලෙස වාණිජ බැංකු මත පතනා ඇති ව්‍යාපිතාවින සංවිත අවශ්‍යකාවය හෙතුවෙන් බැංකුවලට අමතර ආවස්ථික පිරිවැයක් දීමට සිදුවේ. එයට හෙතුව වන්නේ මහ බැංකුවේ සංවිත ලෙස සබන මෙම අරමුදල බැංකු විසින් පිරිවැයක් දරා රස්කරණ ලැබුවෙන් සේවා මහ බැංකුවේ තැන්පත්‍ර ලැබෙනුයේ ඇතා ප්‍රතිලාභයකි. එනම් මහ බැංකුවේ ඒ සඳහා පොලීයක් තොගේවිමයි. මෙම සංවිත සඳහා වන පිරිවැය වාණිජ බැංකුවල යය අනුපාතික වල වක්‍රාකාරව පිළිනිති වේ. වාණිජ බැංකුවල ඇති යයද වාණිජ බැංකුවල අරමුදල පිරිවැයෙහි ව්‍යවු ඇතුළන් වේ. ඉහළ අනුශාසන සඳහා වැංකුවක පොලී ඉපයෝගීම් අතු කරනු ලබන අතරම එම යය සඳහා වෙන් කිරීම් වැඩි වූ විට එය බැංකුවේ ලාභයින්වියටද බලපායි. එයේම, අනුශාසන යය වැඩිවන විට, ආපසු එකතු කර ගනු ලබන යය ප්‍රමාණය අඩුවන බැංකුන් යයදීම සඳහා ඇති අරමුදලද අතුවේ. බැංකුවක අනෙකුත් ලෙසෙළුම් වියදම් බැංකුවක අරමුදල පිරිවැය කෙරෙහි වැළැන් බලපානයක් සිදුකරයි. එයේ වන්නේ යය දීමට ඇති අරමුදල රස් කිරීම් සඳහාද මෙහෙයුම් වියදම් පැළුහුදීලිව බෙද වෙන් කිරීමට අපහසුය. නමුත් අනුශාසන යය සඳහා වෙන් කිරීම් බැංකුවේ යයදීම් කටයුතු වලට සඡු සම්බන්ධතාවයක් ඇතු. බැංකුවක මෙහෙයුම් වියදම්, යයදීමට ඇති අරමුදල රස් කිරීම් වෙන්වෙන් වූ මෙහෙයුම් වියදම් හා අනෙකුත් වියදම් ලෙස

වෙන් කිරීම පදනා එම බැංකුවේ පොලී ආදයම හා පොලී නොවන ආදයම අතර අනුපාතිකයට අනුව බෙද වෙන් කිරීම කළහැකි ලෙස යමෙකුට තරක කළ හැකිය. එසේ වූවද, එවැනි දෙදීමකින්ද නොමහ යවන සුළු වෙන් ඇතිවිය හැස්කේ පොලී නොවන ආදයම්වලින් කොටසක්ද (ණය අයදුම්පත් සැකකිලෝ ගාස්තු, පරික්ෂණ හා තක්සේරු ගාස්තු) ජය දෙන කටයුතුවලින් ඉපයිමයි.

ණය පොලී අනුපාතික

ණය පොලී අනුපාතික අරමුදල පිරිවැය හා අවධනම මත පදනම් වේ. ඣය අවධනම තීරණය වන්නේ සුරකුම්, ගණුදෙනුකරුවන්නේ ඣය ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව, ඣය දෙන අවශ්‍යතාවය, සහ ඣය මුදලනි පරිණත කාලය ආදිය අනුවයි. ඣය පොලී අනුපාතික බැංකු අතර වෙනස් වන්නේ, එම ඣය පදනා වූ සුරකුම් විටිනාකම හා ගණුදෙනුකරුණ ඣය ආපසු ගෙවීමට ඇති හැකියාව අනුවය. පම්පුරන වශයෙන් සුරකුම් විටිනාකමක් ඇති විවික හා ඣය පැහැර හැරීම පිළිබඳ අවධනම අඩු අවස්ථාවක ඣය පොලී අනුපාතිකය අවුවන අතර සුරකුම් රහිත ඣය හා තාවකාලික අධිරා පහසුකම් පදනා පොලී අනුපාතික වැඩි වේ. ප්‍රමුඛ ගණුදෙනුකරුවන් පදනා ද සාලේක්ෂ වශයෙන් අඩු ඣය පොලී අනුපාතික යටතේ ඣය දෙන ලැබේ. පමණකිට බැංකුව තියම් කරන ඣය පොලී අනුපාතිකයට විභා සාලු ඣය අනුපාතිකය සැලකියුතු ලෙස වැඩිවේ. එයට හේතුව සාමාන්‍ය ඣය පොලී අනුපාතිකයට අමතරව අයදුම්පත් සැකකිලෝ ගාස්තු

හා පරික්ෂණ ගාස්තු ආදි අනෙකුත් ගාස්තුද ජය ගැඹුම්කරුවන්ට ගෙවීමට සිදුවීමයි. අන්තර බැංකු අනුපාතික, රුපයේ සහ අනෙකුත් සුරකුම් පත් පදනා වූ එදා අනුපාතික, වෙළඳපාල ද්‍රව්‍යීකාවය සහ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් ද පොලී අනුපාතික කෙරෙහි බලපෑමක් කරනු ලැබේ. මූල්‍ය අතරමැදිකරණ වියදම් වැඩිවින්නේ තම්, අරමුදලවල මූල්‍ය පිරිවැය නොනකා ජය අනුපාතික ඉහළ යයි.

පොලී පරායයන්

බැංකුවක සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ සාමාන්‍ය ජය අනුපාතික අතර වෙනස සාමාන්‍යයෙන් බැංකුවක නාමික පොලී පරායය ලෙස හඳුන්වයි. මෙය සමහරක් විට වාණිජ බැංකුවල අතරමැදිකරණ වියදම් ලෙසද හඳුන්වනු ලැබේ. කෙසේ වූවද, බැංකුවක ජයදීම් කටයුතුවලින් ලැබෙන සාලු පොලී අන්තරද මිට ව්‍යාවනස් වේ. මිට හේතුව, අරමුදල රසකිරීමේදී ඇදුවන සාලු පිරිවැය තැන්පතු පොලී පිරිවැය පමණක් නොවීමය. එහෙයින්, උපයනු ලැබූ සාමාන්‍ය පොලිය සහ අරමුදල පදනා ගෙවනු ලැබූ සාමාන්‍ය පොලිය අතර වෙනස බැංකුවක පොලී පරායයන් පිළිසිඩූ කරයි. බැංකුවක පොලී පරායයට ඇතුළත් වන්නේ, සංවීත පදනා වූ පිරිවැය, අශ්‍රිය ඣය පදනා වූ වෙන් කිරීම්, අනෙකුත් මෙහෙයුම් වියදම් සහ ලාභ ආන්තිකයන්ය.

වරෂ 2000 පදනා වාණිජ බැංකුවල විගණකය කරනු ලැබූ ගිණුම් (අදිකීය බැංකු ඒකක හා වීදෙනිය

I සංඛ්‍යා යටහන

වාණිජ බැංකුවල පොලී පරායයන් - 2000

ණයදීමට ඇති අරමුදලහි % ස් ලෙස

රාජ්‍ය බැංකු 2 (සාමාන්‍ය)	දේශීය පොලිගලීක බැංකු (විශාලතම බැංකු 4 හි සාමාන්‍ය)	විදේශීය බැංකු (බැංකු 7 ක සාමාන්‍ය)
------------------------------	---	--

පොලී ආදයම	11.8	14.3	15.3
අරමුදල වල පොලී පිරිවැය (පාවති පිරිවැය ඇතුළත්ව)	7.7	8.9	8.3
පොලී පරායය	4.1	5.4	7.0
එහි:			
අන්තිය ඣය පදනා වෙන් කිරීම්	1.2	0.7	1.7
මෙහෙයුම් වියදම් සහ ලාභ ආන්තිකය	2.9	4.7	5.3

සටහන: ඣයදීමට ඇති අරමුදල = තැන්පතු + ඣය ගැනීම් - මහ බැංකුවේ සහ ඇති පාවති

ව්‍යවහාර මූදල් බැංකු රේකක ඇතුළත්) පදනම් කරගෙන වාණිජ බැංකුවල පොලී පරායය එනම්; ගියෝම් සඳහා ඇති අරමුදල් වල ප්‍රතිගෙනයන් ලෙස පොලී ආදයමේහි සහ පොලී වියදමේහි වෙනස විමර්ශනයට භාජනය කරන ලදී. මේ සඳහා රාජ්‍ය බැංකු 2 ක්, දේශීය පොදුගලික බැංකු 4 ක් සහ විදේශීය බැංකු 7 ක් ඇතුළත්ව වාණිජ බැංකු 13 ක නියුදියක දත්තයන් යොදා ගැනුති.

රාජ්‍ය බැංකුවල සහ දේශීය පොදුගලික බැංකුවල අරමුදල්වල පොලී පිරිවැය (පාවති පිරිවැය ඇතුළත්ව) සාමාන්‍ය වශයෙන් පිළිවෙළින්, ගිය දීම සඳහා තිබූ අරමුදල් වලින් සියයට 7.7 ක් සහ සියයට 8.9 ක් විය. මෙය විදේශීය බැංකුවල සාමාන්‍ය වශයෙන් ගියෝම් සඳහා තිබූ මූල්‍ය අරමුදල් වලින් සියයට 8.3 ක් විය. රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි පොලී පිරිවැය සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩුවීමට හේතු වුයේ එවායේ පොලී නොගෙවනු ලබන ඉල්පම් ඇත්ත්පතු පදනම් විශාල විමින්.

අනෙකුත් වාණිජ බැංකුවලට වඩා රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි පොලී ආදයම අඩුය. මෙය හේතු දෙකක් නියා විය හැකිය. මින් එකක් වන්නේ, රාජ්‍ය බැංකු දෙක විසින් රාජ්‍යට වැඩි වශයෙන් ගිය දෙනු ලබන අතර එවාට උගෙන ප්‍රතිලාභ පොදුගලික අංයට ගියෝම්වන් උගෙන ප්‍රතිලාභවලට වඩා අඩුවීමය. අනෙක නම් රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි රුහු අන්තිය ගිය ප්‍රමාණයද පොලී ආදයම අඩුවීමට බලපායි.

ඡියෝම් සඳහා ඇති අරමුදල්වල ප්‍රතිශක්‍යක් ලෙස අන්තිය සඳහා වෙන් කිරීම්, රාජ්‍ය බැංකු සහ දේශීය පොදුගලික බැංකුවලට වඩා විදේශීය බැංකුවල වැඩි. අනෙක නම් රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි රුහු අන්තිය ගිය ප්‍රමාණයද පොලී ආදයම අඩුවීමට බලපායි.

කටයුතු වලට ඇඟ පුවද, සේවක වියදම්. ආයතනික හා උපකරණ වියදම්, ගාස්තු හා කොමිෂ මූදල් ගෙවීම් ආදිය ඇතුළත් අනෙකුත් මෙහෙයුම් වියදම් බැංකුවක ගිය දීමේ කටයුතු සඳහා කොපම්පන්ද, ඡියෝම් නොවන අනෙකුත් කටයුතු සඳහා කොපම්පන්ද යනාදී වශයෙන් පැහැදිලිව බෙද වෙන් කළ නොහැකිය. එසේම බැංකුවක ලාභ ආන්තිකයද මෙම ව්‍යාපාරික කටයුතු දෙක අතර බෙද වෙන් කළ නොහැකිය.

රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි පොලී වියදම් අඩු වුවද, පොලී ආදයමිද අඩු හෙයින් මෙම බැංකු දෙකෙහි පොලී පරායය අනෙකුත් බැංකුවලට වඩා අඩුය. පොලී ආන්තිකය සාමාන්‍ය වශයෙන් රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි සියයට 4.1 ක් වන අතර දේශීය පොදුගලික බැංකුවල සියයට 5.4 ක්ද, විදේශීය බැංකුවල සියයට 7 ක්ද වේ. එසේම අනෙක් කරුණ වන්නේ, සමස්තයක් වශයෙන් රාජ්‍ය බැංකු දෙක සඳහා බිජා විට, මෙම බැංකු දෙකෙහි පොලී පරායය අඩුවීමට හෙතු

මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති කියා මාර්ගයක් ලෙස යොදාගනු ලබන ව්‍යවසායික සංවත් අනුපාතිකය හේතුවෙන් බැංකුවල ආවස්ථික පිරිවැය වැඩිවීම හේතුවෙන් බැංකුවල පොලී ආන්තිකයන් වැඩි බව නිතර විවේචනයට ලක් වේ. බැංකු විසින් මහ බැංකුවේ තබා ඇති සංවත් සඳහා කියීම පොලියක් මහ බැංකුවෙන් නොගෙවන නියා මෙවැනි විවේචනයන් එල්ල වී ඇත. කෙසේ පුවද, දනට වාණිජ බැංකුවල රුපියල් තැන්පතු සඳහා පමණක් මෙම සංවත් අවශ්‍යතාවය ඇඟ වන අතර, බැංකුවක ගියෝම්වන් ඇති අරමුදල් මීට වඩා පුරුල් වේ. එයට රුපියල් තැන්පතු

2 සංඛ්‍යා සටහන වාණිජ බැංකුවල සංවති පිරිවැය - 2000

රාජ්‍ය බැංකු 2 (සාමාන්‍යය)	දේශීය පොදුගලික (බැංකු 7 ක (විශාලම බැංකු 4 ක සාමාන්‍යය)	විදේශීය බැංකු (බැංකු 7 ක සාමාන්‍යය)
-------------------------------	---	---

පොලී පිරිවැය ගියෝම්වන් ඇති අරමුදල්වල ප්‍රතිශක්‍යක් ලෙස	7.7	8.9	8.3
පොලී පිරිවැය තැන්පතු සහ ඡියෝම්වන් වල ප්‍රතිශක්‍යක් ලෙස	7.4	8.2	7.6
ඇයුත්තමේන්තුගත සංවති පිරිවැය	0.3	0.7	0.7

වලට අමතරව, රුපියල් විලින් වූ ණය ගැනීම්, විදේශීය ව්‍යවහාර මූදල් විලින් වූ ණය ගැනීම් සහ විදේශීය ව්‍යවහාර මූදල් තැන්පතුද ඇතුළත් වේ. එහෙයින්, නියම වශයෙන් වන සංවිත පිරිවැය, බැංකුව පතවා ඇති සංවිත අනුපාතිකයට වඩා අඩුය. එසේම එය විවේචනයන්ගේ ප්‍රකාශ වන තරමිද රිකාල තොවේ. රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි සංවිත පිරිවැය දේශීය පොදුගලික බැංකු සහ විදේශීය බැංකුවල සංවිත පිරිවැයට අඩු බව 2000 වර්ෂයේ දත්තවලින පැහැදිලි වේ. රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙහි අය ගැනීම් (මුළු අය දීමට ඇති අරමුදලවලින පියයට 25%), විදේශීය පොදුගලික බැංකුවල අය ගැනීම් (අය දීමට ඇති මුළු අරමුදල් විලින පියයට 9) සහ විදේශීය බැංකුවල අය ගැනීම් (නයෝමට ඇති මුළු අරමුදලවලින පියයට 13) වලට වඩා අඩුවීමත්, ඒ සඳහා සංවිත අවශ්‍යතාවයන් තොකිවීමත් මෙට හේතු විය. එහෙයින්, ව්‍යවස්ථාපිත සංවිත අනුපාතිකය හේතුවෙන් බැංකුවල අය අනුපාතික අනවශා ලෙස ඉහළ මට්ටමක පවතින බවට පවතින මතය මෙම දත්තයන්ගේ පිළිබඳ තොවේ.

එහෙයින්, බැංකුවල ඉහළ පොලී පරාපයන් අඩුවීම් සඳහා බැංකු විසින් අවධානය යොමුකළ යුතු ප්‍රධාන අංශයන් වන්නේ බාධාරණ ලාභ ආත්තිකයන් පවත්වා ගතිමින්, අඩුය අය හා මෙහෙයුම් වියදම් අඩුවීම් කෙරෙහිය. අඩුය අය අඩුවීම් සඳහා ගුණාත්මක තත්ත්වයේ අය ප්‍රාන්‍ය කිරීමට බැංකු උනක්ද විය යුතුය.

විරතමානයේ, වාණිජ බැංකුවල ප්‍රධාන ආදයම් මාරුගය වන්නේ අරමුදල් පදනම් කරගත් කාර්යයන්ය. 2000 දී බැංකුවල මූල්‍ය ආදයමෙන් පියයට 80 ක් පමණ අරමුදල් පදනම් කරගත් කාර්යයන්ගේ ජනිත වූ අතර ඉතිරිය ගාස්තු මත පදනම් වූ කාර්යයන්ගේ උපයා ඇත. එම නිසා, වාණිජ බැංකු විසින් තව යෝඛවන් හා කටයුතුවල තීරණ වෙළින් මුවන්නේ ගාස්තු මත වූ ආදයම් වැඩි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය. මෙය වාණිජ බැංකු මුවන්ගේ ප්‍රධාන ආදයම් මාරුගය ලෙස පොලී ආදයම් මත යැඹීම අඩුවීමට හේතුවන අතර, මෙය පොලී පරාපයන්ගේ අඩුවීමටද හේතුවේ. ශ්‍රී ලංකාවේ සුරක්ෂිතයන් වෙළඳපොල දියුණු කිරීමේ මූල්‍ය ක්‍රමයේ තරඟකාරීන්ටය වැඩි කිරීමට මෙම බැංකු සඳහා තව ගාස්තු මත ආදයම් මාරුගය ජනිත කරවීම තුළින් බැංකුවල පොලී පරාපයන්ද අඩු කළ ඇතිය.

අනෙකුත් වගකීම් දේශීය බැංකු ඒකකවල ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රහාරයන් වූ අතර, (අයන්ත වශයෙන් මුළු අගයන් පියයට 99) රජයට දුන් අය සහ මත බැංකුවල වතන ඇති තැන්පතු ප්‍රධාන අරමුදල් හාවතා කළ අංශයන් විය.

2001 වර්ෂයෙහි දේශීය බැංකු ඒකකවල ඇද්ධ පදනමක් මත ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රහාරය වූවේ පොදුගලික අංශය වන අතර 2000 වර්ෂය හා යුපදීමේද තැන්පතුවල ඉහළ යාමන් අධිරාවන්හි අඩුවීමත් තැනින් මෙට පිළිබඳ විය. පොදුගලික අංශය බැංකු විසින් නිකුත් කළ අයකරවල ආයෝජනය කිරීම් ද බැංකුවල හාවතාවය සඳහා තීබෙන සම්පත්වල ඉහළ යාමන් අධිරාවන්හි අඩුවීමත් තැනින් මෙට පිළිබඳ විය. පොදුගලික අංශයේ දෙකකත්වය පියයට 57 ක් පමණ විය. එයට භාජනක්ෂව 2000 දී ප්‍රම්පේල අරමුදල් ප්‍රහාරයන්ගේ පියයට 40 කට පොදුගලික අංශය දෙක විය. දේශීය අය ගැනීම්වල දෙකත්වය 2000 දී වූ පියයට 5 ක් හා යුපදීමේද පියයට 20 ක් විය. වාණිජ බැංකුවල අන්තර බැංකු අයගැනීම් අඩුවීම විශේෂයෙන් වර්ෂයෙහි දෙවන හාගෙනිඩි බැංකුවල ද්‍රව්‍යීල තත්ත්වයෙහි වර්ධනයේම පිළිබඳ විය.

රජයට බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබාගැනීමට පිළු වූ මූල්‍ය අවශ්‍යතාවයන්හි පුළුල්ලේම පිළිබඳ කරමින් ඇද්ධ පදනමක් මත රජය විසින් අවශ්‍යෙකය කරගත් සම්පත් ප්‍රමාණය පැපුහිය විසින් 14 හා පැපුදීමේද පියයට 75 ක් විය. පැපුහිය වර්ගට ප්‍රතිවැදුද්ධාව. වසර තුළදී ඇතුළු රාජ්‍ය පැපුහිය පැපුදීමේද පියයට 44 හාගෙනිඩි බැංකුවල ඇතුළු ඒකකවල අරමුදල් ප්‍රහාරයන් බවට පත් විය.

විවෘත්පාථිත සංවිත අවශ්‍යතාවය පියයට 1 කින් අඩු කලද බැංකුවල තැන්පතුවල වර්ධනයේම නිසා මුවන් මහ බැංකුව වතන තැනිය යුතු සංවිත ප්‍රමාණය වැඩිවීම හේතුවන් මහ බැංකුව විසර තුළදී ඇද්ධ වශයෙන් අරමුදල් හාවතා කරන්නෙකු බවට පත් විය.

වාණිජ බැංකු අය සහ අත්තිකාරම්!

වාණිජ බැංකු අය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සම්ක්ෂණයෙන් හේතුවන පරිදි රාජ්‍ය තොවන අංශයට (රාජ්‍ය පැපුහිය හා පොදුගලික අංශය) සපයන දද මූල්‍ය අය සහ අත්තිකාරම් ප්‍රමාණයෙන් තොපියවන දද අය ප්‍රමාණය 2001 පැපුහිලිර මාසයෙන් අවසන් වූ මාස 12 තුළදී පහත වැටුණි. 2000 පැපුනුම්බිර මාසයෙන් අවසන් වූ මාස 12 දී පැවැති පියයට 15.9 ක වර්ධනයට සංය්ධාතාත්මකව 2001 පැපුනුම්බිර මාසයෙන් අවසන් වූ මාස 12 තුළදී සියයට 9.9 ක වර්ධනයක් වාර්තා විය. මෙම අය වර්ධනයෙහි අඩුවීම සම්පත් ආරමික කටයුතු වල මැලුම ඇඟිත්ද පෙන්නුම් කරනු ලැබයි.

විවරණයට හාජනය වන කාලය තුළදී මූල්‍ය සහ කරමාත්ත අංශයන්ට දෙන දද අය පහළ සංවිත අතර සේවා, තිබාස සහ දේපුල සංවිතය සහ වාණිජ අංශයන්ට දෙන දද අයයෙහි අඩු වර්ධනයෙහි අක්ෂා පිළිබඳ විය යුතුය. සේවා අංශයට දුන් අය ඉහළම වර්ධනයක් (පියයට 44) වාර්තා විය.

1. වාණිජ බැංකුවල අය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ 2001 පැපුනුම්බිර අවසන්ය විසින් පියයට වූ කාර්තුමය සම්ක්ෂණය මත පදනම් වේ.

කළ අතර සේවා අංශයෙහි මෙම කුළී පෙනෙන ඊය වර්ධනයට හේතු වූයේ රාජ්‍ය බැංකු දෙක මගින් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට මූදනල විශාල ඊය (රුපියල් බිඳියන 7 ක් පමණ) ප්‍රමාණය වේ. දෙවෑනි සහ තෙවෑනි ඉහළම ඊය වර්ධනයන් (පියයට 13 ක් සහ පියයට 19 ක්) වාර්තා කළේ අනුපිළිවෙළින් නිවාස සහ දේපල සංවර්ධන සහ පරිභෝෂන අංශයන්ය. මෙම අංශයන් දෙක මගින් නොපියවන ලද මූල් ඊය ප්‍රමාණයෙන් පියයට 11-14 තරම් ප්‍රමාණයක් එක් එක් අංශය විසින් උක්‍නා ගන්නා ලදී.

10.9 සංඛ්‍යා සටහන
වාණිජ බැංකු ඊය සහ අත්තිකාරම්ක ආයික ව්‍යාපෘතිය (අ)

ඇංය	2000 ඇ.ප.		2001 ඇ.ප.		වර්තනය (%)
	පරිභාවයට දැක්වූ	අවයාත්‍යාපන දැක්වූ	පරිභාවයට දැක්වූ	පරිභාවය දැක්වූ	
වාණිජ	127.4	135.3	40.8	18.4	6.1
අපනයන	30.6	33.1	10	20.8	8.2
ආනයන	6.0	9.8	3	30.2	-9.6
මූල්‍ය	13	11.5	3.5	7.3	-11.5
කෘෂිකාර්මික	15.3	15.5	4.7	14.7	1.3
කර්මාන්ත (ආ)	34.4	33.3	10.1	20.2	-3.0
සංවාරක	4.1	4.4	1.3	-2.3	7.3
නිවාස	40.1	45.2	13.7	20.0	12.7
පරිභෝෂන	31.9	37.8	11.4	9.1	18.6
සේවා	18.3	26.3	8	31.8	43.7
අනෙකුත්	16.7	21.8	6.5	0.4	30.5
එකතුව	301.4	331.2	100	15.9	9.9

ඩිලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) අත්තිකාරම්කට, උක්‍න වෙළින් පවත්තා මූදල සිරුත්‍යන් භාර ඊය, අධිරා සහ විවිධ සෑල විද්‍යාත් ඇතුළතුය.
(ආ) ඉතිනෝරු සහ ගොඩිනිලි ව්‍යාපාර, කුළුණී සහ දිවර කරමාන්තය සඳහා දෙන ලද අත්තිකාරම් ඇතුළත් වේ.

වාණිජ අංශය නොපියවන ලද ඊය ප්‍රමාණයෙන් විශාලම ප්‍රමාණයකට දෙක විය. (පියයට 41) වාණිජ අංශයෙහි උප අංශයන් වන ආනයන සහ අපනයන අංශයන් නොපියවන ලද මූල් ඊය ප්‍රමාණයෙන් පියයට 5 ක් උක්‍න ගන්නා ලදී. අපනයන අංශයෙහි සකස් කරන ලද පොල්, සැකසු රබර, මුණික් හා ස්වරුණාගරණ යන අංශයන්ට සපයන ලද ඊයවල පහත වැට්මක් වාර්තා කළේය. මෙය මෙම කාණ්ඩාවිවල වූ අපනයන පහත වැට්මක් සැලින් පිළිබඳ විය. එසේම ආනයන අංශයෙහි යන්නේ-පකරණ, පොදුගලික සහ වෙළඳ ව්‍යාහන සහ විද්‍යුත් උපකරණ යන අංශයන් සඳහා සපයන ලද ඊය පහත

වැට්මක් වාර්තා කරන ලද්දේ එම අංශවල ආනයනයන්හිද අඩවිමක් පෙන්තුම් කරමිනි.

නොපියවන ලද මූල් ඊය ප්‍රමාණයෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් උක්‍නගත් දෙවන අංශය වූ (පියයට 14) නිවාස සහ දේපල සංවර්ධන අංශය 2000 සැප්තැම්බර අවසානයේ පිට 2001 සැප්තැම්බර අවසානය දක්වා පියයට 13 ක් වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මෙම අංශයෙහි නොපියවන ලද ඊය ප්‍රමාණයෙන් වූවි කොටසක් (පියයට 80) ක් උක්‍න ගන්නා ගන්නා ලද්දේ පොදුගලික නිවාස තුනීම සඳහාය.

පියයට 19 ක් වර්ධනයක් පෙන්වූ පරිභෝෂන අංශය මූල් ඊය ප්‍රමාණයෙන් පියයට 11 ක් උක්‍න ගන්නා ලදී. පාරිභෝෂික අංශයෙහි මූල් ඊය ප්‍රමාණයෙන් විශාල කොටසක් (පියයට 76 ක්) උක්‍න ගන්නා ලද්දේ පොදුගලින් විසින් තමන්ගේ පොදුගලික අවශ්‍යතාවයන් සඳහාය.

2001 සැප්තැම්බර මායයෙන් අවසාන වූ මාය 12 තුළ කරමාන්ත අංශයට ලබා දුන් ඊය පියයට 3 කින් පහත වැට්මින්. දෙ දේශීය නිෂ්පාදනයෙහි නිෂ්පාදන අංශය 2001 දෙවෑනි කාරුණුවේදී පියයට 0.7 කින්ද තුන්වන කාරුණුවේදී පියයට 10.5 කින්ද පහත වැට්ම තුළින්ද මෙම තනත්වය පිළිබඳ කරයි.

කෘෂිකාර්මික අංශයට ප්‍රදානය කළ මූල් ඊය ප්‍රමාණයෙන් පියයට 60 ක්වත් වැඩි ප්‍රමාණයක් ලබා ගන්නා ලද්දේ තේ, රබර සහ ගොවීපළ යන අංශයන් විසිනි. මෙම අංශයෙහි වී, සූල් අපනයන බේග සහ කිරීපවිට් පාලනය සඳහා සපයන ලද ඊය පහත වැට්මින්. මෙම අංශයෙහි පොදු අංශයන් සඳහා දෙන ලද ඊය ප්‍රමාණයෙහි පහත යාම දැනුත්ති. යෝ කෘෂිකාර්මික අංශය දෙවන කාරුණුවේදී පියයට 1.2 කින්ද, තුන්වන කාරුණුවේදී පියයට 1.3 කින්ද පහත යාම හා ඇතුරුප විය.

ක්ලීපිරිමි රවාව ඇතුව, කෙටිකාලීන ඊය (විසරකට විඩා අඩු) වාණිජ බැංකු වල මූල් ඊය ප්‍රමාණයෙන් පියයට 61 ක් විය. මැදිකාලීන (වසර 2-5) සහ දිගුකාලීන (වසර 5 ව වැඩි) ඊය අනුපිළිවෙළින් පියයට 23 ක් සහ පියයට 16 ක් විය. සංවාරක කරමාන්තය සහ නිවාස හා දේපල සංවර්ධනය සඳහා දුන් ඊය විලින් විශාල කොටසක් දිගුකාලීන පදනම් මත වූ අතර ඒ හැර අනෙකුත් පිළිබඳ අංශයන් සඳහා ප්‍රදානය කරන ලද ඊය කෙටි කාලීන ඊය විලින් සංඛ්‍යා පිළිබඳ මෙම අංශයන් සඳහා ප්‍රදානය කරමිනි.

2000 සැප්තැම්බර අවසානය හා සපුදා බලන විට, 2001 සැප්තැම්බර අවසානයේදී ණය ප්‍රාන්‍ය කිරීමේදී බැංකු වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ සුරක්ෂිත කාණ්ඩයන්හි සුළු වෙනස්වීමක්, නෙය පදනා ඉදිරිපත් කරන ලද සුරක්ෂිත මත වූ වරිගිකරණයට අනුව පෙනී යයි. නිශ්චල දේපල හා යන්ත්‍ර සුතු මත ලබාදුන් නෙයවල සාපේක්ෂ වැදගත්කම 2000 සැප්තැම්බර අවසානයේ පිට 2001 සැප්තැම්බර අවසානයට සියයට 1 කින් වර්ධනය වී සියයට 29 දක්වා ඉහළ යාමක් දක්නට ලැබුණු අතර ප්‍රදේශ ඇපකර සහ පොරුන්දු තොටුපු මත බෙදුන් නෙය වල සාපේක්ෂ වැදගත්කම සියයට 2 කින් පහළ ගොස් සියයට 12 ක් විය. මේ අතර ජ්‍යාවර්, ඉතිරි කිරීම් සහ අනෙකුත් තැන්පතු මත දුන් නෙය වල සාපේක්ෂ වැදගත්කමේහි ආන්තික ඇඩ්ව්ලීම්ස් පෙන්තුම් කරමින් (සියයට 1) 2001 සැප්තැම්බර අවසානයේදී සියයට 9 දක්වා පහත වැළැකි. අනෙකුත් සුරක්ෂිත මත දෙන ලද නෙය 2000 සැප්තැම්බර අවසානයේදී සියයට 16 පිට 2001 සැප්තැම්බර අවසානයේදී සියයට 17 දක්වා වැඩි විය. සුරක්ෂිත රහිත නෙය 2000 සැප්තැම්බර අවසානයේදී සියයට 14 ක පිට 2001 සැප්තැම්බර අවසානයට සියයට 17 දක්වා ඉහළ ගියේය.

සෙලකු බලන කාලය තුළ වාණිජ බැංකු විසින් ඉහළ පොලී අනුපාතිකයන් මත දෙන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යාමක් වාර්තාව විය. සියයට 25 ට වැනි ඉහළ පොලී අනුපාතිකයන් යටතේ ලබාදුන් මූල් නය ප්‍රමාණය නොපියවන ලද නයයෙහි ප්‍රතිගෙනයන් ලෙස 2000 සැප්තැම්බර අවසානයේදී සියයට 13 සිට 2001 සැප්තැම්බර අවසානයට සියයට 19 දක්වා ඉහළ හිය අතර සියයට 21-25 අතර පරායාසයේ වූ පොලී අනුපාතික යටතේ දෙන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිගෙනය අදාළ කාලය තුළදී සියයට 21 සිට සියයට 25 දක්වා ඉහළ හියේය. සියයට 16-20 අතර පොලී පරායාසයක් තුළ ලබාදුන් නය මූල් නොපියව නයවල ප්‍රතිගෙනයක් ලෙස 2000 සැප්තැම්බර අවසානයට සියයට 38 සිට 2001 සැප්තැම්බර අවසානයට සියයට 33 දක්වා පහළ හිය අතර සියයට 10-15 අතර පොලී පරායාසය තුළ ලබාදුන් නය ප්‍රමාණය 4 අදාළ කාලය තුළදී සියයට 17 සිට සියයට 11 දක්වා පහත වැනින්.

10.6 මහ බැංකු කටයුතු

2001 වර්ෂය තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යයන් යොමු වූයේ දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපාල ජ්‍යෙෂ්ඨතාවයක් ඇති කිරීම පදනාය. පමණක් ස්ථියාකාරීත්වය තුළ, විශේෂීත කාර්යයන් දෙකක් වූ නිල සංචීත ප්‍රමාණය වර්ධනය කර ගැනීම සහ වෙළඳපාලට රුපියල් ද්‍රව්‍යීකාරාවය සැපයීම එහි වත්කම් සහ වගකීම් ව්‍යුහයට සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරන ලදී. 2001 ජනවාරි ජිට රුපියලේහි විනිමය අගය තීධානසේ පාලීමට ඉඩ හැඳුම් සූම්භ මහ බැංකුවෙන් එක්සිජ බැංකුවලට විදේශ විනිමය අලෝවී කිරීම තුළින් ප්‍රකාශන විදේශ විනිමය පරායය පවත්වා ගැනීම පදනා ආධාර කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් තොවූ බුද්ධින් විදේශ සුම්පත් මහ බැංකුවෙන් පිටතට ගෘයාම ආඩ් විය. සාමේක්ෂ් වශයෙන්

විදේශ විනිමය වෙළඳපාලහි ජ්‍රාදීකාචාර්යක් ඇතිවිම තිසාව වාණිජ බැංකු ව විදේශ විනිමය මූලිකී ගැනීමට මහ බැංකුවට භාෂි විය. රුප විසින් වියෙළුයෙන් පොදුගැලීකරණය ඇලින් සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැංකුමිකර විදේශ ලැබුණු විදේශ විනිමය මහ බැංකුවට අලෙවි කරන ලදී. මෙම ව්‍යාවසින් දෙක නිසා බැංකුවේ විදේශ ව්‍යක්තම් වැඩි විය. වෙළඳපාලට රුපියල් දව්‍යිලනාචාරය මූද්‍යාන්ත්‍රීම නිසා වාණිජ බැංකුවලට මහ බැංකුවේ ප්‍රතිවික්‍රියා කුවිත්ව තැලින් දව්‍යිලනාචාරය ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාචාරය අඩු විය. එහි ප්‍රතිථිලායක් ලෙස මහ බැංකුව වෙත ඇති රුපයේ පුරුෂමිපත් ප්‍රමාණය අඩු විය.

මහ බුජකුවේ වත්කම් සහ වගකීම් ව්‍යුහය

ମହ ଲୈ-କୁଳେ ଲିନ୍‌କାମ ହା ଲିଗନ୍‌ଟିମିଲ 2000 ରେ ଆପଣଙ୍କ ପିଯାତ 8.3 ରେ ଲିରଦିନାଯ ହା ଏସାର୍‌ଡିମେଟ୍‌ରେ 2001 ରେ ପିଯାତ 14 କିନ୍ତୁ ଲିରଦିନାଯ ରୀ ରୂପିଯାଲ୍ ଲିଲିଯନ୍ 247.5 ରେ ଥିଲା.

වත්කම් අංශයෙහි වර්ධනය මූලමතිනම පිළිබඳ වුයේ විදේශීය වත්කම් වැවිම කුලින් වන අතර එයට ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලින් පම්පස්ථා ණය පහසුකම යටතේ ලැබුණු පුරුම කොටසන් මහ බැංකුවේ වාණිජ බැංකුවලින් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම් රජය මහ බැංකුවට සිය විදේශ විනිමය ආධික අලවි කිරීමක් ඇතුළත් විය.

එ අනුව, මහ බැංකුවේ මුළු ජාත්‍යන්තර සංවිධාන ප්‍රමාණය සියයට 45 කින් (රුසියල් බිලියන 34.7) වැඩි වූ අතර එය 2001 වපර ගෙවුම් ගේ සාම්ප්‍රදායික තුළින්ද පිළිබඳ විය. එයට ප්‍රතිච්චිරුදුව, 2000 දී තිදේසිය වන්කම් සියයට 29 කින් අඩු විය.

විදේශීය වන්කම්වල වැඩිවීමට ප්‍රතිචිරුද්ධව මහ බැංකුවේ දේශීය වන්කම් සියලුට 3 කින් (රුපියල් බිලියන 4.4) අඩු වූ අතර මෙය ප්‍රධාන විසයෙන් වෙළෙඳපාල දුව්‍යිලනාවය වර්ධනයේම නිසා රජයේ සුංකුම්පත් දැරීම් 2000 දී රුපියල් බිලියන 67 සිට 2001 දී රුපියල් බිලියන 58.3 ක් දක්වා පහත වැඩිම නිසා සිදු විය. කෙසේ වූවද, ව්‍යුතීය ගණ පහසුකම් යටතේ රජයට ලබාදුන් ඇය සහ අන්තිකාරම් රුපියල් බිලියන 3 කින් වැඩි විය.

වගකීම් අංශයෙහි, මහ බැංකුවෙහි මුදල ව්‍යවහාර මූල්‍ය තිබුණුව සියලුට 4.4 කින් වැඩි වූ අතර එය මූදලේ නොවිටු තිබුණුව (සියලුට 4.3) සහ කාපී තිබුණුව (සියලුට 7.2) යන දෙකෙහිම වැඩිවිම තුළින් පිළිනිසු විය. මේ අතර, මහ බැංකුවේ තැන්පතු වගකීම් විශේෂයෙන් ජාත්‍යන්තර සංවිධානවලට තිබෙන වගකීම් වැඩි වූ අතර ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි සූම්පස්පර ණය පහසුකමෙහි ප්‍රථම කොටස වන වි.ගු.හි දැන ලක්ෂ 103 ක වගකීම් තුළින් මෙය පිළිනිසු විය. ව්‍යවස්ථාපිත සංවිධාන අවශ්‍යතාවය සියලුට එකකින් අඩු වුවද, වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු ප්‍රථම්වීම නිසා ඒ මත තැබුණිය යුතු සංවිධාන ප්‍රමාණය ඉහළයාමේ හේතුවෙන් වාණිජ බැංකු තැන්පතු රුපියල් බිඳී යිය. මේ අතර, මහ බැංකුව වෙත ඇති රුපයේ තැන්පතු රුපියල් බිඳී යන 1.1 කින් වැඩි විය.

නොතිනේ නම් ඩය බෝපතල ප්‍රතිච්චාක ඇති කිරීමට හේතු වේ. අනුය රුය ආපසු අයකර ගැනීම සඳහා ඉතුම් හා කාර්යක්ෂම තීති රාමුවින් නොතිනීම, බැංකු, කෞතුකරුවන්, කුත්පත්කරුවන් සහ ආර්ථික යන අංශ කෙරේ පහත සඳහන් ප්‍රතිච්චාක ඇති කිරීමට තුළු දේ.

(ආ) රුය ආපසු අයකර ගැනීමේ තීති යේ පැහැදිය හා අසම්පූර්ණ රේවා හෙයින් තීතිමය තියාමාරුගයන් ගැනීමේ දිගුකළේ ගත්තිමක් හා මත්දගාමී විමක් සිදුවේ. ඒ තියා බැංකුවිවලට තබු ගාස්තු, සේවක වියදම් හා එලදයි කාලය පැහැදිය යුතු ආදිය තුළින් ඇතිරේක පිරිවැයක් දීම්ට සිදුවේ. වෙනත් මිතුම එකාපාරුයක මෙන්ම බැංකු ද මෙම ඇතිරේක පිරිවැය කම හාජ්ච්විවල (රුය දීම) මිල (පොලිය) ඉහළ දීම්ම මිනින් තම ගණුදෙනුකරුවන් මත පටවනු ලබති. එහි ප්‍රතිච්චාය වෙනත් මතා ලෙස තම රුය ආපසු ගෙවින ගණුදෙනුකරුවන් මතද මෙම බර පැවතීමයි.

(ඇ) පමාවීම් සහ අතිකුත් දුෂ්කරතා බැංකු තුළ අනුය රුය ගොඩ ගැනීමට හේතුවන අතර එමගින් බැංකුවිවල පිරිවැය තවත් ඉහළ යයි. බැංකු රුය දෙනු ලබන්නේ කුත්පත්කරුවන්ගෙන් රැස්කළ මුදලින් වන තියා බැංකුවිවල පරම පුතුකම වන්නේ එම කුත්පතු සඳහා පොලි ගෙවීමත් එම මුදල් ඉල්ලු විට ආපසු ගෙවීමත්ය. බැංකු හා රුය ගෙන්නන් සඳහා එකිනෙකට සම්බන්ධ තු ප්‍රශ්න ඇති කිරීමට අනුය රුය හේතු වන්නේය. එයින් එකක් වන්නේ තම වනකම් විශින් කොටසක් පමණක් ආයමක් උපදේශීලීම සිදුවින්, බැංකුවිවල ආදායම් මාරුග ආඩ්මිමයි. එම තියා, බැංකුවිවලට තම පිරිවැය ආවරණය කර ගැනීම සඳහා, විශේෂයෙන් තම කුත්පතුවිවල ගෙවින පොලිය ආවරණය කිරීම සඳහා, තම හාජ්ච් වල පිරිවැය, එම රුය දීම්ද සිදුවේ.

(ඇ) තවද, ප්‍රශ්නගෙරවර ස්‍රීය මාරුගයක් වශයෙන්, අනුය රුය ලෙස වර්ග කරනු ඇතුළු රුය සඳහා තම ගාහයෙන් ප්‍රතිච්චාන කිරීමටද බැංකුවිවල සිදුවේ. මෙසේ කිරීමට සිදුවින්න් තමන් පුද්‍රය කරන දේ රුවවින් කොටසක් බැංකුවිවල ආපසු නොලැබේ යාම තියාය. තිෂ්පාදන සමාගමක් හා සහදෙන විට බැංකුවිවල දීම්ය හැකි විශේෂීත ලක්ෂණයක් වන්නේ ප්‍රාග්ධනය කුඩාවීමත් ඒ තියා රුය දීම සඳහා කුත්පත්කරුවන්ගේ මුදල් මත යුතුවේ සිදුවින්ය. එම තියා රුය ගෙවීම පැහැර හැකි පැහැරි තියා ඇති සිදුවින් ඇති කිරීමට හේතු වේ.

(ඇ) අනුය රුය නිසාවෙන් ඇතිවන ඉහළ බැංකු අතරමැදිකරණ පිරිවැය, ආර්ථිකයේ පොලි ව්‍යුහය විකාශී කරනු ලබයි. මෙම විකාශීම් ආයාරුන කටයුතු කෙරේ අනිතකර ලෙස බලපාන ආයාරුන් නිසාවෙන් සිදු වැඩිදි අනවිශා ලෙස ප්‍රවේශම් සහගත විමත් අවධනම් වැඩි අංවිලට රුය සුපස්දීමත් වැළකී සිටීමත්ය.

(ඉ) පොලි අනුපානය යනු රුය බෝගුනීම් සඳහා ගෙවිය යුතු මිල හෝ ආව්පික පිරිවැයයි. අවමදල පිරිවැය, අවධනම් ආන්තිකය සහ ලාභ ආන්තිකය යන අංශ තුනෙන් රුය පොලි අනුපානය සම්බන්ධ වන්නේය. අවධනම් ආන්තිකය ප්‍රධාන වශයෙන්ම තීරණය වන්නේ රුය පැහැර හැරීමේ අනුපානය ඉහළ යන විට අවධනම් ආන්තිකයද ඉහළ යයි. රුය පැහැර හැරීම්විලින් වැඩි කොටසක් සඳහා වශකිව යුත්තේ හිතාමතාම රුය පැහැර හරින්නන් විසින්ය. ඉහළ අවධනම් ආන්තිකයක් තියා ඇතිවන ඉහළ රුය පොලිය ගෙවීමට සිදුවින්නේ හිතාමතාම රුය පැහැර හරින්නන්ට පමණක් නොව අවධාව මතාලෙස තම රුය ආපසු ගෙවින රුය ප්‍රතිච්චාය වන්නේ ය.

(ඊ) ඉහළ අනුය රුය ප්‍රමාණයක් තීතිම තියාවෙන් ඇතිවන ඉහළ රුය පොලි අනුපානය කුත්පතුවිවල ගෙවනු ලබන පොලිය කෙරෙහිද බලපෑමක් ඇති කරයි. ඉහළ බැංකු අතරමැදිකරණ පිරිවැය පාලනය කර ගැනීමේ මාරුගයක් වන්නේ බැංකු කුත්පතු මත වෙනු ලබන පොලිය අවු මෙවමක තබා ගැනීමයි. එම තියා වෙළඳපාල ආන්කුන් පොලි අනුපාන ඉහළ යනවිට පවා, කුත්පතු සඳහා ගෙවනු ලැබූ පොලිය එක කුතා රඳපතිත ස්වභාවයක් පෙන්නුම් කරයි. එරිට කුත්පතුවිවලට ලැබෙන එලදව සංස් අයයක් ගනහැකිවා මෙන්ම, කාලයක් සමඟ මිවුන්ගේ කුත්පතුවිවල වට්නාකමද ආඩ්වී යාමට හැකි වේ. මෙය ජනතාව තම ඉතිෂ්කරුවිවල තුන්පත්කරුවන්ට සිදුවින් කිරීම අයවුරුය කිරීමට හේතු වේ.

(උ) අධික අනුය රුය තියා බැංකුවිවලට තම වශකිම් ආපසු ගෙවීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳව කුත්පතුවිවන්ගේ විශ්වාසය දැව් ලෙස බිඳුනානාන්, එය බැංකු ව්‍යුහයක්ද ඒ තුළින් සම්ජ්‍ය ආර්ථිකයක් ඇති කිරීමට තුළු දිය හැකිය.

අවු පිරිවැයකින් හා ඉතුමණින් අනුය රුය අයකර ගැනීමට පහසු කරන තීති පදනම්කිරීම් තිබීම් වැදගත්කම ඉහත දකුවු කරුණු මිනින් සනාථ වේ.

එසේ ව්‍යවත්, බැංකු, පරාවේ බලය පුළුල් ලෙස හාවතා කරන බවත්, එමගින් ආරථිකයේ ව්‍යවසායකත්ව දිරිය අධිපත්‍ය වන බවත් ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව වෛද්‍යනා තැගති. ඒ නිසා පරාවේ බලය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් දත්ත තිබෙන දත්ත ඇසුරින් මෙම වෛද්‍යනාවේ ඇත්ත නැත්ත සොයා බැඳීම් එටි. වාණිජ බැංකු 26 ක් විසින් පරාවේ බලය යොදාගත් ආකාරය පෙන්වන දත්තවල සාරාංශයක් 1 වන සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇත. 1999 භා 2000 ව්‍යාපාරික කරන ලද මූල්‍ය දේපල වෙනැදියි කිරීම් ප්‍රමාණය, ගත්තා වූ මූල්‍ය පරාවේ ක්‍රියා මාරුගවලින් පිළිවෙළින් සියයට 8.3 ක් භා සියයට 12.3 ක් විය. වයර 2000 අවසානයේ තිබූ මූල්‍ය හිඟ හිටි ණය සංඛ්‍යාවේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගන් විට, කරන ලද මූල්‍ය දේපල වෙනැදියි කිරීම් ප්‍රමාණය සියයට 0.006 ක්. මූල්‍ය හිඟ හිටි ණය සංඛ්‍යාව 4,286,024 ක් විය. තවද, අය පැහැර හැරීමේ දිනයේ සිට වියරකට විඛා අඩු කාලයක් සහිත අය වූයේ, පරාවේ බලයට යටත් වූ මූල්‍ය අය සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 37 ක් පමණි. පරාවේ බලයට යටත් වූ අය වලින විකාල අය ප්‍රමාණයක් සම්බන්ධයෙන් බැංකු වියරකටත් විඛා වැඩි කාලයක් බලාපිටිමෙන් පසු, අවසාන ක්‍රියා මාරුගයක් වශයෙන් පමණක්, පරාවේ බලය යොදාගත් බව මින් සහාර වේ. බැංකු තම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල යෝජනා සම්මුඛය ප්‍රවිත්තන්වල භා රුපෝ ගැසට් පත්‍රයේ පල කිරීම, අය ආපසු අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි යහපත් බලපෑමෙන් ඇතිකර ඇත. ඉහත අංශයවලින් පෙන්වුම් කෙරෙන්නේ අය පැහැර හරින්නන්ගෙන් සියයට 90 ක්ම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල යෝජනා සම්මුඛය භා වෙනැදියි. දිනය අතර කාලය තුළදී පැහැර හැරී අය ආපසු ගෙවන බවයි. උපාව වාර්තා නියෝග ලබාගැනීම තුළින්, බැංකු විසින් තම අය අයකර ගැනීම සඳහා කරනු ලබන උත්සාහයන් අධිපත්‍ය කිරීමට අයකරුවන්ට භැංකියාව

මින් පැන නගනා ප්‍රශ්නය වන්නේ පරාවේ ක්‍රියාමාරුගය ආරම්භ කිරීමට පෙර තම අය ගෙවා දුම්මට අය පැහැර හැරී පුද්ගලයන් ක්‍රියා නොකළේ මින්ද යන්නයි. මිට එක් හේතුවක් වන්නේ තමන් ගන් අය ආපසු

ගෙවිය යුතු තැනැයි යන ආකල්පයක් සහිත රටේ අය සංස්කෘතියයි. හිතාමතාම අය පැහැර හරින්නන් වශයෙන් හඳුන්වනු ලබන මෙම වෙළඳ සොයා සහිත තම අය නොගෙවනු ලබන්නේ ගෙවීමට ඇති නොහැකියාව නිසා නොව ඒ සඳහා කුමුදනක් නොමැති නිසාවනි. තම වන්කම් වෙනැදියි කිරීමට යටත් වූ පුද්ගලයින්, අව්‍යවච්‍ය තම අය ගෙවා දුම්මට නොහැකි වූ අය විය ඇතිය.

වයර 2000 දී පරාවේ බලයට යටත් වූ මූල්‍ය පැහැර හරින ලද අය වලින් (2 සංඛ්‍යා සටහන) පියයට 54 ක්ම වෙනැදි කටයුතු සඳහා ප්‍රදහන කළ අයයි. කැමිකාරුමික, නිෂ්පාදන පහ ජේවා යනාදී අනිඛන් කටයුතු සඳහා දුන් අය වලට අදළ එක් එක් ප්‍රතිශතය වූයේ සියයට 10 කට වඩා අඩු ප්‍රමාණයයි. එම නිසා පරාවේ බලය ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් වඩාත්ම බලපෑමට ලක් වී ඇත්තේ නිෂ්පාදන කරමාන්තිය යුතිය යන වෛද්‍යනාව, මෙම අධ්‍යක්ෂ දත්ත විනැති විඛා මාරුගයක් විඛා මාරුගයක් සිට විය සාරාංශයක් හා ගෙවනාවයක් නොමැති ව්‍යාපාර ඒකක වල සිට කාරුයක්ම හා ගෙවනාවයක් ඇති එකක වලට ප්‍රමිත්ත් ගලා එන බවයි.

3 වෙනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇති සමාගම් උයාපදිංචි කිරීම් පහ උයාපදිංචි අවලංගු කිරීම් විවෘත සාරාංශය වූදු ව්‍යාපාර සංඛ්‍යාවට වඩා වැඩි බවයි.

ව්‍යාපාර අසාරලක වීම, බැංකුවලට ගෙවීමට ඇති අය පැහැර හැරීමට හේතුවන් වේ. මතා එලදියි අය වෙනැදිලෙස් අයක් වෙනැන්නේ නම් සම්බන්ධ ව්‍යාපාර අසාරලක වීමේ ලක්ෂණ, අය අගැසීමේ මූල්‍ය අවස්ථාවේදී හඳුනා ගත හැකිය. එම නිසා ඉහළ අනුෂ්‍ය අය ප්‍රමාණයක් සිවීම් හා සම්බන්ධ වශෙන්මේන් කොටසක් බැංකුවලටද පැවතර. බොහෝ විට අය ඉල්ලීම් දිනී අගැසීමකට ලක් නොකිරීම, සේවකයන්ට නිසි පුද්ගලුවන් නොකිරීම, අනවාස ලෙස බැංකු සාබා ව්‍යාපාර කිරීම යනාදිය බැංකු පැත්තෙන් පිළුවන අඩුපාවුකම් වේ.

I සංඛ්‍යා සටහන

පරාවේ ක්‍රියාමාරුගයන්හි සාරාංශය 1999 - 2000

වයර	තික හිටි සංඛ්‍යා සටහන (1)	සම්මත වූ යෝජනා සංඛ්‍යාව (2)	වෙනැදියි සම්බන්ධ සටහනව (3)	3, 2 හිටි සාරාංශයක් ලෙස 8.3	3, 1 හිටි සාරාංශයක් ලෙස 0.004
1999	4,190,682	1,911	159	8.3	0.004
2000	4,286,024	2,039	248	12.3	0.006

ඹලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු

2 අංශා සටහන

පරාවේ බලයට යටත් මූලික ණය සංඛ්‍යාව අරමුණු ආත්ව වර්ගීකරණය - 2000 (අ)

ක්‍රියාකාරීමය	විද	කුදීසිරිමි, තීයරල දෙපල, සැලියට දීමි	යෝජිත	නිශ්චාදන	දෙනෙකුනු	මුදල පාඨමාව
පරාවේ ශ්‍රීයාමාරුග සංඛ්‍යාව	55	483	91	64	58	151
ප්‍රතිකෘතය	6	54	10	7	6	17

මුදල: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) යම්හර බැංක දෙපල එරංසා පර නොමැති හෙයින්, මෙන් දක්වා ඇත්තේ මූලික පරාවේ ආරක්ෂා ප්‍රතිකරණ විශ්‍රාන්තික ප්‍රතිකරණය පෙන්වනු ලබයි.

එනම් බැංකුවින් තමන් වෙත තබා ඇති පුද්‍ර කුමක් විකුණු නිය අයකර ගැනීමට පෙළඳීන්නේ අවසාන පියවරක් ලෙස පමණි. නැති සැම අවස්ථාවකදීම බැංකුවින් තම නියැතියන්ට, ප්‍රතිලේඛනගත කිරීම හෝ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම ආදිය තුළින් සහන දීමට උත්සාහ කරන අතර එයට හේතුව එයේ කිරීම බැංකුවේම යහපතට ආධාර වන නිසාය. ප්‍රතිරුත්පානය වූ නියකරුවා බැංකුවට ගැනුදෙනු නැවත ගෙන එන්නෙකි.

අනුමිය නිය ආපසු අයකර ගැනීම වැදගත් වන්නේ එයේමේ පොලිය, තැන්පතු පොලිය, රටේ ආයෝජන ප්‍රමාණය, බැංකුවිල නැවත නිය දීමේ තැකියාව, තැන්පත්කරුවන්ගේ මූදලවල පුරක්ෂිත හාටය සහ බැංකු පද්ධතියේ සම්පූර්ණ ප්‍රතික්‍රියා යෙදීම සෙවා නිසාය.

තමන්ගේ මූදල පමණක් නොව බැංකු කෙරෙහි විශ්වාසනීය හෝ හාරකාර විගණීමක් පැවතෙන තැන්පතුකරුවන්ගේ අරමුදලද අවධාමට ලක්වන බව

නියකරුවන් වෙහා ගනුපුතු වේ. බැංකු ව්‍යාපාරික කටයුත්තක යෙදී සිටින හෙයින් ඔවුන් තම කොටස් හිමියන් වෙත මූලික වගක්මයින් බැංකුවින් දනට තීබෙන දත්ත ඇපුරින් බලන විට බැංකු ව්‍යාපාරිකයන්ට හානී වන පරිදි පරාවේ බලය අතවාය ලෙස පුරුද්ලව ක්‍රියාත්මක කරන බැංකුවින් නොපෙනේ. වියෝගයෙන් තමන්ගේ පාලනයෙන් බාධක සාධක නිසාවෙන් තම නිය ආපසු ගෙවා ගැනීමට නොහැකි වී සිටින අව්‍යා නියකරුවන්ට එරෙහිව පරාවේ බලය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී බැංකු ඇණාන්ටිවත්ව ක්‍රියා කළ යුතුව ඇත. ආපසු ගෙවීමේ හාය දීර්ඝ කිරීම, දේ පොලි ඇතුළාතිකය අඩු කිරීම හෝ නිය වාරික හා පොලි අයකර ගැනීම තාවකාලිකව අන්තිවාව තැන්පතු යනාදී ක්‍රියා මාරුග තැවැනි සම්හර ව්‍යාපාරවලට ප්‍රතිච්ඡාලයක් දිය නැතිය. එයේ ව්‍යවද, රට තුළ අභාමානු ලෙස ව්‍යාපාර අසාරාක වීමක් තීබේ නම් රට පිළියම වන්නේ පරාවේ බලය අනෙකි කිරීම හෝ නිය ආපසු අයකර ගැනීමේ නීති වෙනස් කිරීම හෝ නොව, එවැනි ව්‍යාපාරික අසාරාක වීමට බලපාතු ලබන අනිකුත් සාධකවලට පිළිනුරු දමයි.

3 අංශා සටහන
සමාගම් ලියාපදිංචිය සහ ලියාපදිංචිය අවල-ත කිරීම

සමාගම් වර්ගය	ලියාපදිංචි කිරීම			අවල-ත කිරීම (අ)		
	1998	1999	2000	1998	1999	2000
පුද්ගලික සමාගම්	2450	2456	2380	24	34	133
පොදු සමාගම්	47	58	50	1	3	12
ආංගම්	84	72	71	-	2	8
මහතා සමාගම්	12	32	22	-	-	-
පොදු ඇප සහිත සමාගම්	5	7	4	-	-	-
බලදා සමාගම්	44	36	38	-	-	-
අන්වරුද සමාගම්	2	3	2	-	-	12
එකතුව	2644	2864	2587	25	39	165

(අ) සමාගම් ලියාපදිංචිය අවල-ත කිරීම අඩුවන් වාරනා වි සිංහ නැතිය.

මුදල: සමාගම් රේඛපාර දෙපාර්තමේන්තුව

10.7 බැංකු සංවර්ධනය

අලේනෝ පිහිටුවනු ලැබූ දේශීය පොදුගලික බැංකුවක් වූ සිමාපහිත එන්ඩීන් බැංකුව, විදේශීය බැංකුවක, එනම් ඒකීන්ත් ඇළුමෝ බැංකුවේ ව්‍යාපාරික කටයුතු පවරාගනු ලැබූ අතර, තවත් විදේශීය බැංකුවක් වූ තෝරා සේකුරිටියා බැංකුව ශ්‍රී ලංකාවේ එහි කටයුතු තතර කරනු ලැබේය. එහි ව්‍යාපාරික කටයුතු සිටි බැංකුව විසින් අන්තර් කර ගනු ලැබේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රටෙහි හිඳුයාත්මක වූ මූල්‍ය වාණිජ බැංකු සංඛ්‍යාව 2000 අවසානයේ දී 26 සිට 2001 අවසානයේ දී 25 දක්වා අඩු විය (දේශීය බැංකු 11 ක් සහ විදේශීය බැංකු සහා 14 ක්). සිමාපහිත එන්ඩීන් හිඳුයා බැංකුව සහ සිමාපහිත යෙලින්කෝ ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව පිහිටුවීමක් සමඟ මූල්‍ය බලපෑත්‍රාතී විශේෂිත බැංකු සංඛ්‍යාව 14 ක් දක්වා වැඩි විය.

10.10 සංඛ්‍යා සහයන
බැංකු සාබා ව්‍යාපිතය

විරෝධය	1999	2000	2001(අ)
1. බලපෑත්‍රාතී වාණිජ බැංකු			
1. ශ්‍රී ලංකා සංඛ්‍යා සංඛ්‍යාව	25	26	25
දේශීය බැංකු	9	10	11
විදේශීය බැංකු	16	16	14
11. ශ්‍රී ලංකා බැංකු සංඛ්‍යාව (අ)	1055	1096	1128
දේශීය බැංකු සංඛ්‍යා	1013	1051	1082
ප්‍රධාන සංඛ්‍යා	908	931	950
කාරුණික මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යා	11	11	11
කොරීට්‍රික සංඛ්‍යා	23	23	23
ව්‍යාපිත කාරුයාල/ගෙරීම කාරුයාල/ප්‍රධාන මධ්‍යස්ථාන	67	82	94
රුහෙර සංඛ්‍යා	4	4	4
විදේශීය බැංකු සංඛ්‍යා (ඇ)	42	45	46
දුක්‍ර මධ්‍යස්ථාන	188	188	188
සිංහ ඉඹුරුම් රෙකක	125	165	193
2. බලපෑත්‍රාතී විශේෂිත බැංකු (ඇ)			
1. බලපෑත්‍රාතී විශේෂිත බැංකු සංඛ්‍යාව	12	12	14
ප්‍රාදේශීය පාවරිතන බැංකු	6	.6	6
ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුව	1	1	1
දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන	2	2	2
නිවාස නෑත ආයතන	1	1	2
පොදුගලින ඉතිරිකිරීම් සහ			
සාචිරිතන බැංකු	2	2	3
11. බලපෑත්‍රාතී විශේෂිත බැංකු සංඛ්‍යාව	311	315	327
ප්‍රාදේශීය පාවරිතන බැංකු	177	181	187
ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුව	100	100	101
දිගුකාලීන ණය දෙන ආයතන	20	20	22
නිවාස නෑත ආයතන	3	3	5
පොදුගලින ඉතිරිකිරීම් සහ			
සාචිරිතන බැංකු	11	11	12

පිළි : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) කාරුකාලීන
- (ඇ) ප්‍රධාන කාරුයාල ඇඩූලස් වේ. දුක්‍ර මධ්‍යස්ථාන හා සිංහ ඉඹුරුම් රෙකක ඇඩූලන තොළී.
- (ඇ) ව්‍යාපාරික කාරුයාල සහ දුර සංඛ්‍යා ඇඩූලරි
- (ඇ) බලපෑත්‍රාතී විශේෂිත බැංකුවේ ලෙස කටයුතු සිටිම බැංකු පනා ටැබා බලපෑත්‍ර තීක්ෂණ මැතිවාසිකරුවන් මිල ආයතන

ගාබා ව්‍යාපිතය

වාණිජ බැංකුවල ගාබා ජ්‍යෙෂ්ඨ සංඛ්‍යාකම් තවදුරටත් වැඩි කරුණේ 2000 අවසානයේ දී 1,096 සිට 2001 අවසානයේ දී 1,128 දක්වා වැඩි විය. මෙම වැඩිවීම ප්‍රධාන විශේෂිත වර්ෂය තුළ දේශීය බැංකු විසින් ගාබා 31 ක් විවෘත හිඳීම හිඳුයා සිදුවිය. බැංකු සනන්වාය, එනම් ප්‍රදෙශයන් 10,000 කට යේවා සපයනු ලබන වාණිජ බැංකු ගාබා සංඛ්‍යාව 2000 දී 0.59 සිට 2001 දී 0.60 දක්වා ආන්තික වැඩිවීමක් පෙන්වුම් කළේය. බලපෑත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල මූල්‍ය ගාබා සංඛ්‍යාව 12 ක්න් වැඩි වූ අතර, එය 2001 අවසානයේ දී 327 ක් විය. මූල්‍ය බලපෑත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු ගාබා සංඛ්‍යාවට ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු ගාබා 187 ක් සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ ගාබා 101 ක් ඇතුළත් වේ.

බැංකු පහසුකම්

වාණිජ බැංකු සිය ගණුදෙනුකරුවන්ට සපයනු ලැබූ පහසුකම් සහ යේවාවන් අඛණ්ඩව වර්ධනය විය. බැංකු ගණනාවන්ම තව තැන්පත් හා තව හිඳු සුම හැඳුන්වා දුන්. නව තාක්ෂණය යොද ගැනීම්ද වැඩිවීය. වාණිජ බැංකු විසින් හිඳුයාත්මක කරනු ලැබූ මූල්‍ය ස්වයාත්‍රීය වෙළඳ යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාව 2001 දී 98 කින් වැඩි වූ අතර, 2001 අවසානය වන විට හිඳුයාත්මක වූ මූල්‍ය වෙළඳ යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාව 474 ක් විය. දේශීය බැංකු පහක් ඇඩූලන්ව්, වාණිජ බැංකු හයක් විසින් අන්තර්ජාල බැංකු පහසුකම් සපයනු ලබයි. නිකුත් කරනු ලැබූ මූල්‍ය හිඳු සාධිත්වා සංඛ්‍යාව (අවලංග කිරීම් නැර) ආයතන විශේෂිත 2000 අවසානයේ දී 205,000 සිට 2001 අවසානයේ දී 256,000 දක්වා වැඩි විය. මෙම කාඩ් තිඛුන්න් විශේෂිත වැඩි ප්‍රමාණයක් (පියවර 78 ක්) ජාත්‍යන්තර කාඩ්වත්ව වූ අතර එවා ජාත්‍යන්තර මෙන්ම දේශීය ගණුදෙනු සඳහා ද හාටිනා කළ නැතිය.

10.8 ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාලය

1990 අංක 18 දරණ ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාල පනත (1995 අංක 8 දරණ පනතෙහි පාගෙනින පරිදි) යටතේ පිහිටුවනු ලැබූ ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාලය 2001 මැයි මායෝදේ එහි හිඳුයාකාරී එක්ලොඩ්වන ව්‍යවර සිප්පරුනු කරන ලදී. එහි ව්‍යවර්පාලිත කාරුයන් වූ පිළිගත් හිඳු දෙන ආයතනයන්හි හිඳු ගැළුම්කරුවන්ගේ හිඳු තොරතුරු එක්රේස් කිරීම සහ එවා සංපන්දනය කිරීම. නියිලෙස යාචනකාලීන කරන ලද දත්ත බැංකුවක් පවත්වාගෙන යාම සහ එසේ එකඟු කරන ලද දත්ත තොරතුරු එහි කොටස්කරුවන්ට වන හිඳු දෙන ආයතනයන්ට සැපැහැම අඛණ්ඩව කරගෙන යුතු ලැබේය. ව්‍යතමානයේ කාර්යාලයේ දත්ත පදනම දේශීය ව්‍යවහාර මුදල හිඳු සායා, විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල හිඳු, මූල්‍ය කළඳදු සහ හිඳුවත්ව පහසුකම් ඇතුළත් සියලුම විරශයේ අන්තිකාරම් පිළිබඳ තොරතුරු විශේෂිත යුතුව වේ.

1990 දී එහි ආරම්භයේ සිට කාර්යාලයේ කටයුතු විශේෂිත සහය ප්‍රමාණය්මකව ව්‍යවර්ධනය විය. කාර්යාල

10.11 සංඛ්‍යා යටහන
නව වාණිජ බැංකු පරිපූර්ණ මිලදී - 2001

ଓଲ୍‌ଯତ୍ : କୁଳ ପାଞ୍ଜିର ହାନ୍‌ଦୀ ଦ୍ୱାରା

පොද්ගලික ණය පූරුෂම්පන් වෙළෙඳපල සංචර්ධනය කිරීමෙහිලා නිය දුරුමේ හැකියාව ගෞණිගත කිරීමෙහි (Credit Rating) කාර්යහාරය

වෙළෙඳපල ක්‍රියාකාරීන්වය මත පදනම් වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි රටවල් යොමුවීමත්, ආර්ථික සංචර්ධනය සම්බන්ධ මූලික කටයුතු රාජ්‍ය අංශයේ සිට පොද්ගලික අංශය කරා විනැශ්වීමත් නිසා පොද්ගලික ණය පූරුෂම්පන් වෙළෙඳපල සංචර්ධනය කිරීම වඩා වැදගත් කරුණක් බවට පත්ව ඇත. යෝතිල පහසුකම් හා සම්බන්ධ සෑම විශාල ව්‍යාපෘතියක් පදනාම මූල්‍ය සම්පන් පිළිබඳ අවශ්‍යකාවයන් ඉටු කිරීමට රාජ්‍යයන්ට ඇති සීමිත හැකියාවන් රාජ්‍ය අංශයේ ව්‍යාපෘතියයන් පොද්ගලිකරණය කිරීම සහ පූරුෂම්පන්තකරණය (Securitisation) වැනි ක්‍රම මගින් මූල්‍ය අතරමුදිකරණයන් තොරව අරමුදල් සහයා ගැනීමට යොමුවීම යනාදී කරුණු නිසාත් පොද්ගලික ණය පූරුෂම්පන් වෙළෙඳපලෙහි දිගුකාලීන අරමුදල් සහ පදනා ඉංග්‍රීස් වී ඇත. නිය ගෞණිගත කිරීම මගින් නිය උපකරණවලත්, නිය ලබාගත්තා තැනැන්තාගෙන් නිය ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව පිළිබඳ තොරතුරු වෙළෙඳපලට ලබාදීම මගින් ආයෝජකයින්ට මෙනම නිය ලබාගත්තා පුද්ගලයින්ට ද සහාය වන බැවින් එය පොද්ගලික නිය පූරුෂම්පන් වෙළෙඳපලවල සංචර්ධනය කිරීමෙහිලා විශේෂ කාර්යහාරයක් ඉටු කරයි. එමගින් ආයෝජන පිළිබඳ විරෝධ ගැනීමට සාමාන්‍ය ආයෝජකයින්ට දතුවන් කිරීම පිදුවන අතරම නිය ලබාගත්තා පුද්ගලයින්ට දතුවන් වැනිගත් නිය පදනා වැනි ගෞණිගත නිරීම්වලින් වැදගත් කාර්යහාරයක් ආයෝජකයින් වෙනුවෙන් ඉටුකළ හැකිය.

පොද්ගලික නිය පූරුෂම්පන් වෙළෙඳපල සංචර්ධනයිම තුළින් ප්‍රයෝගන රාජ්‍යයක් ලබාදෙනු ඇත. ඒ අතර වඩා වැදගත් එවා නම්:

1. දිගුකාලීන අවශ්‍යකාව සහ පදනා දිගුකාලීන අරමුදල් සැපයීම.
2. දිගුකාලීන ඉතිරිකරණන්නන් සහ පදනා දිගුකාලීන ආයෝජන උපකරණ ලබාදීම.
3. ආයෝජකයින්ගේ සහ නිය ගැනුම්කරුවන්ගේ විශේෂීත වූ අවශ්‍යකාවලට සරිලන පරිදි තම්සයිලාවයකින් යුත් මූල්‍ය උපකරණ ලබාදීම.
4. නිය අවශ්‍යම් අනෙකුත් ආයෝජන එකක සහ පුද්ගලයින් අතර බෙදායාම තුළින් බැංකු ක්‍රමය මත නිබෙන පීඩනය අඩුකර ගත හැකිවීම.
5. පොලී අනුපාතිකවල වඩාත් තම්සයිලාවයක් ඇතිවන පරිදි වෙළෙඳපලෙහි තරගකාරීන්වය වැඩි කිරීම.

නිය පූරුෂම්පන් වෙළෙඳපල රුපයේ නිය පූරුෂම්පන් වෙළෙඳපල සහ පොද්ගලික නිය පූරුෂම්පන් වෙළෙඳපල යන අංශ දෙකකින් සම්බන්ධය. දිපුණු ආර්ථිකයින්හි පොද්ගලික නිය පූරුෂම්පන් වෙළෙඳපල ආර්ථික සංචර්ධනය සහ පදනා ප්‍රාග්ධන අරමුදල් සැපයීමෙහිලා විශේෂීත කාර්යහාරයක් ඉටුකරන අතර එම වෙළෙඳපල බොහෝවිට කොටස වෙළෙඳපලට වඩා විශාලය. ලංකාවේ දළ රාතික නිෂ්පාදිතයෙන් සියලුව

පොද්ගලික අංශයේ ව්‍යාපෘතියයන්ට තම ආයතනය තුළින්ම හෝ කොටස නිකුත් කිරීම තුළින් අරමුදල් ලබාගැනීම හැරුනුවීම අරමුදල් ලබා ගැනීමට මූලික ක්‍රම දෙකක් ඇත. එහිම:

1. බැංකු විලින් නිය ලබා ගැනීම.
2. ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපලෙහි නිය පූරුෂම්පන්ත නිකුත් කිරීම.

ලංකාව වැනි බොහෝ සංචර්ධනය වන රටවල අධිකරීකන එකක (ඉතිරි තරගන්නන්) විලින් අරමුදල් ලබාගතන සම්පන් හිහ එකකවලට (නිය ලබා ගත්තා පුද්ගලයින්ට) අරමුදල් සැපයීම් තුළින් බැංකු, මූල්‍ය අතරමුදිකරණයෙහි ප්‍රධාන කාර්යහාරයක් ඉටු තරමින් සිටී. කොයේ විවිධ, මුළුන්ගේ අරමුදලවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් කොටසකාලීන තාන්පත්තිවන නිසා එමගින් දිගුකාලීන මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම සිදුකළඟනාත් එය මුළුන්ගේ වන්කම් සහ වගකීම්වල

10 ක් පමණ වන රජයේ ණය පුරුෂුම්පන් වෙළෙදපල නා පැස්සැමේදී ලැයිස්තුගත අයකර විලින් සම්බන්ධීත පොදුගලික නය පුරුෂුම්පන් වෙළෙදපල ද.ජා.නි. යේ පුතිනොයක් ලෙස 2001 වසර අදාළ පියයට 0.4 ක් පමණක් විය. කොටස වෙළෙදපලෙහි වෙළෙදපල ප්‍රාග්ධනීකරණය වන රුපියල් බිඳියන 112 (ඇං.ඒ.ඩ. බොලර් බිඳියන 1.2) නා සැප්පයැමේදී කොළඹ කොටස ප්‍රව්‍යාප්‍ර මාරුවෙහි ලැයිස්තුගත අයකරවල වෙළෙදපල ප්‍රාග්ධනීකරණය රුපියල් බිඳියන 7 ක් (ඇං.ඒ.ඩ. බොලර් බිඳියන 0.07) පමණි. එමතියා ආර්ථික පාවරාධනය සඳහා පොදුගලික ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය වැඩිවෙම්පත් පවතින තත්ත්වයක් තුළ පොදුගලික නය පුරුෂුම් වෙළෙදපල පුරුෂුම් ඉනා වැදගත් කරුණක් බවට පත්ව ඇත. කොළඹ වූවද, මෙම වෙළෙදපලෙහි වරාධනයට ගැටුවක් වී ඇත්තේ ඉදිරිපත් කරනු ලබන නය උපකරණවල ගුණාත්මකභාවයයි.

සම්පූද්‍යකව ඉතිරි කරන්නන් සහ නය ගැණුම්-කරුවන් අතර අරමුදල අතරමුදිකරන කාර්යය බැංකු විසින් ඉවුකරනු ලබයි. ඉතිරි කරන්නන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා හෙ බැංකුව විසින් එහි දුරජත පරික්ෂා සහ එනැත් පරීක්ෂා මගින් බැංකුවල කටයුතු යුතුපික්ෂණයට හාජනය කරනු ලබයි. දීම කාලයක තිස්සේ තිබෙන පළපාරුදේද අනුව, සිය නය ගැණුම්කරුවෙන් නෑ ගැටුවන් පරීක්ෂා මගින් බැංකු ඇති හැකියාව නිරීක්ෂණය කිරීමේ විශේෂ භැංකුව බැංකුවලට තිබේ. කොළඹ වූවද, බැංකුම්කර හෝ නයකර වෙළෙදපල සම්බන්ධයෙන් ස්කළකන විට අතරමුදිකරුවන් නොමැති අතර අරමුදල කෛකීන්ම ඉතිරිකරන්නන්ගෙන් ලබා ගති. මූල්‍ය අතරමුදිකරණයක් නොමැතිව (Financial dis - intermediation) පිදුවන ත්‍රියාවලියක් ලෙස සලකන මෙය සම්පන් වන්න කාරයක්මව දෙ නාමේම උපකාරී වන අතර, ලෝකයේ වරාධනය වෙමින් පවතින්නති. බැංකු තුමය සම්ම සහානා විට බැංකුම්කර වෙළෙදපලෙහි වනා වැදගත් කාරණයක් වන්නේ තම ආයෝජන ආපසු ලබාගත හැකිද යන්න පිළිබඳ අවධානම නිරීක්ෂණය කිරීමට ආයෝජකයා වෙන පැවති ඇති වගකීමයි. කොළඹ වූවද, පුරුෂුම්පන් තිබුන් කරන්නන් අතරින් අවු අවධානමක් සහිත අය වැඩි අවධානමක් සහිත අයගෙන් වෙන්කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කාරයයක් වි ඇත (ආර්ථික විද්‍යාවේදී මෙය අභිජනකර නොමිලි පිවිම් ගැටුව (Adverse Selection) ලෙස භදුනවනු ලැබේ). මෙයට අමතර පුරුෂුම්පන් තිබුන් කරන්නන් ඒ මගින් ලබාගත්ත් අරමුදල මූලින් පුකායයට පත්කළ අරමුණුව නොයාදවා සම්පූර්ණයෙන් වෙනස් අරමුණුකර යොදීම් පිළිබඳ අවධානම හෙවත් සයදවාරාන්මක අගනිය (Moral Hazard) පිළිබඳ අවධානමද පවතී. එමතියා නය ගැටුමේ හැකියාව

ශේෂිගත කිරීම් මගින් ආයෝජන අවධානම ඇතු කිරීමට වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉවුකරනු ලබයි. යම්කිසි ආයතනයකට හෝ පුරුෂුම්පන් නිකුත්කරන්නොකුව පොලිය, ලාභාංච හෝ ආයෝජිත මූදල් තියෙන්ත පරිදි ආපසු ගෙවීම වැනි මූල්‍ය වගකීම් ඉවු කිරීමට ඇති භැංකුව පිළිබඳ අදහසෙන් පැපයිම නය ඇශේෂිගත කිරීම මගින් යිදුවේ. පොලරුන්ද ව්‍ය පරිදි පොලිය සහ මූදල් තියෙන්ත පරිදි ආපසු ගෙවීමට නිකුත්කරන්නාගේ ඇති කැමුණුන් යහනු හැකියාව වනා පුවේගම් සහිතව යහනු ස්වාධීනව තක්සේරු කිරීමක් මේ මගින් පිළිබඳව වේ. එවැනි නිරීක්ෂණයක් කිරීම සඳහා සාමාන්‍ය ආයෝජකයෙකුට තොරතුරු සහ විශේෂයද දේශීමක් සාමාන්‍යයෙන් නොමැති වුවිද එය නය දැරීමේ හැකියාව ඇශේෂිගත කරන ආයතනයකට කළ හැකියා. කොළඹ වූවද, නය දැරීමේ හැකියාව ඇශේෂිගත කිරීම යනු එවැනි ඇශේෂිගත කිරීමක් ලබාගත් ආයතනයක මතා ත්‍රියාවකාරීන්ව පිළිබඳ සහනික කිරීමක් නොවන බව සන්ධිවුහන් කරගත යුතුය. එය නය ඇශේෂිගත කිරීමේ ආයතනයක් විසින් එය ස්කූව තිබෙන තොරතුරු පදනම් කරගෙන කරනු ලබන තක්සේරු කිරීමක් වන බැංකින් ආයෝජකයින් එම තොරතුරු පුයෝජනයට ගැනීම පුවේගම් සහිතව කළ යුතුය.

බඳ ඇත්තේ ලෙඛප්ස් තොවීට රේවින් ලංකා සමාගම (වී.සී.ආර්. එල්) (Duff and Phelps Credit Rating Lanka Ltd.) යන තුමින් ව්‍ය ලංකාවේ පුරුම සහ එකම නය දැරීමේ හැකියාව ඇශේෂිගත කරන ආයතනය 1999 මිසේස්පෙරු මස පිහිටුවන ලදී. එහි මූලික කොටස අයිතිකරු වහා ඇමෙරිකාවේ ඩිල් ඇත්තේ (Duff and Phelps) සමාගම පිවි අයි ඩි.සී.ඒ සමාගම (Fitch IBCA) සමඟ ර්කාබැංඛ කර ජාත්‍යන්තර නය දැරීමේ ආයතනයක් ලෙස ටීවි සමාගම (Fitch) එවට පත් කළ පසු මූල්‍ය තම ව්‍ය ඩි.සී.ආර් ලංකා සමාගම යන්න සිවි රේවින් ලංකා සමාගම (එල්.ආර්.එල්) (Fitch Rating Lanka Ltd.) ලෙස වෙනස් කරන ලදී. ලංකාවේ තුළ නය ඇශේෂිගත කිරීම් සැපයිම තුළින් ආයෝජන දීමෙන් කිරීමේ සහ එමගින් ආර්ථික වරාධනය ඉහළ තැංකීම් අරමුණ ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය මීලියාන්තර මූල්‍ය සමායතනය (අයි.එල්.සී) විසින් ඩිල්.ආර්.එල් (Fitch Rating Lanka Ltd.) විසින් ඩිල්.ආර්.එල් සමාගම අභිජනක සැපයින විටි සමාගමලින්, ඇමෙරිකාවේ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සමායතනයෙහින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සහ ලංකාවේ පුදාත මූල්‍ය ආයතන කිහිපයක් බද්ධ ව්‍යාපාරයකි.

ජ්ලීර ආයැම් සහිත විවිධ නය උපකරණ මගින් නය ලබාගත්තා පුදුගලයින්ගේ නය ආපසු ගැටුමේ

හැකියාව අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා ණය ගෙවීමේ හැකියාව ප්‍රේක්ෂිත කිරීම් විශ්ව භාෂාවක ස්වරුපයේ සලකුණු සපයනු ලබයි. "AAA"- "BBB" කාණ්ඩය තුළ නිඛෙන ජාත්‍යන්තර දිගුකාලීන ණය ගෙවීමේ හැකියාව ප්‍රේක්ෂිත කිරීම් සහ "F1"- "F3" කාණ්ඩය තුළ නිඛෙන ජාත්‍යන්තර කෙටිකාලීන ප්‍රේක්ෂිත කිරීම් සාපේක්ෂ වශයෙන් නය ආපසු ගෙවීම් අසමත්වීම සම්බන්ධ අවු සම්භාවනාවයක් පෙන්වුම් කරන අතර, ඒවා "ආයෝජන ප්‍රේක්ෂි" තනත්වය ඇති ප්‍රේක්ෂිත කිරීම් ලෙස හදුන්වයි. "BB" - "D" කාණ්ඩය තුළ නිඛෙන ජාත්‍යන්තර දිගුකාලීන ප්‍රේක්ෂිතකිරීම් සහ "B"- "D" කාණ්ඩය තුළ නිඛෙන ජාත්‍යන්තර කෙටි කාලීන ප්‍රේක්ෂිතකිරීම්, නය ආපසු ගෙවීම් අසමත්වීම හෝ දත්තමත් එවැනි පැහැර හැරීම් සිදුවූ ඇති බවට ඉහළ සම්භාවනාවයක් ඇති බව පෙන්වුම් කරන අතර, ඒවා "ආයෝජන සිදු නොකළ යුතු ප්‍රේක්ෂියේ" හෝ "සම්පේක්ෂණ" තනත්වයේ ප්‍රේක්ෂිත කිරීම් ලෙස හදුන්වනු ලබයි. එස්.අං.ර.එල් පමාගම විසින්ද මෙම පදනම අනුව ප්‍රේක්ෂිත කිරීම්

සපයනු ලබයි. මේ දක්වා, එස්.අං.ර.එල්. සමාගම මගින් ප්‍රේක්ෂිත කිරීම් 15 ක් සපයා ඇති අතර, පහත දක්වා ඇති පරිදි උච්චයින් ප්‍රසිද්ධියට පත් කර ඇත්තේ 9 ක් පමණි.

නය උපකරණයක් නිශ්චත කරන්නෙකුට ප්‍රේක්ෂිත කිරීමක් ලබාගැනීම ප්‍රයෝගතවත් වන්නේ ආයෝජකයෙක් ආයෝජන තිරණ ගැනීමේදී ප්‍රධාන වශයෙන් සැලකා බලන අවිනිශ්චිතභාවය මේ මගින් අවුවන බැවින්, ඒ අනුව ආයෝජකයින්ට පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික පහන් මට්ටමක තබා ගැනීමට එය උපකාරී වන බැවිනි. ප්‍රේක්ෂිතකිරීම් ලබා ගැනීමට වැයවන පිරිවැය සමාගමෙහි ප්‍රමාණයක එමගින් සිදුකරනු ලබන කටයුතුන් මත පදනම් වේ. සාමාන්‍යයෙන් ලංකාවේ ආයතනයකට ප්‍රේක්ෂිත කිරීමක් ලබා ගැනීමට රුපියල් ලක්ෂ 4 - 8 අතර පිරිවැයක දීමට සිදුවේ. නය උපකරණයක් ප්‍රේක්ෂිත කිරීම සඳහා වැයවන පිරිවැය නිශ්චත කරන නය උපකරණයෙහි අගය මත පදනම් වන අතර එය එම අගයෙන් සියයට 0.1 - 0.4 අතර වේ.

ආයතන ප්‍රේක්ෂිත කිරීම්

දිනය	විස්තරය	ප්‍රේණ
2002 පෙබරවාරි	සිමායනික සේන්කවිල තුළ සමාගම	SLBBB
2001 එකතුවාරි	සිමායනික සේලිස් සමාගම	SLAA+
2001 මාරු	සිමායනික ලංකා කොමරුල බැංකුව	SLAA+
2000 අගෝස්තු	සිමායනික ජෝන් කිලස හෝල්දීන්ස් සමාගම	SLAAA

නය උපකරණ ප්‍රේක්ෂිත කිරීම්

දිනය	විස්තරය	ප්‍රේණ
2001 නොවුම්බර	සිමායනික එපිට්‍යස් සමාගම - නයකර	SLAA
2001 අගෝස්තු	සිමායනික සි.රු (ශ්‍රී ලංකා) සමාගම-නෝකර	SLA
2001 මැයි	සිමායනික සි.රු (ශ්‍රී ලංකා) සමාගම - කෙටිකාලීන නය	SLF-1
2001 පෙබරවාරි	සිමායනික ලංකා මරිනස් එස්. සමාගම - වාර්ෂික පත්‍ර	SLF-1
1999 දෙසැම්බර	ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකාම් සමාගම - නයකර	SLAA+

ග්‍රාමීය ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය තාචාලීමේදී මතු වී ඇති ප්‍රධාන බාධා පැහැදිලි කර ගැනීම, ප්‍රතිචාරාන්මක හා එලදී ග්‍රාමීය මූල්‍ය ක්‍රමයක් සහකරීමේදී මතු වන ප්‍රධාන බාධාවන් හඳුනාගැනීම සහ ග්‍රාමීය ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය මෙන්ම රෝගීය අවස්ථාවන් ඉහළ තැබීම සඳහා පුදුසු ප්‍රායෝගික හා තිරසාර ව්‍යාපෘතියක් සහකරීමේදී ගැනීමය.

අරමුදල් සපයනු ලබන ආයතන, රජය සහ රාජ්‍ය හා පොදුගලික බැංකු මගින් මූල්‍යකරණය කරනු ලබන ව්‍යාපෘතින් මෙම වසර තුළදී ද නොකළවා ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. තව සහිත ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ මෙම වසර තුළදී ද සහභාගිත්ව බැංකු විසින් පිය අරමුදල් වලින් ණය පහසුකම් පුද්‍යනය කරන ලදී. මෙම ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සහභාගිත්ව බැංකු, පිය අරමුදල්වලින් ණයදීම වෙනුවෙන් රජය මගින් වාර්ෂිකව පියයට 10 ක පොලී සහභාගිතාරයක් ලබාදේ. යෝජනා ක්‍රමයෙහි වාර්ෂික ණය පොලී අනුපාතිකය පියයට 12 ක් වූ අතර එය 2001 වසරදී ද නොවෙන්ව පැවතිණි. සමාජ ප්‍රාගධනය(Social Capital) ගොවනුවීම තුළින් දිලිඳුකම අවම කිරීමේ අරමුණින් පුස්තව ආරම්භ කරන ලද අය වැඩපහන් ද මෙම වසර තුළදී නොකළවා ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබුණි. මෙවැනි ණය වැඩපහන් වලින් බොහෝමයක් ස්වාධීපකාරක කණ්ඩායම් සංක්ල්පය මත පදනම් වූ අතර ණය හා අය සමඟ පැහැදුණු වෙනත් යෝජන් ද සහිත අවම වියදමකින් එලදීවිය නිය බෙදාහැරීමේ යන්ත්‍රයක් පිහිටුවීම අරමුණුකොට ගෙන ඇත. මෙම ක්‍රමවේදය ප්‍රාරම්භකව යොදාගෙන ඉඩම් නොමැති අය සඳහා වන ඔස්පරු ණය ව්‍යාපෘතිය; මහඝුවර, ප්‍රත්තිලම, ගාල්ල සහ මාතර යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ ඉහත ප්‍රදේශවල ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු මගින් ව්‍යාපෘතිය මෙහෙයවනු ලබයි. පසුකාලීනව මෙම ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රමවේදය ග්‍රාමීය අංශයේ ණය සම්බන්ධ කටයුතුවල තියුලි වෙනත් ආයතන මගින් ද යොදාගෙන ඇත. ජාක්‍රාන්තර සහයෝගීතාවය පිළිබඳ ජපන් බැංකුව මගින් මූල්‍යකරණය කරනු ලබන දිලිඳුකම පිවුදකීම සඳහා වන සුළු පරිමා ණය ව්‍යාපෘතිය මගින් ඉහත දක්වන ලද ව්‍යාපෘති ක්‍රමවේදය ඒ ආකාරයෙන්ම වෙනත් දිස්ත්‍රික්ක 6 ක් තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කොට ඇත.

ආයියානු සංවර්ධන බැංකු අරමුදල් සම්පාදන දෙවන බහුවාර්ෂික බෝග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති නිය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ තරගකාරී හා මූදල් ගෙවීමේ පදනම මත කැමි ව්‍යාපෘති යෝජා වැඩිහිටි සියලු භුපුදුම්, කැමිකරම අමාත්‍යාංශය හා පොදුගලික අංශයේ ව්‍යාපෘති යෝඹා සැපයනු ඇති අරමුදල් පිහිටුවීම් ඇතර පිහිටුම් අන්සන් කිරීම් සම්ඟම මෙම වසර තුළදී ආරම්භ විය. ආරම්භයේදී පොදුගලික අංශයේ ව්‍යාපෘති යෝඹා සැපයනු ඇති ව්‍යාපෘති විසින් බෝග සංවර්ධන පිහිටුවීම් ඇති අරමුදල් යොදා වැඩිහිටි සියලු පිහිටුවීම් ඇති අන්සන් සැපයනු ඇති අනුපාතිකය හා ඇදා තිබුණි, එම අනුපාතිකය බරතබන ලද සාමාන්‍ය තැන්පත්ත අනුපාතිකය හා ඇදා තිබුණි, එම අනුපාතිකය දෙවන හාගය තුළදී ඉහත යාමනයේ. වෙළෙඳපොලෙහි අරමුදල් පිරිවැය ඉහත යාම නිසා බොහෝ බැංකු, ණය පොලී අනුපාතික සාමාන්‍යයෙන් අඩු, ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් සහිත ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ හෝ රජයේ පොලී සහභාගිතාර සහිතව ක්‍රියාත්මක වන ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ අයදීම වැඩි කළ බව පෙනුණි. කෙසේ වුවද, රාජ්‍ය හෝ පොදුගලික බැංකුවලින් පිය අරමුදල් යොදාවා කැමිකාර්මික අංශයට දෙනු ලබන ණය ප්‍රමාණය එම ආයතනවල ඉහත අරමුදල් පිරිවැය නිසා අඩු වූ බව පෙනේ.

පොදුගලික අංශයේ ව්‍යාපෘති යෝඹා සැපයනු තැක්වා පැහැදුම්කරුවන් යෝඹාවින් සපයනු නොලබන දිස්ත්‍රික්කයන්හි ඡ්‍යෙකරුවන් වෙන පිය කාර්යාල මගින් සපයනු බෙන යෝඹා වෙනුවෙන්ද ගාස්තු අය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. මෙම ක්‍රමය සැපයනු ඇතුළු අතර එය කැමිකරම අමාත්‍යාංශය යටතේ පිහිටුවා ඇති නියමි ව්‍යාපෘති මෙහෙයුම් කාර්යාලය මගින් අධික්ෂණයට හාජතනය කරනු ලැබේ. මගින් විදේශ අරමුදල් සම්පාදනය කරනු ලබන ව්‍යාපෘතිය අවසාන වීමෙන් අනුතුරුව පවතා නොකළවා කැමි ව්‍යාපෘති යෝඹා ලබාගැනීමට ඉතුළු ඇති රජය විසින් නොමැති සැපයනු ලබන ව්‍යාපෘති යෝඹාවින් කෙරෙහිම බලාපොරුවනු වීමෙන් නොවන ගාස්තු ගොවා යෝජනා පුරුදීද ගොවීන් තුළ ඇතිකරලීමද මෙහි තවත් අරමුණකි.

කැමි රුසුනු යෝඹාවින් සපයන පොදුගලික අංශයේ එකම රුසුනු ආයතනය වන සෙලින්කේ රක්ෂණ ප්‍රමාණම, අස්වනු නොලබන ලද වී වෙළෙඳපොලට තිබුන් කරන නොක් රුසුනුය කිරීම සඳහා නව රුසුනු යෝජනා ක්‍රමයක් යෝජනා ක්‍රමයක් ලෙස හැඳුන්වා දී ඇති අතර එය 2002 යල කන්තනය සඳහා ක්‍රියාත්මක වීමට නියමිතය. වී අස්වනු රුසුනුය පිළිබඳ අදහස ජනිත වී ඇත්තේ ඉදිරි වෙළෙඳ ගිවිසුම් අන්සන් කරන ලද ගොවී සංවිධානයන්හි සාමාජික ගොවීන් තුළිනි. අස්වනු නොලබන් වී, හිටිසුම් ප්‍රකාරව ගැනුමිකරුට හාරදෙන නොක් කාලය තුළදී මූලුදීමට සිදුවන අවධනම අවම කර ගැනීම මෙහි බලාපොරුන්වයි. මෙම ලක්ෂණය ගොවීතන හිතකාම් කැමි රුසුනු ක්‍රමයන් සැකියීම කෙරෙහි තබන ලද ඉදිරි පියවරක් වශයෙන් ද, ගොවීන්ගේ පැන්තෙන් බලන කළ මුළුන්ගේ වෙළෙඳපොල තැම්යාවේ වර්ධනයක් ලෙසද දක්වීය හැකියය.

වසර දෙවන හාගය තුළදී ආයියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් මූල්‍යකරණය කරන ලද අය යෝජනා ක්‍රමයන්හි ණය පොලී හා ප්‍රතිමූල්‍ය පොලී අනුපාතයන් වැඩිහිටි විය. එවැනි තුළුව වූයේ එම අය යෝජනා ක්‍රමයන්හි පොලී අනුපාතිකයන් බරතබන ලද සාමාන්‍ය තැන්පත්ත අනුපාතිකය හා ඇදා තිබුණි, එම අනුපාතිකය දෙවන හාගය තුළදී ඉහත යාමනයේ. වෙළෙඳපොලෙහි අරමුදල් පිරිවැය ඉහත යාම නිසා බොහෝ බැංකු, ණය පොලී අනුපාතික සාමාන්‍යයෙන් අඩු, ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් සහිත ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ හෝ රජයේ පොලී සහභාගිතාර සහිතව ක්‍රියාත්මක වන ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ අයදීම වැඩි කළ බව පෙනුණි. කෙසේ වුවද, රාජ්‍ය හෝ පොදුගලික බැංකුවලින් පිය අරමුදල් යොදාවා කැමිකාර්මික අංශයට දෙනු ලබන ණය ප්‍රමාණය එම ආයතනවල ඉහත අරමුදල් පිරිවැය නිසා අඩු වූ බව පෙනේ.

1999 වසරදී රජය විසින් සංවර්ධනය කරන ලද දුම්ලේ ආරලික මධ්‍යස්ථානය විකාලනම පළමුරු හා එළවුල් වෙළෙඳපොල වශයෙන් ක්‍රියාත්මක විය. එවත් තවත් මධ්‍යස්ථාන දෙකක් නොරුවිටෙම් යෝඹා සහ කුප්පෙරේපොල තගරයන්හි මෙම වසර තුළදී ආරම්භ කරන ලදී. මහ බැංකුව, දුම්ලේ ආරලික මධ්‍යස්ථානය තුළ ඉදිරි වෙළෙඳ පුව්‍යමාරු මධ්‍යස්ථානයක් ආරම්භ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික යටතෙන් පහසුකම් සහිතව තියුණුකිනි.

ඉදිරි වෙළෙඳගිවිපූම් ක්‍රමය (ගොවී සහනය)

විමර්ශනයට හාජනය වන වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එම, බවුදිණු, සෝයා, තල, ලොඩු රුජු, වූ. ඇට සහ තෝරාගත් එළවල වර්ග ඇත්තේ ප්‍රධාන කෙරිකාලීන කැමිකාර්මික බෝග අලේවි කටයුතු පදනා විශ්වාසීකරුවන් සහ ගැනුම්කරුවන් අතර ගිවිපූම් ඇතිකිරීම ඉලින් ඉදිරි වෙළෙඳ ගිවිපූම් සංක්‍රාන්තික ව්‍යවසාය ප්‍රව්‍යාපන කරන ලදී.

10.15 සංඛ්‍යා සටහන
ඉදිරිවෙළෙඳ ගිවිපූම් - 2001

බෝගය	ගිවිපූම් සංඛ්‍යාව	ප්‍රමිලාභ සංඛ්‍යාව	ගොවීන් සංඛ්‍යාව	රිකා වූ ඉලු තීරු	සිංහල සංඛ්‍යාව රුපිල
බඩා ඉරිණු	1,667	3,450		10-15	
ඩි	3,855	4,600		12-14	
තල	953	953		40	
ලොඩු රුජු	1,145	1,145		24	
සෝයා	320	320		20-27	
එලේවල	37	37		10-21	
අනෙකුත් බෝග	569	569		25-350	
එකතුව	8,546	11,074		-	

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විශේෂයෙන් ප්‍රධාන කැමිකාර්මික දිස්ත්‍රික්කයන්හි ගොවීන් මෙනම කැමි නිෂ්පාදන ගැනුම්කරුවන්ද ඉදිරි වෙළෙඳ ගිවිපූම්වලට සම්බන්ධීමට දක්වීන කුමුත්ත් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වී ඇති බව හෙළි වී ඇතු. ගිවිපූම්වලට එළෙෂීම තුළින් සිය කැමි නිෂ්පාදන වලට ව්‍යාපෘති හොඳ මිලක් ලැබෙන බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වීම නිසා ගොවීන්ද, මිලදී ගැනීමට අපේක්ෂිත කැමි නිෂ්පාදන ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් යුතුව් අඛණ්ඩව සැපයීම තුළින් ලැබෙන වාසිය නිසා ගැනුම්කරුවන්ද මෙම ක්‍රමය කෙරෙහි උත්ත්ද වී ඇතු. තවද, මෙම ක්‍රමය යටතේ ඉහළ මිලක් ලබාගැනීම පිළිස තම නිෂ්පාදනයන්හි ගුණාත්මක තත්ත්වය වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ගොවීන් උත්සාහ ගෙන ඇති අතර ඉහළ මිල ගණන් ලැබීමෙන් කැමි අඩවින්න ඉහළ තාවා ගැනීමටද මුළුන් පෙළේ ඇතු. එබැවින් ඉදිරි වෙළෙඳ ගිවිපූම් ක්‍රමය, ගොවීන් කැමි ආයෝජන කෙරෙහි ව්‍යාපිත දීමෙන් කර ඇති අතර, පාධාරාන මිලක් යටතේ ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් යුතු කැමි නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීමට හැකි වීම සහතික වීම නිසා ගැනුම්කරුවන්හිට සිය ආයෝජන සැපුම් සකස් කර ගැනීමට මග පාද ඇතු. මෙතුනින් දෙපාර්ශ්වයටම ව්‍යාපිතය තත්ත්වයක් උදාවී තිබේ. මෙම ඉදිරි වෙළෙඳ ගිවිපූම්, කඩා පරිමාණ ගොවීන්ට හා කලින් තීරණය කරගත් මිලක් යටතේ කැමි නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීමට එකඟ වූ ගැනුම් කරුවන්ට සාය මුදුහැරීම සඳහා, බැංකු වෙත පහසුම් සලසා ඇතු.

තව සහිත ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය

තව සහිත ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය එහි පුරුෂ කරන ලද ඉඩ ප්‍රස්ථාපන ප්‍රමාණය විසින් විමර්ශනය වන

වර්ෂය තුළදී දිවයින පුරා අඛණ්ඩව තීය. මෙම ක්‍රමය තුළය යටතේ 2001 වර්ෂය තුළදී සහනාගින්ව නිය දෙන ආයතන විසින් සිය අරමුදල මගින් මුදහරින ලද නිය ප්‍රමාණයෙහි මුළු විවිධාකම දැඩියල දැන ලක්ෂ 638 ක් විය. එම මුළු නිය ප්‍රමාණයෙන් රුපිල දැන ලක්ෂ 366 ක් 2000/2001 මහ කන්තායේද, ඉතිරිය වූ රුපිල දැන ලක්ෂ 272 ක නිය මුදල ප්‍රමාණයක් 2001 යල කන්තායේද මුදහරින ලදී. මෙය පෙර වර්ෂය මුදහරින ලද නිය ප්‍රමාණයෙහි වඩා රුපිල දැන ලක්ෂ 35 (සියයට 5 ක) පහත වැට්මක් සිද්ධිනිතු කරන ලදී. වගා නිය කපා හැරීමේ අභින්ධර බලපෑම සේතුකොට ගෙන ගොවීන් විසින් පැහැර හැරීමට ඉඩක් ඇති නිය ප්‍රමාණයෙහි වැට්මක් අපේක්ෂා කළහැකි බැවින්, බැංකු විසින් අඛණ්ඩ නිකුත් කිරීමට තරමක් පසුව වූ බව දක්නට ලදී.

මෙම නිය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ නිකුත් කරන ලද නිය වෙනුවෙන් සහනාගින්ව නිය දෙන ආයතනයන්ට රජයේ පොලී සහනාධාර ගෙවීම මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව සිදුකරන ලදී. සිය අරමුදල පිරිවූයටන් වඩා අඩු පොලී අනුතානිකයකට නිය සැපයීමට සිදුවීම නිසා සහනාගින්ව නිය දෙන ආයතනයන්ට දීමට වන පාඨුව සියවීම මෙම පොලී සහනාධාර සැපයීමේ අරමුණ වේ. 2001 වර්ෂයදී මෙයේ රජය මගින් සහනාගින්ව නිය දෙන ආයතනයන්ට ගෙවන ලද පොලී සහනාධාර සැමැලු සහනාධාර ගෙවන ලදීදී 1999/2000 මහ, 2000 යල සහ 2000/2001 මහ යන වගා කන්තා තුන තුළදී මුදහරින ලද නිය සම්බන්ධයෙන්.

වගා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම

2001 වර්ෂය තුළදී කැමිකාර්මික හා ගොවීන් රක්ෂණ මණ්ඩලය සහ සෙලින්කේර රක්ෂණ සමාගම, වී සහ අනිර්ක බෝග, සත්ව පාලනය යනාදී අං සඳහා කැමිකාර්මික රක්ෂණ ආවරණ සැපයීම අඛණ්ඩව සිදුවීම අඛණ්ඩව සිදුකරන යන ලදී. වර්ෂමානයේද කැමිකාර්මික සහ ගොවීන් රක්ෂණ මණ්ඩලය මගින් එවැනි වගා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම 14 ක් තීයාත්මක කරන ලදී. පෙළින්කේර රක්ෂණ සමාගම දී, තව රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම නිකුත් දෙමෙන් එහි ඉඩප්පේලා පුරුෂේල කර ඇතු.

කැමිකාර්මික හා ගොවීන් රක්ෂණ මණ්ඩලය සහ සෙලින්කේර රක්ෂණ සමාගම, වී සහ අනිර්ක බෝග, සත්ව පාලනය යනාදී අං සඳහා කැමිකාර්මික රක්ෂණ ආවරණ සැපයීම අඛණ්ඩව සිදුවීම අඛණ්ඩව සිදුකරන යන ලද කැමිකාර්මික සහ ගොවීන් රක්ෂණ මණ්ඩලය සිදින් රක්ෂණය කරන ලද කුමුරු නිමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 1,404 කින් අඩුවී ඇති අතර, සෙලින්කේර රක්ෂණ සමාගම විසින් රක්ෂණය කරන ලද කුමුරු නිමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 1,404 කින් වැඩි වී ඇතු. පෙර වර්ෂයදී මෙම අං සඳහා පොලී සහ ගොවීන් රක්ෂණ මණ්ඩලය සිදින් රක්ෂණය කරන ලද නිමි ප්‍රමාණය සිදින් රක්ෂණය සහනාගින් සියයට 2 කටත් වඩා අඩුවීය. කැමිකාර්මික සහ ගොවීන් රක්ෂණ මණ්ඩලය සිදින් රක්ෂණය කරන ලද නිමි ප්‍රමාණය අඩුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් සේතු වූ එම ආයතනය විසින් වී වගා රක්ෂණය තෙන් කළාපයේ දිස්ත්‍රික්කවලට ප්‍රමාණය සිමා කිරීම්, මත්තාරම, මුලතිවි, තිලිනාවි, ප්‍රස්ථාන, ප්‍රස්ථාන සහ යාපනය

සහ ව්‍යුතියා යන දිස්ත්‍රික්කවල මූද ගොගන් පුද්ගල රුපුත්‍ර කටයුතු අත්හිටුවීමන්ය. කාමිකාර්මික හා ගොවීතන රුපුත්‍ර මණ්ඩලය විසින් රුපුත්‍ර කරන ලද අනෙකුත් බෝග සම්බන්ධ වගා බීම් ප්‍රමාණය 2000 වර්ෂයේදී හෙක්ටයාර 1,077 සිට 2001 වර්ෂයේදී හෙක්ටයාර 2,561 ද්ක්වා ඉහළ ගොප ඇත. අපනයන බෝග වගා රුපුත්‍ර යෝජනා කුම්‍ය මහින් ආවරණය වූ බීම් ප්‍රමාණයෙහි ඉහළයාම මෙම වැළිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවිය. සෙලින්කේරු රුපුත්‍ර සමාගම විසින්ද වෙනත් බෝග යටතේ රුපුත්‍ර කරන ලද බීම් ප්‍රමාණයෙහි වැළිවීමක් වාර්තා කරන ලදී. වර්ෂය තුළ පැවති නියය හේතුවෙන් කාමිකාර්මික සහ ගොවීතන රුපුත්‍ර මණ්ඩලයටද, සෙලින්කේරු රුපුත්‍ර සමාගමටද, විශාල මුදල ප්‍රමාණයක් හානිපුරණ වන්දී වශයෙන් ගෙවීමට සිදුවිය. ආයතනයන් දෙකම 2001 වර්ෂයේදී සත්ව පාලන කටයුතු රුපුත්‍ර කිරීම ද අඛණ්ඩව කරගෙන යන ලදී.

කුඩා ව්‍යවසාය මූල්‍යකරණ ව්‍යාපෘති සමෘද්ධී සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රම

සමෘද්ධී ව්‍යාපෘතායෙහි ණය හා ඉතිරි කිරීමේ සංවිධානය ලෙස ක්‍රියා කරනු ලබන සමෘද්ධී බැංකු සංගම් විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී ද සිය කටයුතු වන සාමාජිකයින්ගේ තැන්පත් රෝකිරීම, මුවුන්ට නිය පුද්ගලය කිරීම සහ අනෙකුත් සේවාවන් සැපයීම අඛණ්ඩව සිදුකරන ලදී. 2001 වර්ෂය අවසාන වනවිට ප්‍රාදේශීය උෂ්‍ණමී කොට්ඨාස 278 ක සමෘද්ධී බැංකු සංගම් 970 ක් සිහිවුවන ලද අතර, මෙම වර්ෂය තුළදී සිහිවුවන ලද බැංකු සංගම් සංඛ්‍යාව 30 ක්. මෙම වැඩි සටහනෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණය වනෙන් කාන්තා සහායින්ට්‍ය ඉහළ මට්ටමක පැවතිමයි. වර්ෂය අවසාන වනවිට සමෘද්ධී බැංකු සංගම්වල කොටස කරුවන්ගේ මුළු සංඛ්‍යාව 1,703,366 ක් වූ අතර, වර්ෂය තුළ වැඩි වූ කොටස් කරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව 132,166 ක්. සමෘද්ධී බැංකු සංගම්වල ගොවා නීම් කොටස් ප්‍රාග්ධන වටිනාකම පෙර වර්ෂයේ වූ ප්‍රමාණයට වඩා රුපියල් දැන ලක්ෂ 400 ක (සියයට 40) වැළිවීමක් පිළිනිතු කරීම් වර්ෂය අවසාන වනවිට රුපියල් දැන ලක්ෂ 1,386 ක් විය. 2001 වර්ෂය අවසාන වන විට එක් පුද්ගලයෙකුගේ තැන්පත්වක සාමාන්‍ය වටිනාකම රුපියල් 1,025 ක් විය. සමෘද්ධී බැංකු සංගම්වල වූ සාමාජික සහ සාමාජික නොවන ඉතිරි කිරීම් හිණුම් සංඛ්‍යාව (සමෘද්ධීලායින්ගේ අනිවාර්ය ඉතිරි කිරීම් ද ඇතුළුව) 3,035,233 ක් වූ අතර, 2001 වර්ෂය අවසාන වනවිට මුළු ඉතිරි කිරීම් ප්‍රමාණයෙහි වටිනාකම රුපියල් දැන ලක්ෂ 3,111 ක් විය. සමෘද්ධී බැංකු සංගම් විසින් මෙම වර්ෂය තුළදී ස්වයා රැකියා කටයුතු සහ පරිභේදන අරමුණු සඳහා සිය සංගම් සාමාජිකයින් වෙත ප්‍රාග්ධනය කරන ලද ණය මුදල ප්‍රමාණය රුපියල් දැන ලක්ෂ 2,764 ක්. මෙම යෝජනා ක්‍රම යටතේ නිකුත් කරන

ලද නිය මුදලවල ආපසු අයවීමේ අනුපාතිකය වසර 2000 දී සියයට 107 ක් වූ අතර, මෙම වර්ෂයේ දිද එය ගොවීතාපිට පැවතිණ.

10.16 සංඛා සටහන
සමෘද්ධී නිය වැවසටහන්
2001.12.31 දක්වා ප්‍රගතිය

ඇංග්‍රීසු නම	නිය ඡන්වාරි	මුදල (රුපියල් අනුමත)	පාපසු ප්‍රමාණය (ක්)
සමෘද්ධී බැංකු සංගම් නිය	813,334	5,553	107
සටහන	84,247	514	82
සවින	13,682	343	76
කල බුද	740	169	51
සමෘද්ධී නියාමක නිය යෝජනා කුම්‍ය	285,984	279	101
ප්‍රතිමිලා නිය	355	129	101
සබද	506	53	102
එකතුව	1,198,948	7,040	-

මුදල : ශ්‍රී ලංකා සමෘද්ධී සංවර්ධන ප්‍රධානමය

ගොවීතන බැංකු නියමු ව්‍යාපෘතිය

එවකට තිබු කාමිකර්ම හා ඉඩීම් අමාත්‍යාංශය විසින් ගොවීතන නීසි කළට නිය පහසුකම්, ගොවී ද්‍රව්‍ය හා සේවා සැපයීම තැන්ද කුඩා පරිමා ගොවීතන්ගේ තීවන තත්ත්වය ඉහළ තැබීම අරමුණුකොට ගෙන ගොවී ජන බැංකු නියමු ව්‍යාපෘතිය හඳුන්වා දෙන ලදී. ගොවීන් අතර ඉතිරිකිරීමේ පුරුදී ඇති කිරීම ද මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි තවත් අරමුණුකි. 2001 වර්ෂය අවසානය වනවිට ගොවී ජන සේවා මධ්‍යස්ථානයන්ට (ගොවීතන කේන්ද්‍රයන්ට) අනුදැරිවත ගොවීතන බැංකු 452 ක් සිහිවුවා තිබු අතර, ඒවායේ ගොවීන් 219,254 ක් සාමාජිකත්වය ලබා තිබුණි. මෙය පුහු සියයිල් වසර හා සපුදන විට, සියයට 37 ක වර්ධනයකි. ගොවී මහත්තු විසින් රුපියල් 100 ක් වරිනා කොටස් අවම වශයෙන් 1 ක් හෝ මිලදී ගෙන, ගොවීතන බැංකුවක සාමාජිකත්වය ලබාගෙන යුතු වේ. 2001 වර්ෂය අවසානය වනවිට ගොවීතන බැංකුවල කොටස් ප්‍රාග්ධනය රුපියල් දැන ලක්ෂ 22 ක් වූ අතර, එය 2000 වර්ෂයේදී රුපියල් දැන ලක්ෂ 16 ක්. ගොවීන්ගේ පොදුගලික ඉතිරි කිරීම් ප්‍රමාණය වර්ෂය අවසානය වනවිට ගොවීතන බැංකුවල කොටස් ප්‍රාග්ධනය රුපියල් දැන ලක්ෂ 38 ක් වූ අතර, එයින් රුපියල් දැන ලක්ෂ 14 ක් මෙම වර්ෂය තුළදී රැකියා රැකියා කරන ලද එවාය. එ සහ අනෙකුත් කොට්ඨාසීන බෝග වශයෙන් සඳහා 2000/2001 මහ කන්තාය සහ 2001 යල කන්න දෙක තුළදී රුපියල් දැන ලක්ෂ 80 බැංකින් නිය පුද්ගලය කර තිබු අතර, එම කන්න දෙක තුළ නිය ආපසු අයකර ගැනීමේ අනුපාතිකයකි. ගොවීන්හට රෝද දෙකෙක් මුළුක්ටර සහ රෝද නතරු මුළුක්ටර මිලදී ගැනීම පහසුකරනු විය, මෙම

වර්ෂය තුළදී හාය පහසුකම් තවදුරටත් පුරුෂ් කරන ලදී. ගොවින්ගේ අප්පූන්න වෙළෙදපොල මිල ඉහළ යන තෙක් විකිණීමකින් තොරව ලෙ තබා ගැනීමට තුළකිවනු යිනිසි, “වී සුදුසුම්” තමින් තව තුළයක් හදුන්වා දෙන ලදී. මේ යටතේ වී තොගය විකුණා මූදල් ලබාගත්තා තෙක් ගොවින්ගේ හැඳිපි පාර්ශ්වෝත්ත ඇවශ්‍යතාවයන් පිරිමසා ගැනීම සඳහා වී බුපැලකට රුපියල් 10 ක ණය මූදලක් ගොවිරන බැංකු විසින් ලබාදුනි.

ගැමී පූඩ්‍රව වැඩ සටහන

ග්‍රාමීය සහ අරධ නාගරික ජනතාවගේ පිවිත තත්ත්වය වැඩිදුෂු කරලිම් අරමුණෙන් භාවිත් තැපෑල බැංකුව විසින් භාවිත් දුන් ගැමී පූඩ්‍රව වැඩ සටහන 2001 වර්ෂයදී එහි දෙපෙළාස් වන වර්ෂය සම්පූර්ණ කරන ලදී. ග්‍රාමීය සහ අරධ නාගරික ප්‍රදේශයන් පිහිටි භාවිත් තැපෑල බැංකුවේ කාබා 106 ක ජාලය මගින් මෙම වැඩිසටහන ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. ගැමී පූඩ්‍රව උපදේශක් තමින් වූ විශේෂ ක්ෂේත්‍ර තීලධාරයෙකු විසින් බැංකුව සහ නාය ලාභීන් අතර වූ යෝජා කටයුතු සම්බන්ධිකරණය කරනු ලබයි. මෙම තුළය මගින් මූල්‍ය ව්‍යාපෘති කාලයීමාව තුළදී ස්ථිර යොයා ව්‍යාපතී 40,000 කට පමණ නාය පහසුකම් ප්‍රපාදා දී ඇත. 2000 වර්ෂයදී ප්‍රපාදන ලද මූල්‍ය නාය ප්‍රමාණය රුපියල් දා ලක්ෂ 1.4 ක් වූ අතර, එය 2001 වර්ෂයදී රුපියල් දා ලක්ෂ 1.6 දක්වා වූ යි. දත්ත ක්‍රියාකාරී වන ව්‍යාපතී 10,000 ක පමණ ගෙවීමට ඉතිරිව ඇති ගෙෂය රුපියල් දා ලක්ෂ 430 ක් වූ අතර, එය 2000 වර්ෂයදී රුපියල් දා ලක්ෂ 380 ක් විය. මෙම වැඩිසටහන යටතේ භාවිත් තැපෑල බැංකුව විසින් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ඉතිරිකිරීම් ද රසකර ගත්තා ලදී. මෙම ඉතිරි කිරීම් ප්‍රමාණය 2000 වර්ෂයේ වූ රුපියල් දා ලක්ෂ 850 සමඟ සපයනා විට 2001 වර්ෂය අවසානයදී රුපියල් දා ලක්ෂ 950 ක් විය. සමාජ සැක්‍රීතිකරණය, කාය වීඩ්‍යාම සුපරික්ෂණය සහ නායින් සමග පවත්වාගෙන යනු ලබන කිව්ව සබඳතාවය නාය ආයකර ගැනීමේදී ඉතා වැදගත් වන බව පෙන්වනුම් කරමින් සාමාන්‍ය වැඩියෙන් සියෙයට 97 ක නාය ආයකර ගැනීමේ අනුපාතිකයක් එම ව්‍යාපෘති කාලපරිවේදය පුරුම පවත්වාගෙන යාමට භාවිත් තැපෑල බැංකුව සමන් වී ඇත.

සරවේදය ආර්ථික ව්‍යවසාය සංවර්ධන සේවා (සිඩිස්)

විමර්ශනයට කාණ්ඩය වන වර්ෂය තුළදී සරවේදය එහි ව්‍යවසාය අංශය මගින් පුළු පරිමාණ නාය ලබාදීමේ කටයුතු තවදුරටත් ඉටු කරන ලදී. 2001 වර්ෂය අවසාන වනවිට සිඩිස් ආයතනය මගින් දිස්ත්‍රික් 18 ක් තුළ සරවේදය සංවර්ධන බැංකු 534 ක් පිහිටුවන ලදී. පුළු හා තුළ පරිමාණ ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම සඳහා සිඩිස් මගින් ග්‍රාමීය මට්ටමේ සරවේදය ගුමදන සම්කිවල සාමාජිකයින්හාට නාය පහසුකම් ප්‍රපාදා ඇත. සිඩිස් මගින් රුපියල් දා ලක්ෂ 617 ක නාය මූදල් වසර තුළදී මූදනුරු ඇති අතර නාය මූදලක සාමාන්‍යය රුපියල් 16,900 ක් විය. එමත්ම ලෝක බැංකුව විසින් නාය අරමුදල් සපයනු ලබන බලක්ති සේවාවන් සැපයීමේ ව්‍යාපෘතිය මගින් සාමාජිකයින්ට පුරුය බලක්ති

උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා නාය අරමුදල් සපයා ඇත. පුරුය බලක්ති උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා සිඩිස් මගින් 2001 වර්ෂය අවසාන වනවිට සාමාජිකයින් 4,861 දෙනෙකු සඳහා රුපියල් දා ලක්ෂ 153 ක් මූදනුරු ඇත. එමත්ම සිඩිස් පුළු ගොවින් හා ඉඩම් තොමූති අය සඳහා වන නාය ව්‍යාපෘතිය සහ දිස්ත්‍රික්ම සිවුදකීම සඳහා වන කෙටි හා මධ්‍යකාලීන පුළු පරිමාණ නාය ව්‍යාපෘතිය යටතේ සහසාගිතව් නාය දෙන ආයතනයන් වැඩෙන් ක්‍රියා කරයි. වර්ෂය තුළදී සිඩිස් විසින් “සිහින් දක්වරණ” සහ “සහු ව්‍යාපෘති” තමින් තව ඉතිරි කිරීම් තැන්පත්වන සාමාන්‍ය විනිශ්චති රුපියල් 1,078 ක් විය. පසුගිය වර්ෂයේ මෙන්ම 2000 වර්ෂය අවසාන වනවිට සිඩිස් යටතේ දෙන ලද නාය ආපසු අයකර ගැනීමේ අනුපාතිකය සියෙයට 93 ක් විය.

සුළු පරිමාණ ව්‍යාපෘත්‍රවල ක්‍රියාලි කාන්තාවන් සඳහා වන නාය සහ ඉතිරි කිරීම් යෝජනා ක්‍රම කාන්තා රත් දීමිං

රාජ්‍ය බැංකු සහ පෞද්ගලික බැංකු මගින් කාන්තාවන් සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද නාය සහ ඉතිරි කිරීම් යෝජනා ක්‍රම 2001 වර්ෂය තුළදී තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම වැඩ සටහන් අතරින් බොනෝ වැඩිසටහන් වල ඉලක්කගත ක්ණ්ඩායම් වන්නේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ක්විසි කාන්තාවන්ය. මෙම යෝජනා ක්‍රම අතරින් ලංකා බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා කාන්තා කාරයාය සම්ග එක්ව 1997 අගෝස්තු මස ආරම්භ කරන ලද කාන්තා රත් දීවි මග නාය යොජනා ක්‍රමය එම බැංකුවේ කාන්තා රත් දීලුම් ඉතිරිකිරීම් ක්‍රමය සමග එකාබද්ධව අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. මෙම යෝජනා ක්‍රමයෙහි අරමුණ වන්නේ කාන්තාවන්ගේ සමාජයීය සහ ආරම්භ කරන ලද කාන්තා රත් දීවි මග නාය යොජනා ක්‍රමයීය සම්බන්ධිකාව වැඩිදුෂු කිරීම්, ඔවුන්ගේ ආරම්භ කිරීම් තත්ත්වය ඉහළ නාවීම සඳහා සියෙයට 17.5 ක් වූ ව්‍යාපෘති ප්‍රාග්‍රෑම අනුපාතිකයක් යටතේ සියෙයට 15 ක් විය. ප්‍රාග්‍රෑම සඳහා ඊක්කන්දී රුපියල් දා ලක්ෂ 1,078 ක් විය. සියෙයට උපදේශකාවේ සියෙයට සියෙයට 81 ක් විය.

හමිබන්නොට ජනගක්ති බැංකු සංගම්

හමිබන්නොට දිස්ත්‍රික්කයේ කාන්තා සංවර්ධන මහා සංගමය යටතේ පිහිටුවන ලද ජනගක්ති බැංකු සංගම 2001 වර්ෂයේ දී සිය දෙපෙළාස් වන වර්ෂය නීම කරන ලදී. මෙම වැඩ සටහනෙහි අරමුණ වන්නේ හමිබන්නොට

දිස්ත්‍රික්කයේ ජීවත්තෙන කාන්තාවන් වෙත ණය සහ ඊට අනුබද්ධීත යෝචාවන් පූජයීම, සාමාජික කාන්තාවන් ඉතිරි කිරීමේ පුරුදු කෙරෙහි තැකැලු හිරිම, මුවන්ගේ සාමාජිකයාව සහ පෝෂණ පුරුදු කෙරෙහි යොමු කිරීම සහ මුවන්ගේ තැකැලු කාන්තාවන් පාවරිනය සඳහා ප්‍රසුණු පායමාලා පැවැත්වීමයි. වැඩි සටහනෙහි ඉලක්ක කෙශ්වායම වත්තේ මායිකව රු. 1,500 කට වඩා අඩු ආදයම් ලබන පුවුල්වල කාන්තාවන්ය. 2001 වර්ෂය අවසාන වත්තිට ජනගක්ති බැංකු පංත්‍රිම 67 ක් විය. 2000 වර්ෂයේ 28,168 ක් වැඩි සාමාජිකත්වය 2001 වර්ෂයේ 29,170 දක්වා වැඩි විය. සාමාන්‍ය තැන්පත්, විශේෂ හා කාලීන තැන්පත් ආදි වශයෙන් සාමාජිකාවන් විසින් තැන්පත් කරන ලද මුළු තැන්පත් ප්‍රමාණය 2001 වසර අවසාන වත් විට රුපියල් දා ලක්ෂ 59 ක් විය. මුවන් වෙත නිශ්චත කර තිබු කොටස් වල වටිනාකම රුපියල් දා ලක්ෂ 18 ක්. සාමාජිකාවන්ගේ සාමාන්‍ය තැන්පත්වක වටිනාකම රුපියල් 1,347 ක් වත් අතර සාමාන්‍ය ණය මුදලක වටිනාකම රු. 5,095 ක් විය. වසර තුළදී සාමාජිකයින් හට මුදහරින ලද මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දාලක්ෂ 58 ක්. 2001 වර්ෂය අවසානය වත්තිට මෙම නිවුමය යටතේ ලබාදුන් නිය ආපසු අයකර ගැනීමේ අනුපාතිකය සියයට 97 ක් විය.

සමූහකාර ව්‍යාපාර තුළීන් ග්‍රාමීය ණය සම්පාදනය

සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකු

විවිධ යෝචා සමූහකාර සම්කීවල බැංකු අංශය වශයෙන් සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකු කටයුතු කරනු ලැබේ. 2001 වර්ෂය අවසානය වත්තිට මුළු දියුණින පුරු සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකු 1,507 ක් ස්ථ්‍යානමක විය. වර්ෂය තුළදී රුපියල්වන ලද නව ශාබා සංඛ්‍යාව 31 ක්. සමූහකාර සාචධාරීන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ස්ථ්‍යානමක වත් සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකුවල අරමුණු වත්තේ ඉතිරි කිරීම් රැසකිරීම සහ සාමාන්‍ය ක්‍රියාකාරීක හා ඒ ආශ්‍රිත කටයුතු, දීවිර කටයුතු හා සන්ව පාලන කටයුතු, වෙළඳ හා වාණිජ කටයුතු සඳහා ණය පූජයීමයි. රන් ආහරණ උක්සට ත්‍යාගනා නියමිත සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකුවල වැදගත් අංශයක් විය. ඒ හරුණුවිට ජල හා විදුලි බිල්පත් ගෙවීම් රස් කිරීමේ කටයුතු සහ ගොවිනා ටිග්‍රාම වැටුප ගෙවීම් කටයුතු සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකු විසින් ඉටු කරන ලදී.

තැන්පත් හිණුම් සංඛ්‍යාව 276,765 ක් වැඩිවිමක් පෙන්වනුම් කරින් 2001 වර්ෂය අවසානය වත්තිට සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකුවල තැන්පත් හිණුම් සංඛ්‍යාව 5,801,516 ක් විය. එය පසුගිය වසර හිණුම් සංඛ්‍යාවට වඩා හිණුම් 276,765 ක් වැඩිවිමක්. පසුගිය වර්ෂය හා සයදන විට රුපියල් බිල්පත් 1.8 ක් වැඩිවිමක් පෙන්වනුම් කරින් වර්ෂය අවසාන වත්තිට මුළු තැන්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් බිල්පත් 16.6 ක් විය. මෙම සැලකිය පුළු වර්බනය සඳහා උත්සව කාලවලදී හඳුනවා දුන් 'විමත්' සහ 'විශිරි' යන නව තැන්පත් හිණුම් හේතු වූ එව පෙන්. නියමීම සැලකියෙන් 2001 වර්ෂය අවසානය වත්තිට මුළු ණය හිඟ සිය සිජ පෙන්

රුපියල් දා ලක්ෂ 5,906 ක්. කොසේ වුවද, 2001 වර්ෂය අවසානය වත්තිට සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකු මගින් නිශ්චත කරන ලද නිය ආපසු අයකර ගැනීමේ අනුපාතිකය සාපේක්ෂ වශයෙන් සියයට 65 ක් පහළ මට්ටමට පැවතුනි.

විවිධ යෝචා සමූහකාර සම්මිය සම්බන්ධීකරණය සඳහා පිහිටුවා තිබු දිස්ත්‍රික් සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකු සංගම් සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකුවල පැවති අනිකින්ත මුදල් එකතු කර විවිධ යෝචා සමූහකාර සම්මිය සඳහා කාරක ප්‍රාගධනය සපයන ලදී. 2001 වර්ෂය අවසානය වත්තිට පසුගිය වර්ෂයේ මෙන්ම දිස්ත්‍රික් සමූහකාර ග්‍රාමීය බැංකු සංගම් 14 ක් ක්‍රියාත්මක විය.

සකසුරුවම් සහ ණය ගණුදෙනු පිළිබඳ සමූහකාර සම්මිය

සකසුරුවම් සහ ණය ගණුදෙනු පිළිබඳ සමූහකාර සම්මිය හා සණස සංචරිත බැංකුව මගින් වර්ෂය තැන්පත් එකතු කිරීමේ සහ සිය සාමාජිකයින්ට සහ ගණුදෙනුකරුවන්ට කැසිකරමය, සත්ව පාලනය, කුවා කරමාත්ත, ග්‍රාමීය විදුලිබල උත්පාදනය, වෙළෙඳම් හා වාණිජ කටයුතු සඳහා ණය පහසුකම් සපයන ලදී. 2001 වර්ෂය අවසානය වත්තිට සකසුරුවම් හා නිය ගණුදෙනු පිළිබඳ සමූහකාර සම්මිය විසින් මැගින් සුක්‍රියාව ලැබේ සිය සාමාජිකයින් ගෙන් රුපියල් දා ලක්ෂ 3,741 ක් ඉතුරුම් රස් කරගත් අතර, රුපියල් දා ලක්ෂ 2,864 ක් වටිනාකමින් පුළු නිය සපයා ඇතු. එමෙන්ම රුපියල් දා ලක්ෂ 861 ක් වටිනාකමින් පුක්ක කොටස් ද නිශ්චත කොරුනි. 2001 වර්ෂය අවසානය වත්තිට සණස සංචරිත බැංකුව විසින් සිය සාමාජිකයින්ගේ සහ ගණුදෙනුකරුවන්ගේ රුපියල් දා ලක්ෂ 1,200 ක් ඉතුරුම් රස් කරගත් අතර, සිය සාමාජිකයින්ට රුපියල් දා ලක්ෂ 161 ක් කොටස් ද නිශ්චත කර ඇතු. සකසුරුවම් සහ ණය ගණුදෙනු පිළිබඳ සමූහකාර සම්මිය යටතේ ලබාදුන් නිය සඳහා ආපසු අයකර ගැනීමේ අනුපාතිකය සියයට 88 ක් විය.

10.10 අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන

ඉත්ත රිකිරීමේ ආයතන

යෙළුන්කෝ ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව එහි කටයුතු ඇරූණීමක් යමගම පෙන්දැයැලික අංශය ඉතිරි කිරීමේ බැංකු අංශයට එක් වූ අතර එය ආයතනික සංචරිතයේ විශේෂයෙන් කුඩා පෙනෙන්නක් විය. කොසේ වුවද, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව ප්‍රේක්ෂා ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව නියාතිත අයන් විසින් තැන්පත් විය. ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ තැන්පත් පදනම් විවුත් නිවුත් ප්‍රාගධනය ලෙස අඛණ්ඩ ස්ථිරාවනය විය. ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ තැන්පත් විවුත් පදනම් විවුත් තැන්පත් ප්‍රාගධනය ලෙස අඛණ්ඩ ස්ථිරාවනය විය. 2001 වර්ෂය තුළදී තවදුරටත ගැක්තිමත් වූත් නව තැන්පත් තුම හදුන්වාදීම, ගෙනුදෙනුකරුවන් අගිලාප කරගත් බැංකු තුමය, විධිමත් වෙළද ප්‍රවාරණ ව්‍යාපාර, වෙළදපොල ප්‍රව්‍යකාවයට අනුව පොලී අනුපාතික වෙනස් කිරීම සහ බැංකුවේ කටයුතුවල වැඩි වූ ස්වයංක්‍රීයකරණය මෙයට දායක විය. ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ තැන්පත් පුන් හැඳුන්වාදීම, ගෙනුදෙනුකරුවන් අගිලාප කරගත් බැංකු හුම්‍යාත්මක විවුත් විවුත් විවුත් තැන්පත් ප්‍රාගධනය විය. 2001 අවසානයට රුපියල් බිල්පත් 119 ක් වූ අතර, මුළු වත්කම් සමාන අනුපාතිකයකින් වර්ධනය විසින් රුපියල් බිල්පත් 130 ක් විය.

ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව එහි ගණුදෙනුකරුවන්ට වැඩි පහසුකම් සැලසීම පදනා තව තැන්පතු සහ ණය තුම හදුන්වා දීමි. මැද පෙරදිග රැකියාවල තීපුතු ශ්‍රී ලාංකික යන්ගේ ඉතිරි කිරීම් රැස් කිරීමේ අරමුණින්, නෙය යෝජනා තුමයකට අනුබද්ධව 'රට ඉතුරු' නමින් රුපියල් කැන්පතු තුමයක් හදුන්වා දීමි. සාම්ප්‍රදායික බැංකු කටයුතු වලින් ඇත් වෙතින් බැංකුව විසින් 'උකස් සේවා පහසුකම්, 'හපන් සහ 'පුව් හපන්' ගණුම් හිමියන් පදනා වර්පාද කාචිපත්, ස්ථාන්වත් වාර්තාව ග්‍රින්ඩ්ලේස් බැංකුව භා සම්බන්ධීත කෙටිවි කාචිපත් හා ආරක්ෂිත සේප්පු පහසුකම් ගණුදෙනුකරුවන්ට හදුන්වා දෙන දේ තවද, බැංකුව වෙත වැඩි තැන්පතුකරුවන් ප්‍රමාණයක් අද ගැනීම පදනා ඉතුරුම් හල් දෙකන් විවිධ කරනු ලැබූ අතර ස්වයේත්‍රීය වෙළර යන්ත්‍ර 10 ක් ස්ථාපිත කරන දේ.

වෙළඳපාල පොලී අනුපාතික වල වෙනස්වීම් වලට අනුව ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව වර්ෂය තුළදී එහි තැන්පතු අනුපාතික සංශෝධනය කරන දේ. ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු පදනා 2001 ජනවාරි මායෝජී පියයට 10 ක් වූ පොලී අනුපාතිකය දෙපුම්බර් අවසානය වන විට පියයට 8.4 ක් දක්වා පියවර දෙකකින් අවු විය. එක් අවුරුදු ස්ථිර තැන්පතු අනුපාතික 2000 වර්ෂය අවසානයේ පියයට 15 ක පිට 2001 මැයි මායෝජී දී පියයට 16 ක ඉහළම අයකට වැඩි වී 2001 දෙපුම්බර් අවසානයට පියයට 13 ක් දක්වා අවු විය.

2001 අවසානයට රුපියල් බිජියන 20 ක් වූ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ මූල්‍ය රුපියල් වසරට වඩා සැලකියුතු ඉනළයාමක් පෙන්වුම් තොකලේය. ණයදීමේ අනුපාතිකයි වර්ෂය පුරාම පියයට 16.0-17.5 අතර තොවනයේව පැවතුණි. මූල්‍ය ආයෝජන වර්ෂය තුළදී පියයට 14 කින් වැඩි වී වර්ෂය අවසානයට රුපියල් බිජියන 102 ක් විය. ආයෝජන වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් රුපියල් සුරකුම්පත් වල වූ අතර නෙයකර, වාණිජ පත්‍ර වැඩි සාම්මික නෙය උපකරණ වල සහ කොටස් සහ ඒකකඟහාරවල ආයෝජනයින්ද වර්ෂය තුළදී වැඩි විය.

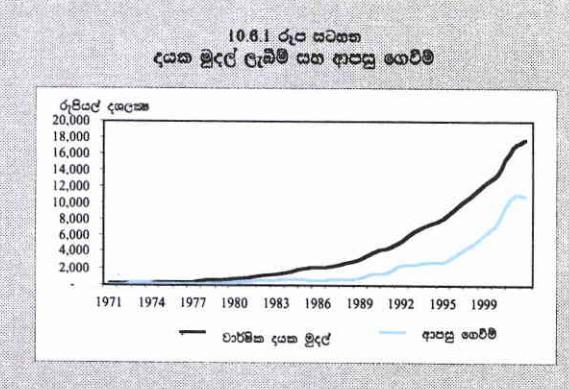
ගිවිසුම්ගත ඉතිරිකිරීමේ ආයතන

රක්ෂණ සමාගම හැර ගිවිසුම්ගත ඉතිරි කිරීමේ ආයතනවල ප්‍රධාන කාණ්ඩායක් ලෙස සාමාජිකයන්ට විග්‍රාම වැළැඳුව් වර්පාද සයයන අරථසාධක අරමුදල් සැලකිය හැක. 2001 අවසානය වන විට, රුපියල් පාලනය කරනු ලබන අරථසාධක අරමුදල් තුනක් වන සේවක අරථසාධක අරමුදල (සේ.අ.අ) සේවක හාරකාර අරමුදල (යේ.හා.අ) සහ රාජ්‍ය සේවා විග්‍රාමික අරමුදල සහ අනෙකුන් අනුමත කරන දේ පුද්ගලික අරථසාධක අරමුදල 200 ක් පමණ ද ශ්‍රී ලංකාව තුළ හියාන්මක විය.

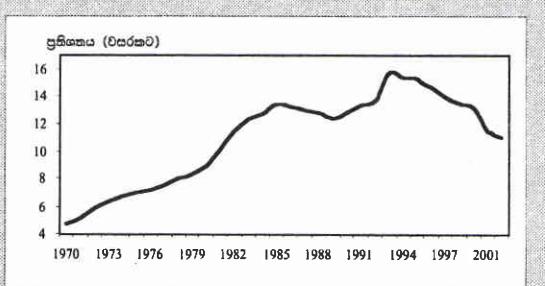
2001 වර්ෂයේ ආර්ථික කටයුතුවල මධ්‍යස්ථාන හාවයක් පෙන්වුම් කළද, විභාගතම අරථසාධක අරමුදල වූ සේ.අ.අ ව වර්ෂය තුළ වූ සම්ජ්‍ය දෙකක්වය රුපියල් බිජියන 17.7 කි. එය පියයට 5 ක වැඩිවිමකි. මෙයට අරමුදලහි සාමාජිකත්වය 18,712 කින් ඉහළයාමද හේතුවිය. යේ.අ.අහි මූල්‍ය ආයෝජනයක් පියයට 14 කින් වර්ධනය වී රුපියල් බිජියන 246 ක් විය. අරමුදලහි ආයෝජනයන් (පියයට 98) ප්‍රධාන වශයෙන්ම රුපියල් සුරකුම්පත්වල විය. කෙසේ වූවද, සේවක අරථසාධක අරමුදල එහි ආයෝජන වූහාය පසුකිය අවුරුදු කිහිපය මූල්ලේල් තුමයන් විවිධා-කිරණය කරගෙන යමින් සිටි. ලැයිස්තුගත කොටස්වල මූල්‍ය ආයෝජනයන් 2001 අවසානයට රුපියල් දෙ ලක්ෂ 1,264 ක් විය. මේ අතර, ආයෝජනවල දළ ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය 2001 දී පියයට 13.1 ක් විය. මෙය 2000 දී පියයට 12.9 ක් විය.

දෙවන විභාගතම අරමුදල වූ සේවක හාරකාර අරමුදල (යේ.හා.අ.) ව ලැබුණ දෙක මූදල් පියයට 7.5 කින් වර්ධනය වූ අතර, සාමාජික ගණ්ඩායන් 2000 වර්ෂයේ රුපියල් බිජියන 29.6 ක පිට 2001 අවසානයට රුපියල් බිජියන 33.1 ක් දක්වා තවදුරටත් වැඩි විය. මේ අතර, සාමාජිකයන්ට ගෙවන දෙ ප්‍රතිලාභ, 2000 වර්ෂයේ රුපියල් බිජියන 1.4 ක් හා සයදත් විට වර්ෂය තුළදී රුපියල් බිඡියන 1.6 ක් විය. රුපියල් සුරකුම්පත්හි, කොටස් වෙළඳපාලහි සහ පොදුගලික අංශයේ නෙයකර වල ආයෝජනයන් ඇතුළත්

10.6 රුප සටහන
සේවක අරථසාධක අරමුදල

10.6.2 රුප සටහන
ආයෝජන මත රුපියල් ප්‍රමාණය

අරමුදල් සියලු 12 කින් වර්ධනය විය. අරමුදල් සපයා ගන්නා මූලාශ්‍රවල ඇති වූ වෙනස තවදුරටතේ පෙන්වුම් කරන සාධකයෙන් වන්නේ, පෙර වසර හා බලන කළ මූල වගකීම්වල අනුපාතයක් ලෙස ඡාය ගැනීම්, සියලු 7 සියලු සියලු 3 දක්වා පහත වැඩිමයි. ඒ සමගම වසර 2000 දී සියලු 55 ක් වූ, උපාවර තැන්පත් හා මූල වගකීම් අතර අනුපාතිකය වසර 2001 දී සියලු 63 දක්වා ඉහළ ගොස ඇත.

මුදල් ගෙෂ, ඉල්ලුම් තැන්පත් සහ ඉතුරුම් හා කාලීන තැන්පත් වලින් සමත්වීත ද්‍රව්‍යිල වන්කම්, මූල වන්කම්වල අනුපාතිකයක් ලෙස ඉහළ ගොස ඇත. කොටස් වෙළඳපොල ආයෝජනවල විශේෂ වෙනසක් පෙන්වුම් ගොකරන හෙයින්, මූල ආයෝජනවල ඉහළයාම කෙරේ ප්‍රධාන වගයෙන් දෙන වූ සාධකය වූයේ, විශේෂයෙන් රජයේ පුරුණුම්පත් ඇතුළු ඡාය උපකරණවල ආයෝජන ප්‍රමාණය ඉහළ යාමයි. රජයේ ඡාය උපකරණවල ආයෝජන ඉහළ යාමට බලපෑ හේතුන් වූයේ ඒවායේ ආකර්ෂණීය එලද අනුපාතිකයන් සහ ඡාය, තුරි පිට ගැනුම් සහ කළ බුදු සාධන පොදුගලික අංශයේ තිබූ දුරවල ඉල්ලුමයි. තියෙල දේපල සහ කළඩු ඡායවල ඇති වූ වර්ධනයේ ප්‍රතිඵලයක් වගයෙන් ඡාය සහ අන්තිකාරම්වල සියලු 8 ක ඉහළ යාමක් දකිය නැති විය. මූල ඡාය ප්‍රමාණය ඉහළයාම කෙරේ වැඩි වගයෙන් බලපා

ඇත්තේ නියෙල දේපල සාධන වූ ඡාය විශාල ලෙස වර්ධනය විමයි. මේ අතර කුලී පිට ගැනුම් සියලු 8 ක පමණ පහත වැට්මක් පෙන්වුම් කළේය.

10.11 විශේෂ මූල්‍ය ආයතන

වෙළඳපොල බැංකු

ආරථික කටයුතුවල පසුබුමන් සමගම වර්තය තුළදී විශේෂ බැංකු කටයුතුවල අඩුවීමක් පෙන්විය. විශේෂ බැංකු 12 වලින් වාර්තා කරන දෙ පරිදි, විශේෂ බැංකුවල මූල වන්කම් සියලු 20 කින් අඩු වී 2001 අවසානයට රුපියල් දැ ලක්ෂ 14,536 ක් විය. විශේෂ බැංකුවල මූල ආදයමද රුපියල් දැ ලක්ෂ 128 කින් පහත වැටුණි. කෙසේ වූවද, වර්තය තුළදී, සමයේ කරමාන්තයෙහිම පාඩුව පසුගිය වසරට වඩා අඩු වූ අතර එය ප්‍රධාන වගයෙන්ම ප්‍රස්ථිර කාලයේ විශාල ලෙස පාඩු ලැබූ ආයතන කීපයන්ම ඔවුන්ගේ අලාභ යම්තාක් දුරකට අඩුකරගන් නිසා විය. කෙසේ වූවද, විශේෂ බැංකුවලින් වැඩි කොටසන් තවමත් පාඩු විමින් සිටී. විශේෂ බැංකුවල ප්‍රධාන ආදයම් ප්‍රහවයන් වූයේ කළුඩා, ඡාය මත වූ පොලී, ලාභාංශ සහ වෙළඳ නිලධාන් වට්මක් සිටීමෙන් දෙ ආදයම් ය.

10.18 සංඛ්‍යා සටහන
බලපත්‍රාසි මූල්‍ය සමාගම්වල වන්කම් සහ වගකීම් (ඇ)

කිරීමා	2000	2001	2001	2001	2001
	දෙසැම්බර 31 දිනට	ඡනවාරි 31 දිනට	ඡනවාරි 30 දිනට	ඡනවාරි 30 දිනට	ඡනවාරි 31 දිනට(ඇ)
වත්කම්					
1. ඡාය සහ අන්තිකාරම්	22,306	22,317	22,765	23,201	24,049
1.1 කළුපිට ගැනුම්	1,762	1,742	1,680	1,637	1,612
1.2 කළඩු	13,718	13,707	13,750	13,880	14,159
1.3 තියෙල දේපල	2,108	2,028	2,245	2,448	2,672
2. කොටස් හා අනෙකුත් ආයෝජන	2,038	2,010	1,959	1,959	1,964
3. හාණ්ඩාරාර බිජ්‍යා	2,605	2,839	2,905	2,948	3,078
4. මුදල් සහ බැංකු ගෙෂ	706	806	825	1,011	1,248
5. උපාවර වන්කම්	2,738	2,792	2,875	3,108	3,113
6. අනෙකුත් වන්කම්	3,173	3,271	3,344	3,373	3,492
එකතුව	33,566	34,034	34,672	35,600	36,944
වගකීම්					
1. ප්‍රාග්ධන ගිණුම	4,947	5,149	5,229	5,380	5,549
2. ජ්‍යෙෂ්ඨ තැන්පත්	18,619	19,930	20,568	22,242	23,329
3. තැන්පත් සහනික	2,194	1,425	1,405	1,099	1,092
4. ඡාය ගැනීම්	2,433	2,106	1,934	1,250	1,258
5. වෙනස්කීරීම්	1,576	1,718	1,770	1,782	1,810
6. අනෙකුත් වගකීම්	3,797	3,705	3,766	3,848	3,906
එකතුව	33,566	34,034	34,672	35,600	36,944
මහ බැංකුවට වාර්තා කළ මූල්‍ය සමාගම් පාඩ්‍යාව	25	25	25	25	25

(ඇ) විගණනය ගොකරන දෙ

(ඇ) තාවකාලික

මූලය: මූල්‍ය සමාගම

**10.19 සංඛ්‍යා සටහන
විශේෂ බැංකු කඩපුදුවල ප්‍රගතිය
2000-2001**

	රුපියල් දෙනම්	
	2000 (කෑ)	2001 (කෑ)
කළේදු මගින් උපයන ලද ආයම	750	698
වෙළඳ තිබුණු විටිති		
කිරීමෙන් ලද පොලී	71	107
මූල්‍ය භාව අවලට උපදෙශක යෝචි	52	36
ප්‍රාරුෂණ නොමිස් මුදල
රුක්ෂණ නොමිස් මුදල	3	4
ආස්ථික වෙළඳ මත පොලී	36	18
කොටස ආයෝජන මත පොලී	-3	21
භාණ්ඩාගාර නිශ්පත් මත පොලී	273	64
ණය මත පොලී	390	364
ලාභාංශ	72	148
අනෙකුත් ආයම්	338	394
මූල්‍ය ආයම	1,982	1,854
බදු පෙර ලාභ / අලාභ	-1,603	-951
මූල්‍ය වික්ති	18,246	14,536
වාර්තා කරන ලද මූල්‍ය විශේෂ		
බැංකු සංඛ්‍යාව	12	12
(අ) එකිනෙකුත් විටින් ලද තව නොරුණු පදනම් කරගෙන 2000 දානුයෙන් සංඛ්‍යාව පැවතියායි	මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව	
(ඇ) කාවකාලික		

විශේෂ කළේදු සමාගම්

2000 වර්ෂයේ අගෝස්තු මය ප්‍රාරුදීමෙන්තුව මගින් සම්මත කරන ලද 2000 අංක 56 දරණ කළේදු මූල්‍යකරණ පතන මූල්‍ය කළේදු කටයුතු කරනු ලබන කළේදු ආයතන මහ බැංකුවෙහි එයාපදිංචි විය යුතු අතර එවායේ දුපුරික්ෂණ කටයුතු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් කොරෝනු ඇත. මූල්‍ය කළේදු කටයුතුවල තියුලෙන ආයතන සඳහා අවම ගෙවා නිමි ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධනය, ඉල්ලුම්පත් ගාස්තු සහ ව්‍යාර්ථික එයාපදිංචි

**10.20 සංඛ්‍යා සටහන
විශේෂ කළේදු සමාගම්
කළේදු පහසුකම් ආයික වර්ගිකරණය**

අයය	2000	2001 (කෑ)
කරමාන්ත	773	753
කැමිකරම	193	199
වෙළඳ	1,964	2,101
ප්‍රවාහනය	1,089	1,423
ශුද්ධිකරීම්	169	169
දෙවා	1,047	732
අනෙකුත්	92	160
එකතුව	5,327	5,537

(අ) කාවකාලික
මූලයන් : මි/ඡ. පිපේල එසි. සමාගම
 මි/ඡ. කොරෝන එසි. සමාගම
 මි/ඡ. ඩිලිජ් ගම්පැන්සියල සරවිජ්
 මි/ඡ. එකා මිටිස්ස එසි. සමාගම
 මි/ඡ. මරකන්ටල එසි. සමාගම

ගාස්තු සඳහා ගෙවාදායී මාලාවක් මහ බැංකුව විසින් නිශ්චත් කර ඇත.

ප්‍රාග්ධනය වර්ෂයේ මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකාව තුළ විශේෂ කළේදු සමාගම් 5 ක් විශ්‍යාත්මක විය. එම පහ අතුරින් තුනක් දේශීය වාණිජ බැංකුවල උප සමාගම් විය. 2001 දී මෙම විශේෂ කළේදු මූල්‍ය සමාගම් විසින් ප්‍රපාණය ප්‍රමාණය සියයට 4 කින් වැඩි විය. මූල්‍ය කළේදු පහසුකම් විවින් වැඩි ප්‍රමාණයක් වාණිජමය කටයුතු සඳහා හාඛිතා කරන වාහන හා මහි වාහන සඳහා විය. කළේදු පහසුකම් විවින් වැඩි ප්‍රමාණයක් වාණිජමය කළේදු සමාගම් පහසුකම් මූල්‍ය විතක්ම ප්‍රමාණය වර්ෂය තුළ සියයට 3 කින් අඩු විය.

ඉහළ මූල්‍ය ගැනුම් පිරිවිය, දිගුකාලීන අරමුදල විල සිහකම, කළේදු පහසුකම් සඳහා අනෙකුත් ආයතනවලින් එන තරගකාරීන්වය, අයහාත අර්ථික තත්ත්වයන් තේත්වින් ලැබිය යුතු මූදල කළගත වී ලැබිම හෝ පැහැර හැරීම සහ ප්‍රවාරක කරමාන්තයේ තියුණු පසුබුද්ධීම, කළේදු පහසුකම් මත වූ හාඛිතා යෝචි බදු පැනවීම යනාදී ගැවෙත්වල කළේදු කරමාන්තය මුළුණ දුනි.

ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්

ව්‍යාපාර හුව සියලුම ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම සංඛ්‍යාව 7 ක් විය. ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්වල මූල්‍ය විතක්ම සියයට 7 කින් අඩු වි 2001 අවසානයදී රුපියල් දැක ලක්ෂ 2,712 ක් විය. රෝ සමාන තැමියාවක් පෙන්තුම් කරමින්, ආයෝජනය කරනු ලැබූ මූල්‍ය අරමුදල සියයට 6 කින් අඩු වි රුපියල් දැක ලක්ෂ 1,470 ක් විය. නව ව්‍යාපාරක කටයුතු ආරම්භ කිරීමට, පවතින ව්‍යවසායන් ව්‍යාප්ත කිරීමට සහ ව්‍යවසායන් පවතින ගැනීම වෙත් සැපයුම් සහයුතු ලැබිය. 2001 දී මූල්‍ය පහසුකම් සපයනු ලැබිය. 2001 දී මූල්‍ය පහසුකම් සපයනු ලැබූ වූ අතර, එයට තති සමාගමක් විසින් සපයනු ලැබූ යුතුය. රැකියා ව්‍යාප්ති විකාල සංඛ්‍යාවක්ද ඇතුළත් වේ. සපයනු ලැබූ අරමුදල විවින් වැඩි ප්‍රමාණයක් සපයනු ලැබුවේ නිෂ්පාදන ආයතනය.

රක්ෂණ සමාගම්

නැවත් තැමැන්ල බැංකුවේ උප සමාගමක් වූ එවිතන්නේ ඇසුවරින්ස් සමාගම පිහිටුවීමත් සමගම විසින් ප්‍රසාද ප්‍රමාණය පිළිවුරුවත් සම්මත 2001 වර්ෂය තුළ මූල්‍ය මූල්‍ය විතක්ම මූල්‍ය රක්ෂණ සමාගම සියලුම සංඛ්‍යාව 10 ක් දක්වා වැඩි විය. මෙම තව සමාගම සාමාන්‍ය රක්ෂණ විසින් සියයට 1,047 ක් විය. 2001 දී මූල්‍ය පහසුකම් සපයනු ලැබූ වූ ව්‍යාප්තිය සපයනු 440 ක් වූ අතර, එයට තති සමාගමක් විසින් සපයනු ලැබූ යුතුය. රැකියා ව්‍යාප්ති විකාල සංඛ්‍යාවක්ද ඇතුළත් වේ. සපයනු ලැබූ අරමුදල විවින් වැඩි ප්‍රමාණයක් සපයනු ලැබුවේ නිෂ්පාදන ආයතනය.

විය. ලාභ සහ වත්තම් ඇසුරින් බලන කළ මෙම අංශය තුළ වර්තනයක් දක්නට ලැබූණි. සමාගමිනි පමණක් දළ වත්තම් පියයට 13 කින් වැඩි වේ 2001 අවසානයට රුපියල් දෙ ලක්ෂ 35,213 ක් විය.

වර්තය තුළදී, නීතිත සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ කටයුතු යන දෙකම පුරුද් විය. නීතිත ආරක්ෂණ අරමුදලයින් මූල්‍ය වට්තනාකම රුපියල් දී ලක්ෂ 29,143 ක් විය. එය පසුගිය වර්තය හා සයඳන විට පියයට 22 ක වැඩිවිමති. තව නීතිත රක්ෂණ කටයුතු වලින් එකතු වූ මූල්‍ය වාරික වට්තනාකම සහ මූල්‍ය රක්ෂිත මූදල් වට්තනාකම ද වර්තය තුළදී එම තැක්මාවම අනුගමනය කළේය. තව ඔප්පු සංඛ්‍යාව ආයතන වශයෙන් 230,000 ක් විය. කළුපිරිමි, මරණ සහ ආබාධිත, පවාරණය සහ අනෙකුත් හේතු මත මූල්‍ය ප්‍රතිලාභ ගෙවීම 2001 වර්තය තුළදී පියයට 16 කින් වැඩි වේ රුපියල් දී ලක්ෂ 2,166 ක් විය.

සාමාන්‍ය රක්ෂණ කටයුතුවල ශිල්‍ය රක්ෂණය, සාමාන්‍ය අනුතරු රක්ෂණය, මුහුදු රක්ෂණය, හා මෝටර රථ රක්ෂණය ඇතුළත් වේ. සාමාන්‍ය රක්ෂණ කාණ්ඩයෙහි බලපෑවුන්වෙන රක්ෂණ ඔප්පු සඳහා වූ ඇද්ද වාරික 2001 වර්තය තුළදී පියයට 7 කින් වැඩි විය. සාමාන්‍ය රක්ෂණ අංශයෙහි විශාලතම කාණ්ඩය වූ මෝටර රථ රක්ෂණ අංශයෙහි ඇද්ද වාරික ආදායම්ද වර්තය තුළදී වැඩි විය.

විනිමය පාලන රෙගුලාසිට්වල සහ මූල්‍ය අංශය උගින් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2002 වර්තයේ අයවැය මගින්

රක්ෂණ අංශය මත වූ විදේශීය ආයෝජනයන් පිළිබඳ සීමා ඉවත් කිරීමට යොජනා කරන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, රක්ෂණ අංශයෙහි විදේශීය ආයෝජන සඳහා වූ පියයට 90 සීමාව පියයට 100 ක් දක්වා ඉහළ දමුණ ලැබේ.

10.12 මූදල් වෙළෙදපොල

සමස්ත උපතතින්

2000 අවසානයදී වූ ද්‍රව්‍යීලනා හිඟය 2001 හි වැඩි කාලයක් තුළද තවදුරටත් අඛණ්ඩව පැවතුණු අතර, එම හිඟය 2001 අප්‍රේල් මායයදී ඉතා උගු තත්ත්වයට පත් විය. මෙම ද්‍රව්‍යීලනා හිඟය පියවීමට අවශ්‍ය අරමුදල, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිච්ඡාණම් පහසුකම තුළින් සපයනු ලැබේ. එමතිසා, වසරේ වැඩි කාලයක් තුළ, ඒක්ෂණ මූදල් වෙළෙදපොලේ පොලී අනුපාතික කෙරේ බලපූරුෂ ප්‍රධාන සාධකයක් වූයේ, මහ බැංකුවේ මෙම ප්‍රතිච්ඡාණම් අනුපාතිකයයි. විදේශ විනිමය මූදල් ගැනීම්, රුපයේ පුරු කුම්පත් මූදල් ගැනීම් සහ ව්‍යවස්ථාපිත සංඝිත අනුපාතිකය පහත හෙළුම යනාදී මාරුග විළින් මහ බැංකුව වෙළෙදපොලට දිගුකාලීනව ද්‍රව්‍යීලනාවය සපයනු ලැබේ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් වසරේ දෙවන හාය තුළදී, මෙම ද්‍රව්‍යීලනා හිඟය ක්‍රමයෙන් අවු විය. වසර අවසාන වනවිට, මෙම ද්‍රව්‍යීලනා හිඟය සම්පූර්ණයෙන් පහවේ ගොජේ, එය රුපියල් බිජියනයක පමණ වූ ද්‍රව්‍යීලනා අනිරික්තයක් එවට පත්විය.

10.21 අංශ සටහන
මූදල් වෙළෙදපොල ත්‍රියාකාරීත්වය 1999 - 2001

සාමාන්‍ය	රුපියල් මූදල වෙළෙදපොල	ප්‍රාථමික සාම්බාහර විළුප් විදෙදාම							දේශීලික වෙළෙදපොල (මහ බැංකුව)					
		ප්‍රාථමික ප්‍රමාණය (මූදල ඇත්ති)	පිළිමක ප්‍රමාණය (මූදල ඇත්ති)						ප්‍රාථමික විදුල්පිටිය	ප්‍රතිමිලදී ගැනීම්	ප්‍රතිච්ඡාණම්	සාම්බාහර / සාම්බාහර විදුල්පිටිය		
			ප්‍රාථමික ප්‍රමාණය (මූදල ඇත්ති)	විදුල්පිටිය	විදුල්පිටිය	විදුල්පිටිය	විදුල්පිටිය	විදුල්පිටිය	විදුල්පිටිය	විදුල්පිටිය	විදුල්පිටිය	විදුල්පිටිය		
1999														
1 කාරුණික	226,659	3,025	121,996	48,714	5,193	30,684	12,837	48,714	2,141	318	149,679	153,451	19,991	18,394
2 කාරුණික	228,935	3,811	123,996	54,103	10,886	30,482	12,735	54,103	1,581	490	56,147	54,784	85,770	87,647
3 කාරුණික	244,090	6,131	123,996	54,272	10,682	29,447	14,143	54,272	2,184	593	44,925	45,710	42,830	42,790
4 කාරුණික	255,370	6,520	124,996	57,201	12,964	33,877	10,360	57,201	920	25	56,885	55,885	51,999	51,409
2000														
1 කාරුණික	336,470	6,045	124,996	49,269	7,440	32,052	9,777	49,269	6,268	333	73,907	75,863	36,716	35,824
2 කාරුණික	281,150	10,465	124,996	43,799	16,089	18,209	9,501	43,799	3,536	200	7,070	7,141	294,937	286,994
3 කාරුණික	409,243	11,743	131,996	48,548	23,176	14,381	10,991	48,548	1,409	103	20,129	19,957	222,827	223,292
4 කාරුණික	338,358	30,339	134,996	40,428	6,724	19,138	14,566	40,428	3,734	1,429	9,301	8,429	1,162,712	1,141,286
2001														
1 කාරුණික	294,051	5,638	134,995	46,207	1,180	26,800	18,227	46,207	2,808	596	8,427	9,010	1,858,808	1,853,857
2 කාරුණික	263,931	4,760	150,420	64,221	38,643	15,457	10,121	64,221	4,009	0	10,228	9,969	1,593,573	1,606,965
3 කාරුණික	427,901	7,802	160,420	61,289	35,470	15,882	9,937	61,289	7,924	126	13,408	13,648	1,008,914	1,015,779
4 කාරුණික	510,734	9,132	170,995	76,295	44,238	15,763	16,294	76,295	6,947	42	23,428	21,689	319,113	332,733

(e) පැමු කාරුණිකම අවසාන සකස් සියලුම ප්‍රමාණය

මුදය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අන්තර බැංකු රේකුණ මූදල වෙළෙඳපොල

දුවකිලතා හිඟය පිළිබඳ කරමින්, විශේෂයෙන් වසරේ පළමු භාගය තුළදී, අන්තර බැංකු ජේක්ෂණ මූදල වෙළෙඳපෙල පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවැති අතර, බර තබන දෙ සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය සියයට 20 න් 25 න් අතර මට්ටමක පැවැතියි. කෙසේ වූවද, දුවකිලතා තනත්වය යහපත් අතට හැරීමින්, මහ බැංකුවේ පොලී අනුපාතික පහත වැට්මත් හේතුකොටගෙන, වසරේ පසු භාගය තුළදී එක්ෂණ මූදල වෙළෙඳපෙල පොලී අනුපාතික සියයට 12 න් 15 න් අතර වූ මට්ටමකට ඇතුළු විය. වසර 2000 දී රුපියල් බිලියන 1,365 ක් වූ වෙළෙඳපෙල මූල්‍ය පිරිවැවුම වසර 2001 දී රුපියල් බිලියන 1,497 දක්වා සියයට 10 ක වැඩිවිමක් පෙන්වුම් කරන ලදී.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොල

භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, රජයට කෙටි කාලීන අරමුදල සපයන මූලික මාරගය ලෙස තවදුරටත් පැවැතියි. වසර 2001 ආරම්භයේදී රුපියල් බිලියන 135 ක් වූ පාරැලිමෙන්තුව මගින් අනුමත වූ තොපියවා පවතින භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සීමාව, වසර 2001 අප්‍රේල් මාසයේදී රුපියල් බිලියන 175 ක් දක්වා වැඩිකරන ලදී. මහ බැංකුව තම පොලී අනුපාතිකයන් ඉහළ දම්මත් පහ දුවකිලතා හිඟයන් ශේතුකොටගෙන වසරේ ජනවාරි භා පෙබරවාරි මාසවලදී සියලුම පරිණාම කාලයන් පසුව වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල එලදී අනුපාතිකයන් ඉහළ හිශේය. වසරේ මූල් භාගය තුළදී මෙම අනුපාතිකයන් ඉහළ මට්ටමක පැවැතියි. කෙසේ වූවද, මහ බැංකු පොලී අනුපාතික පහ ල වැට්මත්, රජයේ විදේශ විනිමය යෝග ගැනීම් ඉහළ යාමත් ශේතුකොටගෙන, වසරේ දෙවන භාගය තුළ මෙම එලදී අනුපාත සියයට 13-14 දක්වා වූ මට්ටමකට පහත වැටිනි. සාපේක්ෂක වශයෙන් ඉහළ පැවැති එලදී අනුපාතයන් ඉහළ හිශේය. වසරේ මූල් භාගය තුළදී මෙම අනුපාතිකයන් ඉහළ මට්ටමක පැවැතියි. කෙසේ වූවද, මහ බැංකු පොලී අනුපාතික පහ ල වැට්මත්, රජයේ අධියකත්වයක් දක්වා ලැබේ.

වසර 2000 දී රුපියල් බිලියන 182 ක් වූ මූල් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුතුව, වසර 2001 දී රුපියල් බිලියන 248 දක්වා ඉහළ ගොයේ තිබේ. විශේෂයෙන්ම වසරේ මූල් භාගය තුළදී වෙළෙඳපෙලට දුවකිලතාවය සැපැයීමේ අරමුණින්, තම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සංවිධාන වෙන්කරවා ගැනීම තුළින් හෝ ප්‍රාථමික වෙළෙඳපෙලින් එලදී ගැනීම තුළින් හෝ මහ බැංකුව මෙම මූල් නිකුතුවන් රුපියල් බිලියන 120 ක් (සියයට 48 ක්) මිලදී ගනු ලැබේ. මෙම එලදී ගැනීම් විලින් වැට්මි ප්‍රමාණයක වසර තුළදී නැවත නිකුත්කරන ලද දින 91 භා දින 182 බිල්පත් වූ අතර, එයින් මහ බැංකුවේ ඇද්ධ රජයේ සුරෙකුම්පත් සංවිධාන බලපෑමක් ඇති තොටිය. 2000 දී රුපියල් බිලියන 38 ක් වූ මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සංවිධාන, වසර 2001 දී රුපියල් බිලියන 57 ක් දක්වා වැඩි වූ තමුන්, මහ බැංකුවේ සතු මූල් රජයේ සුරෙකුම්පත් සංවිධාන රුපියල් බිලියන 8.6 කින් ඇතුළු වී රුපියල් බිලියන 58.2 දක්වා පහත වැටිනි.

විමර්ශනයට හාජනය වන වසර තුළදී, මූල් විටිනාකම රුපියල් බිලියන 45.6 ක් වූ නව නිකුතු 20 ක්ද, මූල් විටිනාකම රුපියල් බිලියන 9.6 ක් වූ බිල්පත් විශාම ගැනීම් 3 ක්ද සිදුකරන ලදී. වසර 2000 දී රුපියල් බිලියන 135 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල තොපියවා ඇති මූල් විටිනාකම, වසර 2001 අවසාන භාගයේදී රුපියල් බිලියන 170 ක් දක්වා ඉහළ ගොස් තිබේ.

භාණ්ඩාගාර බිල් සඳහා වූ මහ බැංකුවේ වට්ටම හා ප්‍රතිච්චිවටම වෙළෙඳපොල

වසර තුළ කරන දෙ මූල් පසු විකුණුම් (වට්ටම කිමි) ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 21.7 ක් වූ අතර, එය පසුගිය වසර හා සයදන කල සියයට 45 ක වර්ධනයක් පෙන්වුම් කරයි. වසරේ දෙවන භාගය තුළදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් එලදී අනුපාතයන්ගේ සිදු වූ පහ යාම, වෙළෙඳපෙල සහභාගිකරුවන් මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දරීම් වලින් එලදී ගැනීම් කිරීමට පෙළඳවීමක් ඇති කෙරිණි. මෙව ප්‍රතිච්චිවද වශයෙන්, වසර 2000 දී රුපියල් බිලියන 2.1 ක් වූ පසු මිලදී ගැනීම් හෙවත් ප්‍රතිච්චිවටම කිමි, වසර 2001 දී රුපියල් බිලියන 0.8 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටිනි. ප්‍රාථමික වෙළෙඳපෙලේ එලදී අනුපාතයන්ට සාපෙක්ෂව ද්‍රව්‍යීකිත වෙළෙඳපෙලේ පැවැති ඉහළ ප්‍රතිච්චිවටම නිසා සියා වෙළෙඳපොලහේ සහභාගි වන ආයතන තම බිල්පත් ප්‍රතිච්චිවටම කිරීමට තීරණය කළේ නම් මුත්‍රතට ප්‍රාග්ධන අලාභවලට මූහුණුම්ව සිදුවිය හැකිව තිබූණි. එමතිසා මුත්‍රත් තම බිල්පත් ප්‍රතිච්චිවටම කිරීම වෙනුවට ප්‍රතිච්චුණුම් කිරීම මගින් තම කෙටිකාලීන දුවකිලතා අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීමට පෙළඳුණි.

ප්‍රාථමික වෙළෙඳපෙලේ පැවැති එලදී අනුපාතිකවලට අනුකූලව, වට්ටම හා ප්‍රතිච්චිවටම අනුපාතිකයන් ද වෙනස් විය. 2000 අවසානයේදී සියයට 18.96 ක් වූ වට්ටම අනුපාතිකය, 2001 අවසානයේදී සියයට 12.69 ක් දක්වා ද ප්‍රතිච්චිවටම අනුපාතිකය සියයට 21.72 කිට සියයට 14.99 දක්වා ද පහත වැටිනි.

මහ බැංකු ප්‍රතිම්ලදීගැණුම් වෙළෙඳපොල

වසරේ මූල් භාගයේදී පැවැති එලදී අනුපාතිකවලට අනුකූලව, වට්ටම හා ප්‍රතිච්චිවටම අනුපාතිකයන් ද වෙනස් විය. 2000 අවසානයේදී සියයට 110.4 ක් වූ මහ බැංකු මූල් ප්‍රතිම්ලදී ගැණුම් ප්‍රමාණය, වසර 2000 දී රුපියල් බිලියන 110.4 ක් වූ මහ බැංකු මූල් ප්‍රතිම්ලදී ගැණුම් ප්‍රමාණය, වසර 2001 දී රුපියල් බිලියන 55.5 ක් දක්වා සියයට 51 කින් පහත වැටිනි. එනමුදු, වසර අවසාන භාගයේදී භැරු කළාභරින් හාවිතා කරනු ලැබේ. එම තිසා, වසර 2000 දී රුපියල් බිලියන 110.4 ක් වූ මහ බැංකු මූල් ප්‍රතිම්ලදී ගැණුම් ප්‍රමාණය, වසර 2001 දී රුපියල් බිලියන 55.5 ක් දක්වා සියයට 51 කින් පහත වැටිනි. එනමුදු, වසර අවසාන වකවිට දුවකිලතා තනත්වය යහපත් අතට හැරීමන් සමඟ, ප්‍රතිම්ලදී ගැණුම් ප්‍රමාණය වර්ධනය වූ අතර, දසුම්බර මාසයේදී එහි මූල් ගැණුදෙනු ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 11.8 ක් විය. ප්‍රතිම්ලදී ගැණුම් අනුපාතය සියයට 20 දක්වා ජනවාරි මාසයේදී ඉහළ දම්මත් උතු ලැබේ. වසර අවසානයේදී එහි සියයට 12 ක් දක්වා අඩු කරනු ලැබූ අතර, එයින් පදනම් අංක 650 කම අඩු කරන ලද්දේ වසරේ දෙවන භාගයේදී.

මහ බැංකු ප්‍රතිච්ඡලුම් වෙළෙදපොල

වසර තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැංකුමිකර වලින් කෙරුණු ප්‍රතිච්ඡලුම් ගණුදෙනු ප්‍රමාණය රුපියල් නිලධාන 4,780 ක් දක්වා විශාල ලෙස වැඩි වූ අතර, එය විශේෂයෙන් වසරේ මුළු කාරුණු දෙක තුළ අන්තර බැංකු ඒක්ස්ජන වෙළෙදපලේ පැවැති අධික ද්‍රව්‍යීකෘතා හිඟය පිළිබඳ කරන්නක් විය. පෙර වසර හා සපයන කළ, මෙය සියයට 178 ක වර්ධනයක් පෙන්වුම් කරයි. මුළු පිරිවුවුලෙන් සියයට 95 ක් සඳහා දෙක වූ භාණ්ඩාගාර බැංකුමිකර, ප්‍රතිච්ඡලුම් සඳහා යොදගත්තා දෙ උපකරණ දෙකින් වැඩි ජනපිළියතාවයක් අත්කර ගත් උපකරණය විය. වසර මුදල් සියයට 23 ක් වූ ප්‍රතිච්ඡලුම් අනුපාතිකය වර්ෂය අවසානයේදී සියයට 14 දක්වා, අවස්ථා හයකදී පදනම් අංක 900 කින් අඩු කරනු ලැබේය.

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙදපොල

ජනවාරි 23 දී සිට බලපවත්වන පරිදි, විදේශ විනිමය අනුපාතිකය නිදහසේ පාවිමට ඉඩ භැරිම, වසරේදී දේශීය, විදේශ විනිමය වෙළෙදපලේ සිදු වූ වච්චන්ම වැදගත් සිදුවීම විය. තව කුමය යටතේ වෙළෙදපල ඉල්ලුම් හා සැපයුම් බලවිග අනුව විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වීමට ඉඩ හරිනු ලැබේ. මෙම කුමය හැඳුන්වා දීමන් සමඟම, මහ බැංකුව විදේශ විනිමය මුදල් ගැනීම් හා විනින්ම් අනුපාතික දෙනීක්ව පුරුව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම අහෝසි වූ අතර, එ වෙනුවට, විනිමය අනුපාතිකයේ සිදුවන අධික උච්චාවනයන් සමනය කිරීමන්, නිල විදේශීය සංවිත තර කර ගැනීමන්, යන අරමුණ ඇතිව, මහ බැංකුව ක්‍රියාකාරී ලෙස විදේශ විනිමය වෙළෙදපල තුළ සහභාගි විය.

විමර්ශනයට භාර්තය වන වසර තුළදී, මහ බැංකුව විදේශ විනිමය වෙළෙදපලින් ඇමෙරිකානු බොලර් මිලියන 179 ක් මුදල් ගත් අතර, ඇමෙරිකානු බොලර් දෙ ලක්ෂ 52 ක් විකුණු ලැබේය. පෙර පැවැති පාලිත පාවතා විනිමය අනුපාතය යටතේ, විනිමය අනුපාතිකය ස්ථායිකිරීමේ අරමුණන්, මෙම මුළු විකුණුම් වලින් සියයට 63 ක්ම කරන ලදදේ වසර ජනවාරි මාසය තුළදීය. පෙර වසර හා සපයන කළ, මහ බැංකුවේ එනැන් විනිමය ගණුදෙනු ප්‍රමාණයේ සිදු වර්ධනයක් පෙන්වුම් කෙරේ.

වසරේ දෙවන භාගයේදී, විදේශ විනිමය මුදල් ගැනීම් වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් සිදු කරන ලදදේ, විදේශීය සංවිත තර කර ගැනීමේ අරමුණ සම්බන්ධ විය. වසර තුළදී මහ බැංකුව, එනැන් විදේශ විනිමය වෙළෙදපල තුළ පමණක් ක්‍රියාත්මක විය. විදේශ විනිමය වෙළෙදපලහි මුදල් ගැනීම් හා විකුණුම් අතර ආන්තිකය පහළ වැවුණු අතර එය බොලරයකට ගන 60 ක් පමණ වූ මට්ටමේ පැවැතියි.

විදේශීය විනිමය මුදල් වෙළෙදපලේ මාස 6 ක් දක්වා වූ ඉදිරි විනිමය වෙළෙදපොල තුළ ක්‍රියාත්මක වන වාණිජ බැංකුවල, එනැන් විනිමය පිරිවුවුම ඇමෙරිකානු බොලර් 1,037 ක් විය. වාණිජ බැංකුවල ඉදිරි විනිමය ගණුදෙනු මාසයට වඩා අඩු පරිණ කාලයක් සහිත ගණුදෙනුවල

සංයෝගීකාරු වී තිබේ. මුළු ඉදිරි විනිමය ගණුදෙනුවල විට්නාකම ඇමෙරිකානු බොලර දැක්වා 253 ක් විය. වසර මුදලදී ඉදිරි විනිමය සිවිපූම් මත, මහ බැංකුව සියයට 50 ක ආන්තිකයක් පනතා තිබූ අතර, (මෙය සියයට 25 දක්වා අඩු කරනු ලදවා අනතුරුව පම්පුරණයෙන්ම අහෝසි කරන ලදී.) ඉදිරි විනිමය සිවිපූම්වල උපරිම පරිණ කාලයද මාස 6 දක්වා සිමා කරන ලදී. විනිමය අනුපාතිකය නිදහසේ පාවිමට ඉඩ හැරිමෙන් පසුව එහි ඇතිවිය හැකි අනවාස්‍ය විවෘතයන් වලක්වා ගැනීමේ පුරුව ආරක්ෂක සියවර වශයෙන් මෙම ක්‍රියා මාරුග අනුගමනය කරන ලදී. මෙම ක්‍රියා මාරුග විදේශ විනිමය වෙළෙදපොලේ ස්ථායිකාරීවයට උපකාරී වූ නමුදු, එයින් ඉදිරි විනිමය වෙළෙදපොල කටයුතු දැඩි ලෙස පනත වැඩියි.

වාණිජ පත්‍ර

වාණිජ පත්‍ර යනු සමාගම් විසින් තම කාරක ප්‍රාගධන අවාසනා සපුරා ගැනීම සඳහා නිකුත් කරනු ලබන කෙටිකාලීන මුදල් උපකරණ විශේෂයකි. පම්පුරුදික බැංකු උපකරණ හා සපයනවිට, වාණිජ පත්‍ර මාත්‍ර දෙන්නත්ට මෙන්ම ණය ගන්නත්ටද වඩා හොඳ පොලී ප්‍රතිලාභයන් ලබා දෙන්නකි. මෙම උපකරණයේ ජනපිළියතාවයද දනව ඉහළ යමින් පවතී.

වර්ෂය තුළදී මුළු වාණිජ පත්‍ර නිකුත්ත් ප්‍රමාණය රුපියල් නිලධාන 23.3 ක් වූ අතර එයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් (සියයට 95 ක්) වාණිජ බැංකුවල ආධාරයෙන් නිකුත් කරනු ලැබූ එවා විය. මෙම වසර මුළු නිකුත්ත් ප්‍රමාණය සෙර වසරේදී මෙන් දෙනුණුයකටත් වඩා වැඩි විය. වාණිජ පත්‍ර වෙළෙදපළ මාස නෑත් පරිණ කාලය තුළ දැඩි ලෙස (සියයට 88 ක්) සංයෝගීකාරු වී තිබුණු අතර, ඉතිරි සියල්ලම පාහේ මාස හයේ පරිණ කාලයට අයත් විය. වසර අවසානයේදී හොඳියවා ඇති මුළු වාණිජ පත්‍රවල විට්නාකම රුපියල් නිලධාන 5.5 ක් විය. වර්ෂයේ මුළු හාගයයේදී රටේ පැවැති ඉහළ පොලී අනුපාතිකයන්, ණය ගන්නත් වාණිජ පත්‍රවල යොමු කිරීමට ගොහොරුවට ඉවහල් වීමට ඉඩ තිබා හැකිවිය තිබූ අතර එයට සැක්ක් වූ යියෙන් වාණිජ බැංකු අයිරා පහසුකම් හා සලකන විට වාණිජ පත්‍රවල ණය පිරිවුය අඩුවීමය.

10.13 ප්‍රාගධන වෙළෙදපොල

කොළඹ කොටස් පුවමාරුවෙහි ක්‍රියාකාරීන්වය ආර්ථික කටයුතුවල පසුබැජම සිවිපූම් කරමින් වසරේහි හතර වැනි කාරකුව දක්වාම පනත ටට්ටමක පැවතුණි. විශේෂයෙන්ම 2001 පළමු හාගය තුළදී, ස්ථීර පොලී ගෙවන පුරුණක්මින් සඳහා වූ පොලී ඉහළ වට්ටමක පැවතිමද කොළඹ කොටස් පුවමාරුවෙහි පිරිවුවුම අඩු වීමට දයක විය. සමාගම්වල ආදයම බඳු මත 2001 අප්‍රේල් මස සිට බලපුවුන්වෙන පරිදි අවුරුදුක කාලයක් සඳහා සියයට 20 ක අධි හාරයක් පැනවීම කොළඹ කොටස් පුවමාරුවෙහි ගණුදෙනු සඳහා අයහපත් ලෙස බලපෑ තවත් පාධනයක් විය. කෙසේ වූවිද,

2001 අවසාන කාර්මුව තුළදී වෙළෙදපොල උපත්තින් සම්පූර්ණයෙන්ම වෙතස් වූ අතර සියලුම කොටස් වෙළෙදපොල දරුණුකායන්හි විශාල වර්ධනයක් වාර්තා විය. වර්ෂය අවසානයේදී වෙළෙදපොල වාතාවරණයෙහි වර්ධනයන් පැවතියද, විදේශීය ආයෝජකයින් 2001 වර්ෂය සම්පූර්ණයක් ලෙස ගත් කළ, ගුද්ධ විකුණුම්කරුවන් විය. කෙසේ වූවද, පසුගිය වර්ෂය සමඟ සන්ස්කෘතිය කිරීමේදී, ගුද්ධ විදේශ ගාලුයේම් 2001 වර්ෂයේදී අඩු විය. මේ අතර, 2001 බැංකුම්බර මාසයේදී, කොළඹ කොටස් තුවමාරුව විසින් කොටස් යෙයට දීම හා යෙයට ගැනීම් හඳුන්වාදෙන ලදී. මෙමගින් සාමාන්‍යයෙන් ගණුදෙනු නොවන කොටස්, ගණුදෙනු යදහා භාජනය කිරීමට දිරි ගැනීමක් වේයියි විශ්වාස කෙරුණි. වර්ෂය තුළදී සා-ගම්ක යෙයකර වෙළෙදපොල තව දුරටත් ව්‍යාප්ත වූ අතර සමාගම් තුනක් විසින් යෙයකර තිබුණ් කරන ලදී. ඉන් එක් සමාගමක් සිය යෙයකර යදහා ලැයිස්තුගත කිරීමක්ද ලබාගත්තා ලදී. බැංකුම්කර වෙළෙදපොලෙහි තව උපකරණයක් හඳුන්වා දෙමින්, රුපය විසින් ඇමෙරිකානු බොලර අගයන් යුත් ශ්‍රී ලංකා ස-වර්ධන බැංකුම්කර, 2001 නොවූම්බර හා දෙසැම්බර මාස විලදී තිබුන් කරන ලදී.

වසරේහි අවසාන කාර්මුවේදී කොටස් තුවමාරුවෙහි වූ වර්ධනය වීම සියලුම වැදගත් වෙළෙදපොල දරුණුකායන් මත යැලුකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරන ලදී. වර්ෂ 2000 අගදී රුපියල් බිඳියන 89 සිට 2001 තුන්වන කාර්මුව අවසානයේදී රුපියල් බිඳියන 80 දක්වා පහත වැවුණු වෙළෙදපොල ප්‍රාග්ධනිකරණය 2001 වර්ෂය අවසන් වන්විට රුපියල් බිඳියන 124 දක්වා වූවි විය. වර්ෂයේ පළමු කාර්මු තුන තුළදී පිළිවෙළින් සියයට 10 කින් සහ සියයට 13 කින් පහත වැවුණු සම්පූර්ණ කොටස් මිල දරුණුකාය සහ

මිල-ක මිල දරුණුකාය 2001 වර්ෂය සම්පූර්ණක් ලෙස ගත් කළ සියයට 38.7 ක සහ සියයට 47.6 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. 2001 වසර අග වනවිට, සම්පූර්ණ කොටස් මිල දරුණුකාය 621 ක් වූ අතර, එය 1993 වර්ෂයෙන් (සියයට 61.7) පසු වාර්තා කරන ලද ඉහළම වාර්ෂික වර්ධනය විය. 1999 දී හඳුන්වා දෙන ලද මිල-ක මිල දරුණුකාය 2001 දෙසැම්බර 10 වන දින එකත් වාර්තා කරන ලද ඉහළම අගය වන 1,164 ක් වූ අතර වර්ෂය අගදී එහි අගය 1031 ක් විය. කොළඹ කොටස් තුවමාරුවෙහි වාර්තා වූ ඉහළම දෙනීන් පිරිවැවුම වන රුපියල් දැන ලක්ෂ 867, 2001 දෙසැම්බර මාසය යදහා රුපියල් දැන ලක්ෂ 258 ක් වූ සාමාන්‍ය දෙනීන් පිරිවැවුම 1994 පෙබරවාරි මාසයෙන් පසු වාර්තා වූ ඉහළම අගය වේ. 2001 වසරේහි අවසාන කාර්මුව තුළදී කොළඹ කොටස් තුවමාරුවෙහි කටයුතු ඉහළයාම කෙරෙහි මූලිකවම දෙක වූවේ දේශීය පුළු ගණුදෙනුකරුවන් වන අතර, ඒ යදහා මූලික වශයෙන් තව රුපයක පිහිටුවීමක් සමඟ වෙළෙදපොල සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ තව අපේක්ෂාවන් බලපෑ බව විශ්වාස කෙරේ. කොළඹ කොටස් තුවමාරුවෙහි පිරිවැවුම වාර්තාගත අයුරින් ඉහළ ශිය පසුගිය වසරේදී මෙන්ම 2001 දී ද විදේශීය ආයෝජකයින් ගුද්ධ විශ්වාස ඇමෙරිකානු විසින් වූ අතර බොහෝ විදේශීය ආයෝජකයින් වර්ෂය අවසානයේදී යැලුකිය යුතු ලාභ උපයින් කොළඹ කොටස් තුවමාරුවෙන් ඉවත් විය. 2000 වර්ෂයෙහි ගුද්ධ විශ්වාස එ.ඩ. බොලර දැන ලක්ෂ 44 හා විදේශීය ආයෝජකයින්ගේ මිලදැනීම් හා විකිණීම් වසර තුළදී පිළිවෙළින් එ.ඩ. බොලර දැන ලක්ෂ 23 ක් හා එ.ඩ.බොලර දැන ලක්ෂ 34 ක් වෙමින්, ගුද්ධ විශ්වාස එ.ඩ.බොලර දැන ලක්ෂ 11 ක් විය. ජාත්‍යන්තර වෙළෙදපොලෙහි රාජියකම කොළඹ කොටස් තුවමාරුවෙහි පැවති තත්ත්වයට භාත්පයින් වෙනස් තත්ත්වයන් පැවති අතර 2001 අවසානය වනවිට එම මිල දරුණුකායන්හි පසුබැජමක් වාර්තා විය.

ඉහළ පොලී පැවතිම හේතුවෙන් බැංකුම්කර වෙළෙදපොල කටයුතු 2001 දී යාපේක්ෂව පහත මට්ටමක පැවතුනි. හාන්ඩ්බාගාර බැංකුම්කර තිබුණ්න් 2001 දී රුපියල් බිඳියන 47.1 ක් වූ අතර, රට යාපේක්ෂව 2000 දී හාන්ඩ්බාගාර බැංකුම්කර තිබුණ්න් රුපියල් බිඳියන 125.3 ක් විය: තවද 2001 දී අයුරුදු 2-6 පරිණත කාල සීමාවන් පහිත හාන්ඩ්බාගාර බැංකුම්කර තිබුන් කරන ලද තම්බ්, 2001 දී තිබුන් කරන ලදදේ අයුරුදු 2-3 පරිණත කාල සීමාවන් යහිත හාන්ඩ්බාගාර බැංකුම්කර පමණි. පසුගිය වර්ෂය හා යසයනාකළ 2001 දී රුපය විසින් හාන්ඩ්බාගාර බැංකුම්කර තිබුන් කිරීමෙන් බොහෝ යෙය ප්‍රමාණය අඩු වූවේ රුපය විසින් රුපියල් යෙය වූවි වශයෙන් තිබුන් කළ බැවිති. තවද, රුපය විසින් එකස් ජනපද බොලර දැන ලක්ෂ 158.5 ක් ශ්‍රී ලංකා ස-වර්ධන බැංකුම්කර තිබුන් කිරීම තුළින් බලාගත්තා ලදී.

10.22 ස-බා සටහන කොටස් වෙළෙදපොල දරුණුකායන්

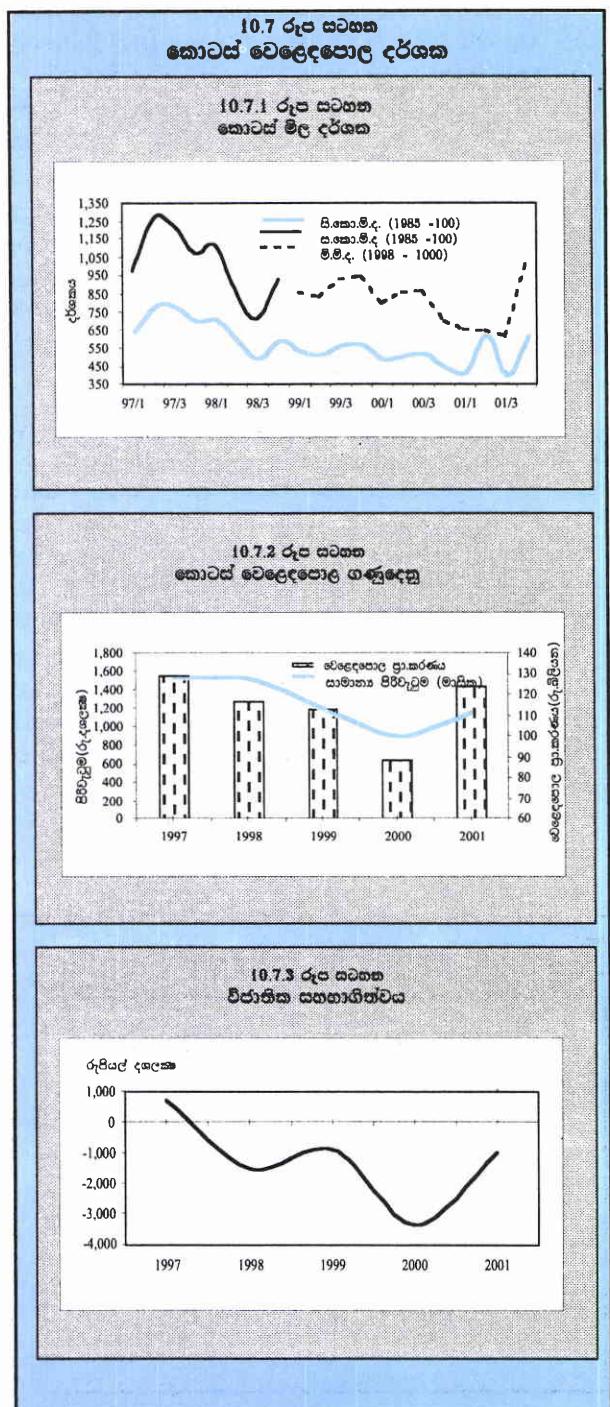
	1999	2000	2001
වෙළෙදපොල ප්‍රාග්ධනිකරණය (රු.බිලියන) (අ)			
	112.8	88.8	124.0
තව තිබුණ්න් ස-බාව	5	2	-
තිබුන් කළ මුළු කොටස් ස-බාව(දැනැනු)	38	6	-
තිබුන් කළ කොටස්වල වචනාකම (රු.දැනැනු)	537	60	-
අලෙවි කළ කොටස් ස-බාව(දැනැනු)	486	449	747
අලෙවි කළ කොටස්වල වචනාකම (රු.දැනැනු)	14,293	10,624	13,905
මිල දරුණුක (අ)- සියලුම කොටස්			
මිල දරුණුක	572.5	447.6	621.0
මිල දරුණුක			
	937.5	698.5	1,031.0

(අ) වර්ෂය අවසානයේදී

මූලය : කොළඹ කොටස් තුවමාරුව

ප්‍රාථමික කොටස් වෙළෙඳපොල

2001 වසර තුළදී ප්‍රාථමික කොටස් නිශ්චත්‍ය නොපැවතුණි. කොමරුපල බැංකුව විසින් වර්ණීය කොටස් දැන ලක්ෂ 50 ක් (රුපියල් 10 නාමික අගයක් යහිත) අලෙවිය යදහා නිශ්චත් කරන ලද අතර අධි දෙකන්වියන්

අූති ව්‍යවහාර් තවත් වර්ණීය කොටස් දැන ලක්ෂ 50 ක් නිශ්චත් කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. මුළුන් නිශ්චත් කළ කොටස් යදහා අධි දෙකන්වියන් ලැබුණු අතර, දෙක වූ මුළු කොටස් සංඛ්‍යාව 90,555,500 විය. මේ අතර යුගකර කොටස් බවට පරිවර්තනය කිරීම හේතුවෙන් සීමායහිත හසුපායක්තිත්තෙන් වැට්ටි සමාගමේ කොටස් 6,315,789 යදහා ද සීමායහිත උඩුප්‍රස්ථාලාව වැට්ටි සමාගමේ කොටස් 2,298,850 යදහා ද 2001 දැන දෙකන්විය ලැබුණි. වර්ෂය තුළදී සමාගම් 9 ක් විසින් රුපියල් දැන ලක්ෂ 472 ක අගයකින් යුත් ප්‍රසාද නිශ්චත් කළ අතර සමාගම් 5 ක් විසින් රුපියල් දැන ලක්ෂ 213 ක අගයකින් යුත් සීමිකම් නිශ්චත් සිදු කරන ලදී. මේ හා සාම්ප්‍රදානාතමකව, සමාගම් 15 ක් මගින් පසුගිය වර්ෂයේදී කරන ලද ප්‍රසාද නිශ්චත්වල අගය රුපියල් දැන ලක්ෂ 2,541 ක් වූ අතර සමාගම් 8 ක් මගින් එම වසරේදී කරන ලද සීමිකම් නිශ්චත් විසින් වැට්ටි සමාගම් 8 ක් මගින් පසුගිය වර්ෂයේදී කරන ලද ප්‍රසාද නිශ්චත්වල අගය රුපියල් දැන ලක්ෂ 713 ක් විය. මෙම අඩුවීම ආරැලික ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි පසුජ්‍යම් හේතුවෙන් සමාගම්වල ලාභයිතවය අඩුවීම තුළින් පිළිනිමු විය.

මෙය පුදුක්ම්පත් වෙළෙඳපොල තවදුරටත් 2001 වර්ෂයේදී ව්‍යාප්ත විය. සීමායහිත රැගල ඉත්සුවරණයේ සමාගම ප්‍රසාද ගුරුත්වා ඇතුළත් (රුපියල් දැන ලක්ෂ 90) නිශ්චත් කළ අතර සීමායහිත සෙලාන් බැංකුව (රුපියල් දැන ලක්ෂ 539) සහ සීමායහිත ලංකා භාෂ්පිටල් කෝපරැෂන් (රුපියල් දැන ලක්ෂ 400) ගුරුත්වා ඇතුළත් නිශ්චත් කිරීමෙන් සිය අරමුදල් වර්ධනය කර ගන්නා ලදී.

දේශීයියක කොටස් වෙළෙඳපොල

වර්ෂය අවසානය වනවිට වෙළෙඳපොල ක්‍රියාකාරීත්වය සැලකිය යුතු වශයෙන් ඉහළ හිය බැවින් වසරේහි පළමු මාස තවය යදහා රුපියල් දැන ලක්ෂ 29 ක් වූ සාමාන්‍ය දෙනෙනික පිරිවුම්, අවසාන කාරුණිකේදී රුපියල් දැන ලක්ෂ 150 ක් දක්වා ඉහළ හියෙය. වර්ෂය අගදී ඉහළ පෙළේ සමාගම්වල (blue chip companies) කොටස් මිල ඉහළ යාමන් සමඟ වෙළෙඳපොල මිල ඉපැයිම් අනුපාතිකය, 2000 වසර අගදී 5.2 සිට 2001 වර්ෂය අග වන විට 7.5 ක් දක්වා වැඩි විය. පිරිවුම්, කොටස් මිල හා වෙළෙඳපොල ප්‍රාග්ධනීකරණය ඉහළ යාමන් සමඟ සමස්ථ මිල දරුණකය යහා මිල-ක මිල දරුණකය ඉහළ හිය අතර, මෙම වෙළෙඳපොල වර්ධනයන් ආභිජන මිල දරුණකයන්හි ද පිළිනිමු විය. ගබඩා සහ යුදුක්ම් අඟ දරුණකය නැරඹු විට අනෙකුත් සියලුම ආභිජන මිල දරුණකයන්හි වර්ෂය අවසානය වනවිට වර්ධනයන් වාර්තා විය. කෙසේ තමුන් 2001 වර්ෂයේ පළමු කාරුණු තුන යදහා දත්ත ලැබේ ඇති දත්ත අනුව, ලැයිස්තුගත සමාගම් බොහෝමයක ලාභ, 2000 වර්ෂයේ ටට සාපේක්ෂ කාල පරිවිශේදය හා සාම්ප්‍රදානාය කිරීමේදී අඩුවීමක් පෙන්වයි. උදාහරණයක් විසින් 2001 අගදී වෙළෙඳපොල ප්‍රාග්ධනීකරණයන් සියයට 62 ක් යදහා දෙක වූ ටැංක් වෙළෙඳපොල ප්‍රාග්ධනීකරණයක් ඇති සමාගම් 30 අඩුවීන් සමාගම් 20 ක ලාභවල අඩුවීමක් වාර්තා විය. වසර 2001 අග වනවිට වෙළෙඳපොල ප්‍රාග්ධනීකරණයන් සියයට 37 ක දෙකන්වියක් දරු ඉහළම්

ප්‍රාග්ධනීකරණයක් ඇති සමාගම් 10 අනුරූප සමාගම් අවක ලාභවල අඩුවේමක් පැවතුණි. වර්ෂය අවසානය වනවිට දේශීය ගණනාධිකරුවන් කොටස් වෙළෙඳපාල මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් උත්ත්සුවක් දක්වූ තත්ත්ව විදේශීය ආයෝජකයින් 2001 දී තවදුරටත් ඇද්ධ විකුණුම්කරුවන් විය. රුපියල් දා ලක්ෂ 3,137 ක් වූ මුත්තේ විකුණුම් රුපියල් දා ලක්ෂ 1,025 කින් මුත්තේ මිලදී ගැනීම් දක්මලාවිය.

10.23 සංඛ්‍යා සටහන
2001 වර්ෂය ඇලදී දීමිනික කොටස වෙළෙඳපාලයේ ඇලදී වූ කොටස
ආයෝජන වර්ෂීකරණය අනුව

ආයෝජන වර්ෂීකරණය	ගණනාධිකරණය සංඛ්‍යාව	කොටස් සංඛ්‍යාව දිනය	පිළිග්‍රිත (රුපියල්)
බැංකු තුළු හා රුපියල්	55,745	280,936	5,494
නීම වර්ත, ආහාර හා දුම්කොළ	13,413	58,404	977
රසායන දුවා හා මාෂය	2,236	2,898	79
දීමිනික හා ඉංජිනරු	3,800	15,821	247
විවිධ	15,952	54,194	2,717
පාචින් හා රෙදීපිළි	655	3,378	15
සේවල් හා පාචින්	10,272	159,910	1,097
ආයෝජන හාර	1,277	2,447	76
ඉවිම් හා දේපල	4,042	19,592	131
නීජපාදන	27,017	86,079	1,688
මෝටර රථ	853	1,822	44
මයිල් පාමි	53	930	477
වුවිලි	19,271	38,379	419
සේවා	2,742	12,827	341
ගබ්‍රා හා පැපුම්	521	4,365	11
වෙළද	1,874	4,978	83

මිශ්‍ය : කොටස කොටස පුව්වනාදා

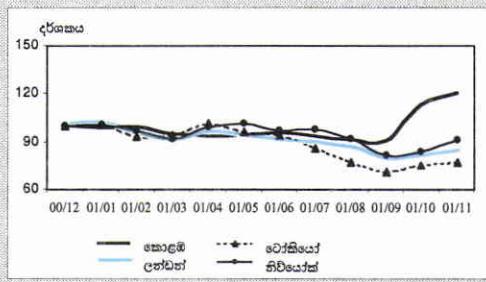
ප්‍රධාන ජාත්‍යන්තර සහ කළුපිය කොටස් වෙළෙඳපාලවල්

වර්ෂය අවසන් වනවිට අන්තර්ජාතික කොටස් වෙළෙඳපාලවල් බොහෝමයක පසු බැංකීම් වාර්තාව විය.

ඇමෙරිකා එක්සන් ජනපදයේ 2001 මාර්තු මාසයේ පිට දක්නට ලැබුණු ආරාධික පසුබැජම් සැප්තැම්බර 11 දින ප්‍රහාර වලට පසු තවදුරටත් උග්‍ර වූ අතර, ව්‍යව්‍යාපක ඉන්ඩියානියල් ඇවරුන් දරුණුකාල 2000 වසර අග්‍ර පැවති මට්ටමේ සිට වසර තුන්වත කාරණව අග්‍රවත්විට සියයට 18 කින් පහත වැටුණි. කෙසේ තමුන්, දෙපුම්බර මාසය වනවිට තැවතන් ආරාධිකය කුමෙයෙන් වර්ධනය වීමේ සැප්තැම්බර වාර්තා වීමන් සමඟ මෙම දේශීය ඉහළ හිය අතර 2000 වසර අග සිට 2001 වසර අග දක්වා කාලය තුළ සියයට 7 ක පසුබැජමක් වාර්තා කරන ලදී. ලන්ඩින්හි ගැනීනුම්බියල් වයිමිස් ස්ටෝක් ව්‍යක්තිවේන් 100 දේශීය ඇමෙරිකා එක්සන් ජනපදයේ සැප්තැම්බර 11 ප්‍රහාරවලට පසුව ඇති වූ පසු බැංකීම් පසුව තැවත එක්තරා දුරකට යටු තත්ත්වයට පත් වූ තමුන් 2000 වසර අග පැවති තත්ත්වය හා සාකච්ඡන්දනය කරන විට 2001 අග වනවිට සියයට 16 කින් පහත වැටුණි. රජානයේ පසුහිය දෙකාල මූලිලදේ පැවති ආරාධික පසුබැජම් හේතුවෙන් වෝක්සියෝඩ් නීති දරුණුකාල තවදුරටත් පහත වැටුණු අතර 2001 වසරදී සියයට 24 ක පසුබැජමක් වාර්තා කරන ලදී.

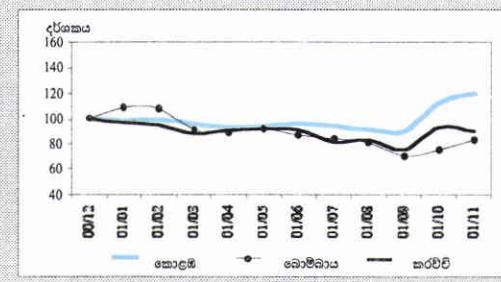
දකුණු ආයියානු කළාපයේ බොම්බයේ හා කරව්වී කොටස් වෙළෙඳපාල වල වර්ෂය සමයේයක් ලෙස ගත් කළ පසු බැංකීමක් වාර්තා කරන ලද තමුන්, වර්ෂය අවසානයේදී එක්තරා වර්ධනයක් පෙන්සුම් කෙරිණි. සැක සහිත අභ්‍යන්තර වෙළද ගණනාධික පිළිබඳව වාර්තාවීම නීතා ඇතුළු අපකිරිතය හේතුවෙන් මාර්තු මාසයේදී සියයට 16 කින් පහත වැටුණු බොම්බයේ බීඩී.රු සේනසිට්ටිවී දේශීය ඉහළ සුරක්ෂා හා විනිමය මණ්ඩලය මගින් ප්‍රතිසංඝ්‍යාන රෝක් හුෂාන්මක කිරීමන් සමඟ යටු තත්ත්වයට පත් විය. මෙම ප්‍රතිසංඝ්‍යාන අතර, එකෙන් තැයැවුම්කරුවන්ට අයන් වූ සහ මුත්ත් විසින්ම ප්‍රතිසංඝ්‍යාන යන ලද බොම්බයේ කොටස් පුව්වනාරුවෙහි කොටස් වෙළෙඳ කටයුතු කළමනාකරන කටයුතුවලින් වෙන් කිරීම සිදු විය. කෙසේ තමුන් වසර තුන්වත කාරණව අග්‍රවත්විට,

10.8.1 රුප සටහන
ප්‍රධාන ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපාලවල් යා පැයදීම (2000 දෙසැ.=100)

10.8 රුප සටහන
කොටස් මිලදී ගණන්

10.8.2 රුප සටහන
දකුණු ආයියානු වෙළෙඳපාලවල් යා පැයදීම (2000 දෙසැ.=100)

පැළුණුම්බර 11 ප්‍රහාරවල ප්‍රකිතියක් වශයෙන් ලෝකයේ අනෙකුත් කොටස් වෙළෙදපොලවල් සමඟ බොම්බි නි.එස්.ඊ.සෙනසිට්ටිව් දරුණකයද 2000 අගදී පැවති අයය හා සන්සේත්තාය කරනවිට පියයට 29 කින් පහත වැටුණි. නොවුම්බර හා දෙසැම්බර මාසවලදී හැවතත් එය යථා තනත්වයට පත්වූ අතර ආයෝජකයින් මෙම වර්ධනයට හේතු වශයෙන් දක්වූයේ තාක්ෂණික හා කරමාන්ත අයයන්හි කොටස්වල මිල වැඩිවීම හා අඩු පොරු අනුපාතික පැවතීමය. මේ අතර, වර්ෂයේ වැඩි කාලයක් තුළ පහත වැටුණු කරවිට කො.එස්.ඊ- 100 දරුණකය වසරහි අවසාන කාරුණික තුලදී යථා තනත්වයට පත් විය. මෙයට හේතු වූයේ බටහිර ආධාර දෙන රටවලින් ආධාර ලැබේයියි අපේක්ෂා කිරීම පහ මහ බැංකුව විසින් පොලී අනුපාත අඩු කිරීම සඳහා පියවර ගෙන් තියා දේහිය පුරු ගණුදෙනුකරුවන් හා ආයතනික ආයෝජකයින් එනම් විශේෂයන්ම රාජ්‍ය අරමුදල (Mutual Funds) ඇතුම් කොටස් මිලදී ගැනීමයි. 2000 වසර අග සිට 2001 පැළුණුම්බර මාසය ඇගවනවිට පියයට 25 කින් පහත වැටුණු කො.එස්.ඊ 100 දරුණකය වර්ෂය ඇගවනවිට සම්පූර්ණයක් වශයෙන් පියයට 16 කින් පහත වැටුණි.

අනෙකුත් ආයෝජනා කොටස් වෙළෙදපොල අනුරින් දකුණු කොරියාවේ කොරියා කාමිපොසිට් කොටස් මිල දරුණකය සහ තායිවානයේ ටේපිපෙයි වෛවචි මිල දරුණකය වර්ෂය අවසාන වනවිට භැළුකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. දකුණු කොරියාවේ විද්‍යුත් උපකරණ සඳහා ඉල්ඩුම ඉහළ යාමත්, තායිවානයේ අධී තාක්ෂණික අපනයන සඳහා ඉල්ඩුම වැඩිවීමෙන් රට මූලික වශයෙන් හේතු විය. යමාගම්වල ලාභ ඉහළයාම හේතුවෙන් තායිවානයේ කොටස් වෙළෙදපොලෙහිද භැංකු වර්ධනයක් වාර්තා විය. එහි බැංකොක් සෙටි දරුණකය පියයට 12.9 කින් වර්ධනය විය. මිට හාන්පයින්ම වෙනස් වූ නො.නො.හි හැංගි සෙන්ග්

10.24 සංඛ්‍යා සටහන කළුපිය සහ ප්‍රධාන ජාත්‍යන්තර වෙළෙදපෙලවල කොටස් මිල දරුණක

	2000 අවසානයට	2001 අවසානයට
නිවෙස්සක් (DJIA)	10,787	10,022
නෙට්වන් (FTSE 100)	6,223	5,217
ටෝකියෝ (තිකි 225)	13,786	10,543
බොම්බ (BSE සෙනසිට්ටිව්)	3,972	3,262
කරවිට (BSE සෙනසිට්ටිව්)	1,508	1,273
යොල් (කොයිපි)	505	694
තායිපෙයි (වේදිවි පුදිය)	4,745	5,551
බැංකාක (SET)	269	304
හො.නො. (හැන්ට සෙන්ග්)	15,096	11,397
සිංහ්පුරුව (සෙවුම් වෙළෙදපෙල)	1,921	1,624
මැතිලා (කොමිපොසිට්)	1,495	1,168
ජාතරතා (කොමිපොසිට්)	416	392
ස්වාලාලම්පුර (කොමිපොසිට්)	680	696
සිඩ්හි (මිල ඕකින්හිස්)	3,155	3,360
වෙළෙදවන් (NZSE - 40)	1,901	2,053

ලිඛි : වෝල් සේවී ජරතාල

දරුණකය පියයට 24.5 කින් පහත වැටුණි. සිංහ්පුරුවේ ආරටික වර්ධනය 2001 දී පියයට 3 කින් පහත වැටුණු ඇතුයි ඇයෙක්මත්තු කර ඇති බැවින් සිංහ්පුරුවේ සෙටිට්ටියේ වෙශීම් දරුණකය පියයට 15.7 කින් පහත වැටුණි. පසු බැංක්මකට ලක් වූ අනෙකුත් වෙළෙදපොලවල් අතර පිලිපිනය (පියයට 21.8) සහ ඉන්ඩ්නීයියාව (පියයට 5.8) වූ අතර මෙම වෙළෙදපොලවල පසුභාජීමට හේතුව වූයේ එම රටවල පැවති දේහාලන අස්ථායිතාවයයි. මැලේසියාවේ කුවාලාලම්පුර කොටස් පුවමාරු කොමිපොසිට් දරුණකය පියයට 2.4 කින් ඉහළ හිය අතර, ඔස්ට්‍රිලියාවේ මිල ඕකින්හිස් දරුණකය පියයට 6.5 කින්ද, නවීලන්තයේ NZSE-40 කැපිටල් දරුණකය පියයට 8 කින්ද වර්ධනය විය.

වෙළෙදපොලෙහි උපතනතින්

කොළඹ කොටස් පුවමාරුව විසින් 2001 පැළුණුම්බර මාසයේදී තව උපතනතුයක් වූ කොටස් ඊයට ගැනීම හා ඊයට දීම, නැඳුවාදෙන ලදී. කොටස් ඊයට දීම යනු ඇප්‍රයත් සහිතව එකත්තා තිශ්විත කාල පරිවිශ්වේදයක් සඳහා, කොටස් ඊයට දීම වන අතර එයටම සමාන කොටස් පුමාණයක් ආපසු ලබාදෙන බවට එකහනාවයක් ඇතිකර ගනී. මධ්‍යම තැන්පත පුමය (CDS) කොටස් ඊයට දීම සහ විකුණුම් සඳහා පත්‍රකම් ප්‍රයාමින් එම කටයුතුවල අතරමැදියා ලෙස කටයුතු කරනු ලබයි. කොටස් ඊයට ගැනීම හා ඊයට විකින්ම සුම්බන්ධ එක ගණුදෙනුවන් වසර තුළ වාර්තා වී තිබේ.

වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා පුරුණක්මත් හා විනිමය කොමිසම, ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරන සහ විගණන ප්‍රමිතින් අධීක්ෂණ මණවිලය සමඟ අවබෝධන සිටිසුමක් අත්සන් කරන ලදී. එම ඇතුව සුරක්ෂා සහ විනිමය විසින් ලැයිස්තුගත සමාගම්, සමාගම් පනහනී තියෙමයන්ට අනුව හිඛාකරනවාද යන්න සෞයා බලනු ලැබේ. එමත්ම මෙම සමාගම්වල සා-ගම්ක පාලනයන් පිළිබඳ ප්‍රේර්ණ සම්බන්ධව කටයුතු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරන සහ විගණන ප්‍රමිතින් අධීක්ෂණ මණවිලය විසින් ශ්‍රී ලංකා වර්ලන් ගණකාධිකාර ආයතනය සහනය කර ඇති ගිණුම්කරන ප්‍රමිතින්ට අනුව ලැයිස්තුගත සමාගම් කටයුතාවාද යන්න සෞයා බලනු ලැබේ.

ලංකාවේ හිය ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව ග්‍රේහිෂ්ගත කිරීමේ කටයුතු කරන එකම ආයතනය වන හිටි රේරින් ලංකා සමාගම්නේ වසර තුළදී සමාගම් කිහිපයක් විසින්ම ග්‍රේහිෂ්ගත කිරීම් ලබාගන්නා ලදී. ග්‍රේහිෂ්ගත කිරීම් ලබාගන්නා එවා ප්‍රසිද්ධ කරන ලද ආයතන වූයේ සීමාසහිත කොමරුප්ල බැංකුව (SL AA+) සීමාසහිත හේල්ස් සමාගම (SL AA+) සහ සීමාසහිත ජෝන් ක්ල්ස් හේල්ඩ්වින්ස්ස් සමාගම (SL AAA) යන ආයතනයන්ය. වර්ෂය තුළදී ඊය උපතනය සඳහාද සමාගම් 4 ක් විසින් හිය ග්‍රේහිෂ්ගත කිරීම් ලබාගන්නා ලදී. එවා නම් සීමාසහිත ලංකා මිරික්ස් උපිං සමාගම වාණිජ බිල්පත් තිකුත් කිරීම සඳහා ද (SL F-1) සීමාසහිත සී.ං.රු.ස් (SL F-1), එම සමාගම විසින්ම හියකර නිකුත්

කිරීම පදනා ද (SLA) සහ සීමාපතින එවිකන් ජ්‍යෙෂ්ඨස් සමාගම ණයකර නිකුත් කිරීම පදනා ද (SLAA) වශයෙනි.

මැදි හා දිගුකාලීන රජයේ පූරුෂ ක්‍රමීකරණ

විශේෂයෙන්ම වසරෙහි පළමු හාය තුළදී ඉහළ පොලී අනුපාතික පැවතීම නිසා වසර තුළදී කෙරී පරිණත කාල සීමාවන් සහිත හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී. අවුරුදු 2-6 පරිණත කාල සීමාවන් සහිත හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර 2000 දී නිකුත් කළ තමුන් 2001 දී නිකුත් කළ හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල පරිණත කාලසීමාවන් අවුරුදු 2-3 ව සීමා විය. පොලී අනුපාතික සම්බන්ධයෙන් පැවතී වෙළෙඳපල උපනීත් අනුව වෙනස්වූ හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල එලදී අනුපාතික ක්‍රමයෙන් පහත වැටුණි. ඉහළ එලදී අනුපාතික පැවතීම නිසා සහ පොලීගෙනින අංය වෙතින් ගෙය පදනා වූ ඉලදුම අවුවත් නිසා සීයෙන්ම හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් පදනා අධි දුකත්වයක් පැවතුණි. කෙසේ වූවද, රජය රුපියල් ගෙය ක්‍රමය ගෙය පැවතීම් නිකුත් ගෙය ලබාගැනීම් සහ විදේශීය ව්‍යවහාර මූදල් පදනීම් වූ ලබාගැනීම් ගෙය වැඩිකළ හේදීන් හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම තුළින් ලබාගත් ගෙය ප්‍රමාණය පූරුෂය වසර හා ප්‍රත්ස්ථානයක කිරීමේ පහත් මට්ටමක විය.

වසර තුළදී නිකුත් කළ හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය රුපියල් දළ ලක්ෂ 47,100 ක් වූ අතර එට සත්ස්ථානයකට 2000 දී නිකුත් කළ ප්‍රමාණය රුපියල් දළ ලක්ෂ 125,322 ක් විය. වර්ෂය තුළ සූමුහ නිකුතු (Jumbo Issues) වල අය රුපියල් දළ ලක්ෂ 21,588 විය. යෝක අර්ථ සාධක අරමුදල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව යන ආයතනික ආයෝජකයින්ට කරන ලද විශේෂ නිකුතු රුපියල් දළ ලක්ෂ 3,596 ක් විය. වසර තුළදී කළ පිරුණු හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය වර්ෂ 2000 තුළ කළපිරුණු රුපියල් දළ ලක්ෂ 26,065 හා සපයන විට රුපියල් දළ ලක්ෂ 22,050 ක් විය. 2001 වසර අග වනවිට නොපියවන ලද හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය 2000 අගදී වූ රුපියල් දළ ලක්ෂ 204,124 සහපෙක්ෂව රුපියල් දළ ලක්ෂ 229,174 ක් විය.

**10.25 සංඛ්‍යා සටහන
2001 හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත්න්**

කළුපිත සංඛ්‍යා	අදන් අනුපාතික (ද) විටුවීම	ඇප්පීම මැව්වා එදන් (ද)	තීඟන් දුරියල් දෙපෙන්	වර්ත අව්‍යාකෘති භාවිත දැඩි සෑය දුරියල් දෙපෙන්
අවුරුදු 2	12.25-13.00	14.50-22.20	28,066	86,387
අවුරුදු 3	12.25-13.25	14.50-16.75	19,034	73,433
අවුරුදු 4			-	33,304
අවුරුදු 5			-	20,550
අවුරුදු 6			-	15,500
එකතුව		47,100		229,174

මුළු : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු

(ආ) 2001 වර්ෂයෙහි නිකුත් කරන ලද හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල දෙන විය.

මහ බැංකු පොලී අනුපාතික ක්‍රමයෙන් අඩුකිරීමත්, සමහ වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතික ද අඩු වූ අතර, වසර 2 හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර පදනා වූ ක්‍රමය අනුපාතිකය වර්ෂය මුළදී සියයට 13 සිට 2001 අග වනවිට සියයට 12.50 දක්වා අඩු කරන ලදී. වසර 2 බැඳුම්කර පදනා ප්‍රමාණීක වෙළෙඳපලේ බර තබන ලද සාමාන්‍ය එලදී අනුපාතිකය වර්ෂය තුළදී සියයට 22.21 සිට සියයට 14.94 දක්වා පදනම් අංක 727 නින් අඩු විය. මේ අතර නොවුම්බර මාසයේදී පිළිවෙළින් සියයට 12.25 ක ක්‍රමය අනුපාතිකයක් හා සියයට 14.50 ක එලදී අනුපාතයන් සහිත වූ රුපියල් දළ ලක්ෂ 500 ක වසර 2 හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර විශේෂ නිකුතුවක් කරන ලදී. වසර 3 අග හාය තුළදී එනම් මැයි මාසයෙන් ආරම්භ කර වසර 3 හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී. වසර 3 හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර පදනා වූ ක්‍රමය අනුපාතිකය සියයට 13.25 සිට 2001 අග වනවිට සියයට 12.25 දක්වා අඩු කරන ලදී. එම බැඳුම්කර පදනා වූ ප්‍රමාණීක වෙළෙඳපලෙහි වූ බර තබන එලදී සාමාන්‍ය එලදී අනුපාතිකය පදනම් අංක 410 නින් අඩුවී වර්ෂය අගදී සියයට 14.50 ක් විය. 2001 වසර තුළදී වසර 3 හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර පදනා විශේෂ නිකුත්න් ද සිදුකළ අතර ජ්‍යායෙහි අග රුපියල් දළ ලක්ෂ 3,096 ක් විය.

ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර

පොලීගෙනිකරන ලැබීම් අපේක්ෂිත පරිදි නොලැබීමත්, අනෙකුන් විදේශීය මූල්‍ය පහසුකම් අඩුවීමත් නිසා රුපියල් විසින් 2001 නොවුම්බර සහ දෙසැම්බර මාසවලදී එ.ජ.බො. අගයෙන් යුත් ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී. එමකින් රුපියල් දළ ලක්ෂ 3,596 ක් විය. විශේෂ නිකුතු රුපියල් දළ ලක්ෂ 21,588 ක් විය. විශේෂ නිකුතු රුපියල් දළ ලක්ෂ 26,065 හා සපයන විට රුපියල් දළ ලක්ෂ 22,050 ක් විය. 2001 වසර අග වනවිට නොපියවන ලද හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය 2000 අගදී වූ රුපියල් දළ ලක්ෂ 204,124 සහපෙක්ෂව රුපියල් දළ ලක්ෂ 229,174 ක් විය. පොලී අනුපාතික පදනා වූ ප්‍රමාණීක වෙළෙඳපලෙහි වූ බර තබන එලදී සාමාන්‍ය එලදී අනුපාතිකය වර්ෂය පදනම් අංක 410 නින් අඩුවී වර්ෂය අගදී සියයට 14.50 ක් විය. 2001 වසර තුළදී වසර 3 හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර පදනා විශේෂ නිකුත්න් ද සිදුකළ අතර ජ්‍යායෙහි අග රුපියල් දළ ලක්ෂ 3,096 ක් විය.

රුපියල් ණය

වසර තුළ රුපියල් නෙය නිකුත්ත් 16 ක් සිදු කරන දේ අතර, රජය දේශීය වශයෙන් ලබාගත් නෙයෙන් සියයට 19 ක් රුපියල් නෙය වැඩ පවත්තා තුළින් විය. ඒ අනුව රුපියල් නෙය වැදගත් මධ්‍යකාලීන හා දිගුකාලීන රාජ්‍ය නෙය උපකරණයක් විය.

10.26 පංජා සටහන 2001 රුපියල් නෙය නිකුත් කිරීම්

කළපිතී (වර්ෂ)	පරිමාව (රු.දශලක්)	පොලී අනුපාතික වාර්තාව %
2	19,500	15.00
2-5	13,900	15.00
2-5	13,100	13.00
6-8	4,410	13.00
එකතුව	50,910	13.00-15.00

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

දෙකන්වියක් ලැබුණු මූල්‍ය රුපියල් නෙය ප්‍රමාණය 2000 දී රුපියල් දෙ ලක්ෂ 42,211 සිට 2001 දී රුපියල් දෙ ලක්ෂ 50,910 දක්වා වැඩි විය. රුපියල් නෙය, තාමික අයට අනුව විකිණෙන අතර ඒ පදනා පොලී අනුපාතිකවල වෙළඳපුල උපන්තින් මත පරිපාලනමය වශයෙන් තීරණය කරනු ලෙන ස්ථාවර පොලී අනුපාතිකයන් ගෙවනු ලැබේ.

රුපියල් නෙය පදනා මූලික වශයෙන් සේවක අරථ භාවත අරමුදල (සියයට 65), ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුව (සියයට 19) සහ සේවක භාරකාර අරමුදල (සියයට 11) දෙක වූ අතර, අනෙකුත් දෙකයින්ගේ දෙකන්විය වූයේ සියයට 5 ක් පමණි. කළු පිරි තැවත ගෙවන දෙ රුපියල් නෙය ප්‍රමාණය රුපියල් දෙ ලක්ෂ 21,985 ක් විය. තොපියුව රුපියල් නෙය ප්‍රමාණය පසුගිය වසර අගදී රුපියල් දෙ ලක්ෂ 263,888 සිට 2001 අගදී රුපියල් දෙ ලක්ෂ 292,813 දක්වා වැඩි විය.

ඒකක භාර

වර්ධන අරමුදල 3 කින් ද, සම්බන්ධ ආයෝජන අරමුදල 4 කින් ද, දරුණු අරමුදල 1 කින් ද, සහ ආදයම් අරමුදල 4 කින් ද පමණකින් වූ කළමණාකාර සමාගම් පහක් විසින් පවත්වාගෙන යන මූල්‍ය ඒකක භාර අරමුදල සංඛ්‍යාව

10.27 පංජා සටහන ඒකක භාර (අ)

සිරිපත	1997	1998	1999	2000	2001(අ)
1. මූල වනකම්- (රුපියල් දශලක්)	3,097	2,687	2,652	2,173	2,875
2. ගුද්ධ වනකම් විවිධ ප්‍රමාණ මත (රුපියල් දශලක්)	3,072	2,675	2,639	2,162	2,794
3. කොටස් ආයෝජන (රුපියල් දශලක්) (3), (2) හි	2,244	1,773	1,660	1,109	1,806
4. රේක සිල් ප්‍රමාණ ගණන සංඛ්‍යාව (දෑ දශලක්)	73.0	66.3	62.9	51.3	64.6
5. රේක සිල් ප්‍රමාණ ගණන සංඛ්‍යාව (දෑ දශලක්)	26,441	27,709	27,536	26,863	25,936
6. රේක භාර සංඛ්‍යාව	391.5	393.3	391.6	387.4	380.1
7. රේක භාර සංඛ්‍යාව	10	10	12	12	12

(අ) දෙපුම්බර් අවසානයට එවිනාකම

මූලය : රේකහාර

(ඇ) මාවතකැල

තවදුරටත් 12 ක මට්ටමේ පැවැතිනි. මූලික වශයෙන් වසර අවසානයේදී කොටස් වෙළඳපුල මිල ගණන ඉහළයාම හේතුවෙන්, 1997 වසරේ සිට පහත වැවෙමින් පැවැති මූලි වනකම් හා ගුද්ධ වනකම්වල, වර්ධනයක් පෙන්වුම් කෙරීණි. පෙර වසරේදී සියයට 53 ක් වූ කොටස් වෙළඳපුල ආයෝජනවල විවිධ ප්‍රමාණ දක්වා වැඩි විය. මූල්‍ය ආයෝජන විලින් සියයට 16 ක් වූ හාංචිබාගාර බිජුපත් හා බැංමිකර, රේක ප්‍රධාන ආයෝජන වනකම් විය. එනමුත්, වසරේ අවසාන කාර්ඩවිදී රඟයේ සුදු කුම්පත් එදු අනුපාතවල පහත වැවීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, පෙර වසර හා සයදහකල රඟයේ සුදුකුම්පත්වල ආයෝජන පහත වැවීමක් පෙන්වුම් කරයි. පෙර කාල පරිවිෂේදය හා සයදහන කළ, ප්‍රතිමිලදී ගැඹුම්වල කරනු ලැබූ ආයෝජන ප්‍රමාණයේ වර්ධනයක් පෙන්වුම් කළ අතර, එයට ගෙනු වූයේ තමන්ට වායිදායක ලෙස පොලී අනුපාතික විනස් වෙය යන අපේක්ෂාව ඇතිව, විශේෂයෙන් ආදයම් අරමුදල, ඉතා කෙටිකාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැඹුම්වල සිය මුදල ආයෝජනය කර තිබීමයි.

පසුගිය වර්ෂවල දක්නට ලැබුණු උපන්තිය තවදුරටත් පෙන්වුම් කරමින්, ඒකක භාර කොටස් හිමිකරුවන් ප්‍රමාණය මෙනම් නිකුත් කරන ලද ඒකක භාර කොටස් ප්‍රමාණයද පහත වැටිණි. එනමුත්, නිකුත් කරන ලද ඒකක සංඛ්‍යාව පහත වැවීමේ, කොටස් වෙළඳපුල ආයෝජන විවිධ ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ඒකකයකට හිමි ගුද්ධ වනකම් ප්‍රතිඵලයක් විය.